

ULUSLARARASI

GELECEK

ZİRVESİ 2025

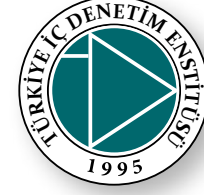
İSTİKBAL GÖKLERDEDİR

“Geleceğimiz için ufkun ötesini görmek...”

TÜRKİYE İÇ DENETİM ENSTİTÜSÜ YAYINLARI

YAYIN NO: 25

Gelecek Zirvesi 2025

İSTİKBAL GÖKLERDEDİR

“Geleceğimiz için ufkun ötesini görmek...”

Gelecek Zirvesi 2025

İSTİKBAL GÖKLERDEDİR

“Geleceğimiz için ufkun ötesini görmek...”

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yayınları

Yayın No: 25

© 2025, Türkiye İç Denetim Enstitüsü Derneği

Yayınlanan kitabın içeriğinde yer alan, görsel ve metin içerikleri ile görüşlerin sorumluluğu ilgili kişiye aittir. Yazıda yer alan tüm eksiklik ve yanlışlıklardan yazarı sorumludur. Kitabın her hakkı saklıdır. Bu kitabın hiçbir kısmı yayıncısının yazılı izni olmaksızın elektronik veya mekanik, fotokopi, kayıt ya da herhangi bir bilgi saklama, erişim sistemi de dahil olmak üzere herhangi bir şekilde çoğaltılamaz.

ISBN: 978-605-73775-5-5

Yayıncı

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Derneği

Mecidiyeköy Mah. Cemal Sahir Sk.

No: 29 D: 30-31 Şişli / İstanbul

Tel: 0 212 212 55 24-25

Faks: 0 212 212 55 26

E-posta: tide@tide.org.tr

Editörler

Ali Kamil Uzun

Gürdoğan Yurtsever

Sibelnur Söker

Türkiye İç Denetim Enstitüsü İnternet ve Sosyal Medya Adresleri

www.facebook.com/lcDenetim

www.linkedin.com/in/iiaturkey/

www.instagram.com/iiaturkiye/

www.x.com/IIATurkiye/

www.youtube.com/user/lcDenetim

Gelecek Zirvesi 2025
İSTİKBAL GÖKLERDEDİR
“Geleceğimiz için ufkun ötesini görmek...”

9 Mayıs 2025

BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ

İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

Fazıl Say Salonu

TÜRKİYE İÇ DENETİM ENSTİTÜSÜ YAYINLARI
YAYIN NO: 25

Gelecek Zirvesi 2025 Bilim Kurulu

Prof. Dr. Ömer Lalik, Bilim Kurulu Onursal Üyesi
 Prof. Dr. Melih Erdoğan, Bilim Kurulu Başkanı
 Prof. Dr. Kadir Gürdal, MÖDAV Başkanı
 Prof. Dr. Nuran Cömert, TİDE Academia Editör
 Prof. Dr. Nalan Akdoğan, MÖDAV Kurucu ve Mütevelli Heyet Üyesi
 Prof. Dr. Lerzan Kavut, İstanbul Üniversitesi
 Prof. Dr. Nur İrem Nuhoğlu, Boğaziçi Üniversitesi
 Prof. Dr. Dursun Arıkboğa, TİDE Akademik İlişkiler Komitesi
 Prof. Dr. İdil Kaya, Galatasaray Üniversitesi
 Prof. Dr. Figen Öker Türüdüoğlu, Bahçeşehir Üniversitesi
 Prof. Dr. Reha Yolalan, Bahçeşehir Üniversitesi
 Prof. Dr. Selahattin Karabınar, İstanbul Üniversitesi
 Prof. Dr. Duygu Anıl Keskin, İstanbul Üniversitesi
 Prof. Dr. Çağnur Balsarı, Dokuz Eylül Üniversitesi
 Prof. Dr. Çağla Ersen Cömert, Marmara Üniversitesi
 Prof. Dr. Saime Önce, Anadolu Üniversitesi
 Prof. Dr. Ahmet Vecdi Can, Uluslararası Vizyon Üniversitesi
 Prof. Dr. Banu Tarhan Mengi, Marmara Üniversitesi
 Prof. Dr. Beyhan Marşap, HBV Üniversitesi
 Prof. Dr. Ümmühan Aslan, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
 Prof. Dr. Semra Karacaer, Hacettepe Üniversitesi
 Prof. Dr. Banu Durukan, Dokuz Eylül Üniversitesi
 Prof. Dr. Aylin Poroy, Uludağ Üniversitesi
 Prof. Dr. Zafer Sayar, Atılım Üniversitesi
 Prof. Dr. Serap Yanık, HBV Üniversitesi
 Prof. Dr. Deniz Umut Doğan, Başkent Üniversitesi
 Prof. Dr. Nevran Karaca, Sakarya Üniversitesi
 Prof. Dr. Birol Yıldız, Osmangazi Üniversitesi
 Prof. Dr. Ramazan Aktaş, TOBB ETÜ
 Prof. Dr. İstemi Demirağ, Bahçeşehir Üniversitesi
 Doç. Dr. Nevzat Güngör, İstanbul Üniversitesi
 Doç. Dr. Banu Sultaoğlu, Bilkent Üniversitesi

Gelecek Zirvesi 2025 Organizasyon ve Düzenleme Komitesi

Ali Kamil Uzun, Organizasyon ve Düzenleme Komitesi Başkanı
 Prof. Dr. Kadir Gürdal, MÖDAV Başkanı
 Prof. Dr. Nuran Cömert, TİDE Academia Editör
 Prof. Dr. Nur İrem Nuhoğlu, TİDE Yönetim Kurulu Üyesi Global IIA ARC Üyesi
 Volga Görkem Erol, TİDE Akademik İlişkiler Komitesi Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi
 Özkan Demir, TİDE Kurumsal İletişimden Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi
 İhsan Büyükuğur, TİDE Kurumsal İletişimden Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi
 Emin Çobangüç, TİDE Kurumsal İletişimden Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi
 Aytek Demirdelen, TİDE Kurumsal İletişimden Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi
 Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel, Bahçeşehir Üniversitesi
 Prof. Dr. Duygu Anıl Keskin, İstanbul Üniversitesi
 Prof. Dr. Tuba Şavlı İbiş, Yeditepe Üniversitesi
 Doç. Dr. Sezen Uludağ, TİDE Akademik İlişkiler Komitesi Üyesi
 Arş. Gör. Dr. Onur Erişen
 Dr. Öğr. Üyesi Büke Tolga
 Sevilay Sena Yığın, TİDE Akademik İlişkiler Komitesi Üyesi
 M. Bahri Toper, Bahçeşehir Üniversitesi Coop
 Ethem Yenigün, Darüşşafaka Cemiyeti
 Aslı Çavuşoğlu, TİDE Genel Müdürü
 Güzide Aka, TİDE Kıdemli Yönetmen
 Zeynep Özçelik, TİDE Yönetmen
 Sanem Daşçı, TİDE Yönetmen
 Zeynep Müge Gülay, TİDE Yönetmen
 Ali Rifat Yücel, TİDE Yönetmen
 Serpil Kaya
 Abdulvahap Tosun
 Ekin Gökçe Oymak

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	12	Esin Veren Öyküleri ile Genç Sanatçı Ödül Töreni	89
AÇILIŞ KONUŞMALARI	16	<i>Bade Daşdan, Keman Sanatçısı</i>	
“Zirve, geleceğe dair ortak hayallerimizi besleyeceğimiz bir platform olacak”	17	3 Lines Of Defence: A Concept For Any Cruising Altitude /	
<i>Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel, Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fak. Dekanı</i>		3’Lü Savunma Hattı: Her İrtifada Geçerli Bir Konsept	93
“TİDE olarak, üniversitelerimizle akademik ilişkilerin geliştirilmesine stratejik önem veriyoruz.”	19	TİDE ve Mesleğin Geleceği: Sonsuza Kalmak İçin Ufkun Ötesini Görmek	108
<i>Osman Bahri Turgut, Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkanı</i>		<i>Ali Kâmil Uzun, TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı</i>	
“Ufkun ötesini görebilmek geleceği hissetmektir”	25	<i>Prof. Dr. Melih Erdoğan, TİDE Bilim Kurulu Başkanı</i>	
<i>Prof. Dr. Nur İrem Nuhoglu, Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkan Vekili</i>		Ortak Bir Hayalin İlham Veren Öyküsü: Bandırma Füze Kulübü	127
<i>MÖDAV Yönetim Kurulu Üyesi</i>		Gençlerin Düşlerinde Gelecek	128
“Bir gün amacınıza ulaşmak için her gün hayalinizi yaşayın”	27	<i>Moderatör: Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel</i>	
<i>Ali Kamil Uzun, TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı</i>		<i>Gül Fidan Aydın, Marmara Üniversitesi Denetim Kulübü</i>	
“Gelecek Zirvesi sadece bir vizyon arayışı değil aynı zamanda geçmişe duyulan		<i>Dilara Yılmaz, Anadolu Üniversitesi Denetim Kulübü</i>	
derin bir saygının da ifadesidir”	32	<i>Aysenaz Ayazma, Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü</i>	
<i>Ekin Gökçe Oymak, Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü Başkanı</i>		<i>Pelin Bozkurt, Yeditepe Üniversitesi İşletme Kulübü</i>	
Gelecek Uzakda	34	<i>Enes Furkan Tuğ, Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi İç Denetim Topluluğu</i>	
<i>Doç. Dr. Selçuk Topal, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Oxford Üniversitesi</i>		DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ KONUŞMASI - BAYRAK DEVİR TESLİM TÖRENİ	140
Yapay Zekâ Gökyüzünün Neresinde?	63	GELECEK ZİRVESİ 2025’İN ARDINDAN	142
<i>Doç. Dr. Nur Kuban TORUN, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi</i>		MUHASEBE ÖĞRETİM ÜYELERİ BİLİM VE DAYANIŞMA VAKFI (MÖDAV)	152
Esin Veren Öyküleri ile Genç Bilim İnsanı Ödül Töreni	77	TÜRKİYE İÇ DENETİM ENSTİTÜSÜ (TİDE)	153
<i>Dr. Sevcan Yeşiltaş, Koç Üniversitesi</i>		TEŞEKKÜRLER	155
		YAYINLARIMIZ	157

İSTİKBAL GÖKLERDEDİR

“Geleceğimiz için ufkun ötesini görmek...”

9.00-9.30

KAYIT VE NETWORK ARASI

9:30-10.15

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Prof. Dr. Hümeýra ADIGÜZEL
Bahçeşehir Üniversitesi İİSBF Dekanı

Osman Bahri TURGUT
TİDE Yönetim Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Nur İrem NUHOĞLU
TİDE Yönetim Kurulu Başkan Vekili
MÖDAV Yönetim Kurulu Üyesi

Ali Kamil UZUN
TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı

Ekin Gökçe OYMAK
Bahçeşehir Üniversitesi
Denetim Kulübü Başkanı

10.15-11.00

GELECEK UZAYDA

Doç. Dr. Selçuk TOPAL
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Oxford Üniversitesi

11.00-11.30

KAHVE ARASI

11.30-12.00

YAPAY ZEKÂ GÖKYÜZÜNÜN NERESİNDE?

Doç. Dr. Nur Kuban TORUN
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

12.00-12.30

ESİN VEREN ÖYKÜSÜ İLE GENÇ BİLİM İNSANI ÖDÜL TÖRENİ

Dr. Sevcan YEŞİLTAŞ
Koç Üniversitesi

12:30 - 13:30

YEMEK ARASI

13:30 - 14:00

ESİN VEREN ÖYKÜSÜ İLE GENÇ SANATÇI ÖDÜL TÖRENİ

Bade DAŞDAN
Keman Sanatçısı

14:00 - 14:30

3 LINES OF DEFENCE: A CONCEPT FOR ANY CRUISING ALTITUDE / 3'LÜ SAVUNMA HATTI: HER İRTİFADA GEÇERLİ BİR KONSEPT

14:30 - 15:15

TİDE VE MESLEĞİN GELECEĞİ: SONSUZA KALMAK İÇİN UFKUN ÖTESİNİ GÖRMEK

Ali Kâmil UZUN
TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı
Prof. Dr. Melih ERDOĞAN
TİDE Bilim Kurulu Başkanı

15:15 - 15:45

NETWORK ARASI

15:45 - 16:00

ORTAK BİR HAYALİN İLHAM VEREN ÖYKÜSÜ: BANDIRMA FÜZE KULÜBÜ

16:00 - 17:15

GENÇLERİN DÜŞLERİNDE GELECEK

Moderatör: Prof. Dr. Hümeýra ADIGÜZEL

Gül Fidan AYDIN
Marmara Üniversitesi
Denetim Kulübü

Dilara YILMAZ
Anadolu Üniversitesi
Denetim Kulübü

Ayşenaz AYAZMA
Bahçeşehir Üniversitesi
Denetim Kulübü

Pelin BOZKURT
Yeditepe Üniversitesi
İşletme Kulübü

Enes Furkan TUĞ
Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi
İç Denetim Topluluğu

17:15 - 17:45

DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ KONUŞMASI

17:45 - 18.00

BAYRAK DEVİR TESLİM TÖRENİ

SUNUŞ

Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) iş birliğiyle, ilki 2015 yılında Çanakkale’de, ikincisi 2017 yılında Sakarya’da üçüncüsü 2019 yılında Samsun’da, dördüncüsü 2021 yılında pandemi koşullarının getirdiği riskler nedeniyle çevrim içi olarak Afyon Kocatepe Üniversitesi iş birliği ile beşincisi 2023 yılında Ankara’da düzenlenen Uluslararası Gelecek Zirvesi’nin altıncısı ise Bahçeşehir Üniversitesi ev sahipliğinde İstanbul’da gerçekleştirdik.

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Gelecek Okulu’nun bir etkinliği olarak hayata geçirdiğimiz Zirve ile gökyüzüne ve uzay teknolojisine ilişkin gelişmelerin, 100 yıl önceki “İstikbal Göklerdedir” gelecek öngörüsü ile yeni bir boyutta tartışılmasını, denetim mesleğinin de bu bağlamda düşünülmesini ve yeni tasarımların paylaşılmasını amaçladık.

Günümüzde yaşamımızı etkileyen pek çok uygulama, gökyüzüyle ve ötesinde “uzay” ile bağlantılı. Dünya gözlem uydularının ürettiği devasa büyüklükteki veri, meteorolojiden, bilimsel araştırmalardan, kentsel yaşama; trafik, ulaşım, iletişim, yerleşim planlaması gibi çeşitli alanlara kadar birçok uygulama, yapay zekâ ile işlenerek yaşamımızı yönlendiriyor.

100 yıl önceki “İstikbal Göklerdedir” gelecek öngörüsü

Mustafa Kemal Atatürk, bundan 100 yıl önce Bolu Milletvekili Cevat Abbas Bey’e; “Havacılık askeri bakımdan olağanüstü önemli, Avrupa, Amerika havacılığı ayrıca bir spor konusu olarak görmeye başladı, iyi düşünün. Biz de geç kalmayalım, bilgili, yürekli, kanatlı bir gençlik yetiştirelim. Hayalini geniş tut. Uçak yapmayı bile düşün. Cemiyeti kur ve bana çalışmaya başladığınızı bildir.”

Çağdaşlaşmanın bir göstergesi ve batı emperyalizmine karşı mücadelenin bir kalesi olduğu düşüncesinin eseri olarak, Türk Tayyare Cemiyeti’nin kurulma çalışmalarına başlanıyor. 16 Şubat 1925’te de “Türk Tayyare Cemiyeti” kurularak, başkanlığına Cevat Abbas getiriliyor.

Türk Tayyare Cemiyeti, Mustafa Kemal Atatürk’ün ellerinde şekillenerek, Türk Havacılığının büyümesinin ve gelişmesinin temeli atılıyor. 15 Mayıs 1925’te, Ankara’da Türk Tayyare Cemiyeti’nin açılışındaysa Atatürk şunları söylüyor: “İstikbal Göklerdedir, çünkü göklerini koruyamayan milletler yarınlardan asla emin olamazlar. Her işte olduğu gibi havacılıkta da en yüksek seviyede, göklerde bizi bekleyen yerini az zamanda dolduracaksın. Ey Türk Genci! Kısa zamanda gökte seni bekleyen yerini alacaksın. Yoksa o yeri başkaları istila eder ve işte o zaman bu ülke ve ulus elden gider.”

O gün için basitçe, “Tayyare” ile savunma ve ulaşım akla gelirken, bugün bu sözün aslında uzaya yönelik bir vizyonu ve “istikbal” sözcüğünün, çok geniş bir gelecek tasarımı ifade ettiği anlaşılıyor. Gökyüzüne ve akıl almaz bir hızla ilerleyen uzay teknolojisine ilişkin gelişmeler, 100 yıl önceki “İstikbal Göklerdedir” gelecek öngörüsünü, yeni bir boyutta tartışmayı ve denetim mesleğini de bu bağlamda düşünmeyi gerektiriyor.

Uluslararası Gelecek Zirvesi 2025 açılış konuşmalarıyla başladı...

Zirve’de, ülkemizin ve mesleğimizin geleceği olan üniversite öğrencilerimiz, onları geleceğe hazırlayan çeşitli üniversitelerde görevli akademisyenlerimizle birlikte paydaşlarımız, değerli konuşmacılarımız ve mesleğin profesyonelleriyle birlikte olduk.

Zirve; Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü Başkanı Ekin Gökçe OYMAK, TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı Ali Kamil UZUN, TİDE Yönetim Kurulu Başkan Vekili MÖDAV Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Nur İrem NUHOĞLU, TİDE Yönetim Kurulu Başkanı Osman Bahri TURGUT, Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hümeysra ADIGÜZEL’in açılış konuşmalarıyla başladı.

Zirve programında açılış konuşmalarının ardından, ‘Gelecek Uzayda’ temalı seminerler veren Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fizik Bölümü’nde Yüksek Enerji ve Plazma Fiziği Anabilim Dalı Başkanı ve Oxford Üniversitesi’nde misafir öğretim üyesi olarak görev yapan Doç. Dr. Selçuk TOPAL, insanoğlunun hayat bulduğu bu gezegende yok olmayacağına ve evren denilen bu sonsuz kozmik denize bir gün yelken açılacağına inandığını aktardı.

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Nur Kuban TORUN, “Yapay Zekâ Gökyüzünün Neresinde?” başlıklı sunumunda, yapay zeka tekno-

lojisi, insan hayatında büyük bir dönüşüm sağlayarak iş ve günlük yaşamın birçok alanında olumlu etkiler yarattığından söz etti. Yapay zeka, eğitim, finans, pazarlama, hukuk gibi birçok sektörde de kullanılarak iş süreçlerinin optimize edilmesine ve yenilikçi çözümlerin geliştirilmesine katkı sağladığını belirtti.

Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Markus C. SLEVOGT, “3 Lines Of Defence: A Concept For Any Cruising Altitude / 3'lü Savunma Hattı: Her İrtifada Geçerli Bir Konsept” başlıklı bir sunum gerçekleştirdi. Slevogt konuşmasında, üçlü savunma hattı modeli, etkili risk yönetimi ve için rehberlik sağlayacağından ve üç hattın her birinin kurumların kontrol ortamında farklı bir rol oynadığından söz etti.

TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı Ali Kâmil UZUN ve TİDE Bilim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Melih ERDOĞAN TİDE'nin bu yıl kutladığı 30. yılına ithafen, “TİDE ve Mesleğin Geleceği: Sonsuza Kalmak İçin Ufkun Ötesini Görmek” başlıklı oturumda bir araya geldiler. Oturumda, Ali Kamil Uzun, mesleki kariyer öyküsünü, geleceğe ilişkin öngörü ve uzgörülerde sezgi ve düş gücünün öneminden söz etti. Ayrıca karikatürlerinin eşliğinde, TİDE ve mesleğin geleceği üzerine görüşlerini paylaştı. Melih Erdoğan ise dünyanın içinde bulunduğu çalkantılar ve belirsizlik ortamı ve Türkiye'nin içinde bulunduğu kendine özgü belirsizliklerin, doğal olarak mesleğimizin geleceği hakkında tartışmamızı gerektirdiğini söyledi. Ayrıca Erdoğan, mesleğimizin, bireylerin eğitim, öğrenim, sağlık, çalışma, konut edinme, barınma sözleşme özgürlüğü, sosyal güvenlikten yararlanma, örgütlenme, dinlenme haklarını vb. gerçekleştirilmesinde ekonomik ve sosyal bir yapının güvencesi olmak için önemli roller üstlenebilecek potansiyele fazlasıyla sahip olduğunu belirtti.

Bandırma Füze Kulübü filminden kısa bir bölüm izlendikten sonra Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hümeysra ADIGÜZEL'in moderatörlüğünde, “Gençlerin Düşlerinde Gelecek” başlıklı oturum gerçekleştirildi. Oturumda; Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü üyesi Ayşenaz AYZAMA, Anadolu Üniversitesi Denetim Kulübü Dilara YILMAZ, Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi İç Denetim Topluluğu üyesi Enes Furkan TUĞ, Marmara Üniversitesi Denetim Kulübü üyesi Gül Fidan AYDIN, Yeditepe Üniversitesi İşletme Kulübü üyesi Pelin BOZKURT yer aldı. Geleceğimiz gençlerimiz, geleceğe yönelik hayallerini ve gelecekte beklediklerini bizlerle paylaştı.

Zirve'de ayrıca, Koç Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Sevcan YEŞİLTAŞ'a Esin

Veren Öyküsü İle Genç Bilim İnsanı Ödülü ve Keman Sanatçısı Bade DAŞ-DAN'a da Esin Veren Öyküsü İle Genç Sanatçı Ödülü takdim edildi.

Enstitümüz, üniversiteler, akademisyenler ve öğrencilerle iş birlikleri kuruyor...

Enstitümüz, üniversiteler, akademisyenler ve öğrencilerle iş birlikleri kurarak, gelecek neslin yolunu açan yeni nesil iç denetçilerin gelişimine yönelik Akademik Forum ve Gelecek Zirvesi etkinlikleri ile küresel meslek örgütümüz Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü tarafından küresel inovasyon ödülüne layık görülmesi, kazanılan bu küresel ödül ifade etmeye çalıştığımız geleceğe ilişkin faaliyetlerimizi taçlandıran bir başarı olarak ülkemiz ve meslek ailemiz adına bizleri gururlandırıyor.

Teknolojik ve bilimsel gelişmelerin izlenmesi, geleceğin şekillenmesinde etkin olacak bireyler yetiştirilmesi ve yaşam boyu öğrenmeye odaklanılarak tüm toplumun eğitim sürecine dâhil edilmesinin stratejik bir öncelik olması gerektiğine ilişkin öngörümüzün isabetli olduğunu görüyoruz.

Zirve, TİDE Akademik İlişkiler Komitesi, MÖDAV ve Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi iş birliğiyle gerçekleştirildi. Bahçeşehir Üniversitesi'nin değerli öğretim üyelerine, Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel'e, Zirve'ye katkıda bulunan konuşmacı ve panelistlere, bilgilerini ve deneyimlerini paylaştıkları ve bizleri ufuk açıcı bilgileriyle aydınlatmaları için şükranlarımızı sunuyoruz.

Ayrıca Zirve'nin başarıyla gerçekleşmesinde desteklerini esirgemeyen TİDE ve MÖDAV'ın Yönetim Kurulu Başkanları ve üyelerine, özveri ve gönüllü emek veren Bilim Kurulumuza, Organizasyon ve Düzenleme Komitemize, Akademik İlişkiler ve Kurumsal İletişim Komitelerimize, Denetim Kulüplerimize, TİDE Ofis çalışanlarına, ilgi ve katılım gösteren bilim, iş ve meslek insanlarına, katkı ve destek veren tüm paydaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Atalarımızın bizlere armağanı olan bugünümüz ve yarınımızın teminatı Cumhuriyetimizin 102. yılı kutlu olsun!

Türkiye İç Denetim Enstitüsü

“Zirve, geleceğe dair ortak hayallerimizi besleyeceğimiz bir platform olacak”

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel
Bahçeşehir Üniversitesi
İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler
Fakültesi Dekanı

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Saygıdeğer başkanlar, konuklar, kıymetli meslektaşlarım ve sevgili öğrenciler; Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi olarak, ev sahipliğini yaptığımız bu yıl altıncısı düzenlenen Uluslararası Gelecek Zirvesi'ne hepiniz hoş geldiniz.

Bugün burada iş dünyasıyla akademiye, gençlerle ilham veren isimleri, teknolojiyle sanatı ve denetimle stratejik vizyonu bir araya getiren bir Zirve gerçekleştiriyoruz. Bu Zirve sadece alanında yetkin konuşmacıları dinleyeceğimiz bir etkinlik olmayacak. Aynı zamanda geleceğe dair ortak hayallerimizi besleyeceğimiz, yeni fikirlerin filizleneceği disiplinlerarası bir platform olacak. Böylesine zengin bir program birçok kurulun ve değerli paydaşların katkılarıyla hayata geçti. Türkiye İç Denetim Enstitüsü'ne, MÖDAV'a, değerli katkılarıyla programı zenginleştiren tüm konuşmacılarımıza, etkinlikte görev alan denetim kulübü üyesi öğrencilerimize ve özellikle sponsorumuz olarak bize destek olan finans ve muhasebe profesyonelleri için global bir kuruluş Acca'ya ve dünyanın lider eğitim şirketlerinden biri olan Pearson Türkiye'ye ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Bugün burada genç bilim insanlarına, genç sanatçılara ve genç hayallere kulak vereceğiz çünkü biliyoruz ki, istikbal göklerde olduğu kadar gençlerin düşlerinde de şekilleniyor. Zirvemizin ülkemiz için, bilim dünyası için ve

özellikle gençlerimiz için verimli, ilham dolu bir etkinlik olmasını temenni ediyorum.

Kendi açımdan da baktığımda, ilk kez dekan olarak, akademik hayatıma yön veren hocalarımı böyle bir Zirve’de ağırlamak benim için ayrıca bir gurur. Katılımcılara baktığımda benim akademik hayatıma yön verenler şu anda bu salonda. Tekrar hepiniz hoş geldiniz. Çok verimli ve güzel bir Zirve diliyorum.

“TİDE olarak, üniversitelerimizle akademik ilişkilerin geliştirilmesine stratejik önem veriyoruz.”

Osman Bahri Turgut
Türkiye İç Denetim Enstitüsü
Yönetim Kurulu Başkanı

Sayın dekan, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK)’nın değerli başkanı Sayın Hasan Özçelik, TİDE ve MÖDAV’ın kıymetli temsilcileri, değerli bilim insanları, geleceğin liderleri, sevgili gençler, kıymetli konuklar; İstikbal Göklerdedir ‘Geleceğimiz İçin Ufkun Ötesini Görmek’ temasıyla düzenlenen Uluslararası Gelecek Zirvesi’ne hoş geldiniz.

Sözlerime başlarken öncelikle ev sahipliği için Bahçeşehir Üniversitesi’ne teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. Biz TİDE olarak tam 30 yıldır heyecan verici bir yolculuğun klasik teftiştten, çağdaş iç denetime geçişin öncüsüyüz. 1995 yılında kurulan Enstitümüz, bugün sadece Türkiye’de değil uluslararası alanda da saygın bir konuma gelmiş bulunuyor. TİDE olarak 3 bin 500’e aşkın üyemizle, kuruluşumuzdan bugünlere dek ülkemiz kurumlarında ve kurumsal yönetim ortamında uluslararası standartları uyguluyoruz.

Bu kapsamda mesleğimizin yarattığı katma değeri vurgulamaya ve gerekliliklerini ortaya koyma amacıyla faaliyetlerimize devam ediyoruz. Enstitümüzü henüz tanımamış olan konuklarımız için neler yapmakta olduğumuzu özetle sıralamak istiyorum. Öncelikle 117 ülkede örgütlenmiş olan 260 binden fazlası üyesi olan global bir meslek yapılanmasının önemli bir parçasıyız. Mesleğimizin gelişimine kalıcı değer yaratan faaliyetlerde bulunuyor ve referans noktası olma fonksiyonunu yerine getiriyoruz. Uluslararası

düzeyde geçerli meslek sertifikalarını meslektaşlarımıza kazandırıyoruz. Sertifika sınavlarına hazırlık eğitimlerinin yanı sıra çevik denetim, veri analizi, sürdürülebilirlik gibi yeni gelişen alanlarda dahil olmak üzere geniş bir perspektif içerisinde mesleki eğitimler düzenliyoruz.

Ülkemizde icra edilen en itibarlı etkinliklerden biri olan Uluslararası Türkiye İç Denetim Kongresi'ni, 2500'e varan katılımcı sayısı ile, yıllık olarak gerçekleştiriyoruz. Bu yolla iyi uygulama örneklerinin paylaşılmasına ve kalıcı ağların geliştirilmesine imkan sağlayarak, paydaşlarımızı gelecek vizyonlarının oluşturulmasına destek oluyoruz.

Her yıl mayıs ayında çeşitli kategorilerde verdiğimiz İç Denetim Farkındalık Ödülleri'yle kurumları ve bireyleri destekliyor ve yüreklendiriyoruz. 11 Balkan ve yakın coğrafya ülkesini bir araya getirerek, BANAIA Zirvesi'nin kuruculuğunu, hamiliğini ve kalıcı ev sahipliğini yapıyoruz. Bu yolla ülkemizin coğrafyamızdaki etkisini artırmak yönünde faaliyetler gösteriyoruz.

Çevrim içi düzenli TİDEX söyleşileriyle gündemdeki konuları uzmanların gözünden sizlere aktarıyoruz. Bahçeşehir Üniversitesi gibi çeşitli üniversitelerle organize edilen iç denetim seminerleri kapsamında üniversite öğrencilerine mesleğimizi tanıtıyoruz.

Yıl içerisinde üyelerle çeşitli paydaşları bir araya getiren çok sayıda çalıştay, buluşma gerçekleştirerek akademik, sosyal ve bilgi dünyamızı zenginleştirme yönünde faaliyet gösteriyoruz. Kariyer seçimi aşamasındaki üniversite öğrencilerini iş dünyası ile buluşturan iç denetim kariyer zirvesini düzenleyerek, işverenlerle öğrenciler arasında kurumsal bir zemin oluşturma işlevini yerine getiriyoruz.

Meslektaşlarımızı, akademi ve iş dünyası ile buluşturan bugün bir yenisini yapmakta olduğumuz Gelecek Zirvesi ve Akademik Forum etkinliklerini düzenliyoruz. İç Denetim Dergisi, TİDE Academia ve global yayınlarla hem güncel hem de akademik mesleki gelişmeleri üyelerimize tanıtıyoruz. Ayrıca kamu ve sivil toplum kuruluşları iş birliklerini de çok önemsiyoruz. Nitekim geçtiğimiz aylarda bugün de aramızda olan Kamu Gözetimi,

Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu kısaca KGK ile imzaladığımız protokol kapsamında iç denetçilerin çevre, sosyal ve yönetim alanlarında kapsamlı bilgi birikimi edinmelerine katkıda bulunmak amacıyla bir iş birliği başlatmış bulunuyoruz.

TİDE olarak iç denetim mesleğinin akademik gelişimine katkı ve destek sağlamak amacıyla üniversitelerimizle akademik ilişkilerin geliştirilmesine stratejik önem veriyoruz. Bu sebeple bugün yeni bir sayfa açıyor olmanın da heyecanını yaşamakta olduğumuzu sizlere belirtmek istiyorum. Gelecek Zirvesi ve Akademik Forum etkinliklerimizin hem katılımını hem de bilinirliğini artırmak için önümüzdeki dönemde yepyeni akışlarla, karşınızda olmaya karar verdik. TİDE ve MÖDAV iş birliğini daha da ileriye götürerek, her iki etkinliğimizi zenginleştirecek adımları atmayı hedeflerimiz arasına almış bulunuyoruz. Bu amaçla gün sonunda etkinlik bayrağımızı, bundan sonraki düzenlemelerde yer almaya devam edecek MÖDAV'ın değerli temsilcisine devrediyor olacağız.

Unutmadan belirtmeliyim ki, mayıs ayı aynı zamanda tüm dünyada uluslararası iç denetim farkındalık ayı olarak kutlanıyor. Biz de bu ay boyunca çeşitli etkinlikler, söyleşiler ve kampanyalarla iç denetimin önemini daha geniş kitlelere anlatmak için çalışıyoruz. Farkındalık ayı kapsamında düzenlenecek etkinlikler, iç denetim mesleğinin toplumsal ve kurumsal alanındaki önemini vurgulamak ve mesleğin toplumsal değerini artırmak amacıyla büyük bir fırsat yaratıyor.

Değerli konuklar, bu yılki Zirvemiz olağanüstü değişimlerin yaşanmakta olduğu bir döneme denk geldi. Lokal ve global tüm kurumlar, bugünün değişen jeopolitik ortamında gelişen düzenlemeler, ortaya çıkan teknolojiler ve değişen iş gücü dinamikleriyle şekillenen çok yönlü bir manzarayla karşı karşıya. Gün boyunca birbirinden değerli konuşmacıların yapacağı sunumlarda bu dönemin fırsat ve tehditleri her yönüyle ele alınıyor olacak. TİDE olarak bu yeni tablonun nasıl okunması gerektiğine ilişkin görüşlerimizi mesleğimizle ilgili noktaları özellikle dile getiriyor olacağız.

Bilindiği üzere bu yılın başında yeni küresel iç denetim standartları hayata

geçti. Bu düzenlemelerle iç denetimin bu sürekli değişen paradigma içinde hem çevik hem de öngörü sahibi olmalarının gerekliliği, çeşitli yönleriyle vurgulanmaya başlandı. Üretken yapay zeka kullanımı, dolandırıcılıkla mücadelenin her gün şekil değiştiriyor olması, yetenekleri motive etme ve siber güvenliği güçlendirme gibi temel zorluklar, iç denetim birimlerinin yöneticilerinin stratejik ve proaktif yaklaşımlar göstermesini gerekli kılıyor. İç denetim birimlerinin yeni risk ve fırsatlara yön verecek şekilde evrilmesi ve öngörülerini doğru zamanlamayla sunarak, paydaşlara güvence vermesi, çok daha fazla beklenir bir hale gelmiş bulunuyor. Riskleri öngörmek ve işletmenin riskleri anlamasına ve önleyici tedbirler oluşturmaya yardımcı olmak, iç denetimi neyin yanlış gittiğini raporlayan geriye dönük bir işlev olmaktan çıkarak, neyin yanlış girebileceğini ve bunun hakkında ne yapılması gerektiğini konusunda farkındalık yaratan, riske maruz kalmadan önce ileriye dönük ışık tutan bir işleve dönüştürüyor.

Değerli konuklar, iç denetim esasen insan kaynaklı, insan odaklı bir fonksiyondur. Metodoloji çeşitliliği ve teknolojinin imkanlarıyla icra edilir ama merkezinde insan kaynağı yer alır. İç denetim esasen ekip çalışması, sert motivasyon, sağlıklı iletişim ve sürekli öğrenme gibi insana dair yetkinliklerle hayata geçirilir. Bu kapsamda 2025'te tanıtılan yeni Küresel İç Denetim Standartları da insan unsurunun önemini yeniden vurgulamaktadır. İnsan temelli mesleğimiz dijital dönüşümle birlikte eleştirel düşünme, iletişim ve duygusal zeka gibi becerilere verilen önemin artırılmasını artık bir zorunluluk haline getiriyor. Ancak maalesef günümüzde iç denetim birimlerinin en önemli sorunu da yeterli yetkinlikteki bu insan kaynağına ulaşabilmek ve istihdam edebilmektir. İşinde yetenekli kişileri çekebilmek, çekmek ve elde tutmak gittikçe zorlaşırken insan faktörü geleceğe dönük planlamaların da merkezinde yer almakta.

Üretken yapay zekanın ortaya çıkışı, iç denetim birimlerinin alışılmış tüm dinamiklerini değiştirmektedir. İç denetim birimleri risk değerlendirmesi ve denetim prosedürlerini geliştirmek adına, yapay zeka destekli analizler ve robotik süreç otomasyonu entegre olacak bir yetenek havuzu çöktan oluşturmaya başladılar.

Sözün özü dijital yetkinliği olan bir insan kaynağı artık olmazsa olmazdır. Bu nedenle iç denetim teknolojiyi yönlendirebilen, empati kurabilen ve etik kararlar alabilen yeni bir iş gücü profilini oluşturmak ve elde tutmak zorunda. Diğer yandan iç denetim mesleği yeni teknolojilerle iç denetimi ileriye taşıyacak yetkinlere sahip yetenekler açısından ciddi bir rekabetle de karşı karşıya. Yapılan birçok araştırmada iç denetim liderlerinin neredeyse yarısının ihtiyaç duydukları yeteneklere ulaşamadıklarını gösteriyor.

Ben de bir diğer şapkam olan Garanti Bankası Teftiş Kurulu Başkanı olarak aynı şeyleri günümüzde yaşıyorum. Bunlara ilave olarak otomasyon yaygınlaşıyor. Uzaktan çalışmanın cazibesi devam ediyor ve yeni jenerasyon gençler artık kariyer basamaklarını tırmanma kavramını dahi sorguluyor. Bu hızlı değişim çağında, işletmelerin karşı karşıya olduğu kritik bir sorun var. Yüksek motivasyona sahip bir iş gücünü nasıl koruruz? Bu yalnızca çalışan memnuniyeti ile ilgili bir şey değil aynı zamanda kalite, yenilikçilik ve organizasyonel dayanıklılığı sağlayan hayati fonksiyonların devamlılığıyla çok bağlantılı. Motivasyonu düşük bir iş gücü, gözden kaçan risklere, azalan üretkenliğe ve sonuçta kurumsal kırılganlığa yol açıyor. İç denetim fonksiyonları inovasyon ve dönüşüm gibi yükselen beklentilerle birlikte yetenek savaşından da muaf değil. Bu yetenek açığı, iç denetimden daha büyük rol oynamasının beklendiği, risklerin değiştiği, düzenlemelerin çeşitlendiği ve önceliklerin kaydığı bir ortamda gerçekleşiyor. Liderler hem nitelikte insanları cezbetmek ve elde tutmak ve hem de işlevlerini geleceğe hazırlamak için yeni stratejiler geliştirmek zorunda. Teknolojiye dayalı yetenek ihtiyacının artması, teknolojik becerilere sahip insanları bulmayı zorlaştırıyor. Bu durum iç denetim fonksiyonlarının inovasyon kapasitesini ve paydaşlarına sunduğu değeri de maalesef sınırlandırıyor. Bu zorlukların üstesinden gelebilmek için iç denetim birimlerinin içerisinde yaratıcılık, kararlılık, sebat ve üst yönetim desteği gerekli haline gelmiş durumda.

Sevgili gençler, işte teknolojik dönüşüm tarihinin tam da bu aşamasında kendinizi geleceğe hazırlamak için çabalarınızı artırmak ve bu salonları doldurmak gerektiğini belirtmek istiyorum. Bu etkinliklere daha fazla katılımın sağlanması, gelişmeleri daha fazla yakından izlemeniz gerektiğini

hatırlatmak istiyorum. İç denetim birimleri nitelikli iş gücü bulamazken, analitik yeteneği yüksek teknolojik donanımlı yetenek konusunda büyük bir kuraklık yaşıyorken kendinize yatırım yapmak hem şahsınız hem de ülkemiz adına büyük kazanımlar getirecektir. İç denetim mesleğini tanımak adına bu yıl 30. kuruluş yıl dönümünü kutlayan TİDE'ye hepinizi bekliyoruz.

Geçen yıl uygulamaya aldığımız öğrenci üyeliğiyle, sizlere her türlü desteği vermeye hazırız. Hayalini kurduğumuz geleceğin sizlerin değerleriyle, cesaretiyle, sorgulayıcı ve üretken tarihiyle şekilleneceğini belirterek sözlerimi tamamlıyor ve çok güzel bir Zirve akışı diliyorum. Saygılarımla.

***“Ufkun ötesini görebilmek
geleceği hissetmektir”***

Prof. Dr. Nur İrem Nuhoğlu
Türkiye İç Denetim Enstitüsü
Yönetim Kurulu Başkan Vekili
MÖDAV Yönetim Kurulu Üyesi

Değerli katılımcılar, sayın dekanım, sayın başkanlarım, meslektaşlarım; altıncısı gerçekleştirilen ve artık uluslararası niteliğine ulaşan Uluslararası Gelecek Zirvesi'ne hoş geldiniz.

Son derece ileri görüşlü olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 15 Mayıs 1925'te Türk Tayyare Cemiyeti'nin açılış konuşmasında, “İstikbal göklerde. Göklerini koruyamayan uluslar yarınlardan asla emin olamazlar” derken havacılığın önemini vurgulamıştır. Bu ifadeyle ufkun ötesini görebilen ve ufkun ötesinde gördüklerinin peşinden giderek geleceğini şekillendirebilen ulusların başarılı olacağını ima etmiştir.

Ufkun ötesini görebilmek geleceği hissetmektir. Geleceği hissetmek için geçmişi çok iyi anlamak gerekir. Geçmişi anlamak için çalışmak, çok çalışmak çok okumak gerekir. Araştırmak gerekir. Sormak, soruşturmak gerekir. Duyarlı olmak gerekir. Sanırım en önemlisi hayal kurmak ve hayalin gerçekleşmesi için kendisiyle bile savaşan bireyler olmak ve tüm olumsuzluklara rağmen bu hayalin peşinden koşabilmek önemli.

Walt Disney şöyle diyor: “Hayal edebiliyorsan yapabilirsin.” Ve hayalini gerçekleştiren kişilerden biri. Ressam Vincent van Gogh ise şöyle diyor: “Resim yapmayı hayal ediyorum ve sonra hayalimi resmediyorum.”

Albert Einstein da; “Hayal gücü bilgiden daha önemlidir” diyor. Gazi Mus-

tafa Kemal Atatürk ise şöyle demiş: “Benim kahramanlarım hayallerini hiçbir şeye satmayan kişilerdir.”

Sevgili gençler, sevgili katılımcılar, ufkun ötesini görebilmek için geleceğin kahramanları olmak için asla, asla hayal kurmaktan vazgeçmeyin. Peşinden gidin.

Hayallerinizin gerçekleşmesi dileğiyle, keyifli bir Zirve diliyorum. Saygılarımla.

**“Bir gün amacınıza ulaşmak için
her gün hayalinizi yaşayın”**

Ali Kamil UZUN
Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE)
Kurucu ve Onursal Başkanı

Meslek ailemizin değerli paydaşları, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK)’nın değerli başkanı Sayın Hasan Özçelik, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Cemal İbiş, Bahçeşehir Üniversitemizin değerli dekanı Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel, saygıdeğer bilim, iş ve meslek insanları, sevgili gençler, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum, hoş geldiniz.

TİDE ve MÖDAV iş birliğinde iki yılda bir düzenlediğimiz Gelecek Zirvesi’nin altıncısı, İstikbal Göklerdedir ‘Geleceğimiz İçin Ufkun Ötesini Görmek’ temasıyla Bahçeşehir Üniversitesi’nin ev sahipliğinde İstanbul’da gerçekleştiriyoruz.

Ülkemizin ve meslek ailemizin geleceği olan üniversite öğrencisi gençlerimizin geleceğe daha donanımlı olarak hazırlanmaları, küresel alanda rekabet edebilecek yetkinlikte yetişmelerine katkıda bulunmak amacıyla, 10 yıldır kesintisiz sürdürdüğümüz sırasıyla Çanakkale, Sakarya, Samsun, Afyon ve Ankara’da gerçekleştirdiğimiz Gelecek Zirvesi etkinliğimiz, bu yıl ilk defa uluslararası olarak İstanbul’da düzenleniyor. Bugüne kadar Gelecek Zirvelerimiz geleceğin tomurcuklandığı bahar mevsiminde istiklal ve istikbalimizin inşa edildiği, ulusal bir destan yazıldığı, çağın ötesine geçen ilham veren öykülerin yaşandığı mekanlarda gerçekleştirildi.

Sevgili gençler, bugün dün olduğumuz, dün olduğu gibi yaşadığımız çağın ötesine geçmek, ortak olmak için yeni bir yolculuk başlatıyoruz. Bu sebeple 10 yıl önce başlatılan Gelecek Zirvesi etkinliklerimiz geleceğe ortak olmak için yarına hazır olma yeni bir dünyanın insanı olma yolculuğudur. Geleceğin sahiplerine alan açarak onlara özgüven kazandırarak, hayallerini gerçekleştirmeleri için cesaretlendirerek, geleceğin liderlerini keşfetme yolculuğudur. Gelecek tarihin içinden geçip gelen birikimlerin, değerlerin, hikayelerin üzerine inşa ediliyor. Hayat geçmişten geleceğe bir yolculuk olarak kendini ifade ediyor. Tarihin birikimlerinde gelecek bilgisinin DNA'sı, ilham veren hikayeleri, değerleri bulunuyor. 10 yıl önce iki kıta bir deniz üzerine konumlanmış, kainatın tanık olduğu, benzeri olmayan muhteşem bir destanın yazıldığı Çanakkale'de başlattığımız gelecek yolculuğumuzu bugün yine iki kıta, bir deniz üzerinde konumlanmış, birbirinden farklı kültürlerle kucak açan, kadim kültüründen gelen değerler zenginliğiyle eşsiz bir dünya şehri İstanbul'da sürdürmek için bir aradayız.

Değerli bilim, iş ve meslek insanları, sevgili gençler; iki kıta bir deniz üzerinde konumlanmış İstanbul'un bulunduğu yakası geleceğimiz için bir liderin ufkun ötesini gördüğü, umut yolculuğunu başlattığı yerdir. Gazi Mustafa Kemal'in ailesiyle vedalaştıktan sonra Beşiktaş Vapur İskelesi'nden kalkan bir motor ile 16 Mayıs 1919'da Kız Kulesi açıklarındaki Bandırma Vapuru'na uğurlandığı yerdir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Beşiktaş Akaretler yokuşunda bulunan annesi Zübeyde Hanım, kız kardeşi Makbule Hanım'ın yaşadığı evin yamacındayız.

Cumhuriyetimizin kurucu lideri Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 1927-1938 yılları arasında bulunduğu ve 10 Kasım 1938 yılında sonsuzluğa uğurladığımız Dolmabahçe Sarayı'nın yanı başındayız.

“Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufku görmesi kafi değildir. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi lazımdır.” diyen Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Cumhuriyetimizi emanet ettiği gençlerimizle birlikte geleceğe not düşmek ve yarının Türkiye'sinin gurur duyacağı, ufkun ötesini de görececek meslek ailemizin genç temsilcileri ve onları yetiştiren, ufuk veren

akademisyenlerle, İstikbal Göklerdedir ‘Geleceğimiz İçin Ufkun Ötesini Görmek’ temalı Gelecek Zirvesi'nde birlikteyiz.

Sevgili gençler; Gelecek Zirvelerimizin ikinci 10 yılında yeni bir sayfa açıyor, yeni bir boyut kazanıyoruz çünkü dünya uzayda geleceğini arıyor. İnsanlığa geleceğin inşasında dünya dar geliyor. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 15 Mayıs 1925'te yani tam 100 yıl önce Ankara'da Türk Tayyare Cemiyeti'nin açılışında, istikbalin göklerde olduğunu söylemişti. O gün için basitçe tayyare ile savunma ve ulaşım akla gelirken bugün bu sözün aslında uzaya yönelik bir vizyonu ve istikbal sözcüğünün aslında çok geniş bir gelecek tasarımı ifade ettiğini anlıyoruz. Bugün yaşadığımız dünyaya bakarak, yaşamımızın önemli bölümünün gökyüzüne ve uzaya yönelik olduğunu, istikbal göklerdedir vurgusuyla havacılığın geleceğin ötesinde dünyanın geleceğinin kastedildiğini daha iyi kavırıyoruz.

Gökyüzüne ve akıl almaz bir hızla ilerleyen uzay teknolojisine ilişkin gelişmelere 100 yıl önceki istikbal göklerdedir gelecek öngörüsünü yeni bir boyuta tartışmayı ve bu bağlamda düşünmeyi gerektiriyor. Bu sebeple bugün sizlerle ilkini başlattığımız Uluslararası Gelecek Zirvesi programında, “Gelecek Uzayda, Yapay Zeka Gökyüzünün Neresinde?, Her İrtifada Geçerli Bir Konsept: Üçlü Savunma Hattı, Sonsuza Kalmak İçin Ufkun Ötesini Görmek, Ortak Bir Hayalin İlham Veren Öyküsü: Bandırma Füze Külü ve Gençlerin Düşlerinde Gelecek” başlıklarında sunumlar yer alıyor.

Otur oturduğun yerde diyenlere inat, hayalleri çalınsa da pes etmeyen, kısıtlı imkanlara ve karşılaştıkları tüm engellere rağmen ülkelerinden uzakta dünyanın bir ucu NASA'da hayallerine ulaşip gökyüzüne füze göndermeyi başaran Bandırmalı lise öğrencilerinin gerçek hikayesi. Bugün uzaya giden ilk astronotumuz Alper Gezeravcı ile giyilebilir ultrason cihazı uzaya gönderilen bilim insanımız Prof. Dr. Canan Dağdeviren'in “İstikbal Göklerdedir” ifadeleri yıllar önce ortaya konan vizyonun ilham gücünü göstermektedir.

Sevgili gençler, akıl öngördüğü ve hayal ettiği her şeyi başarabilir. Bir gün amacınıza ulaşmak için her gün hayalinizi yaşayın. Kendinize ve hayalinize inanın. Bir hayaline bakar, hayalgerçek olur ve geleceğe taşır.

Değerli bilim ve meslek insanları, sevgili gençler; bu vesileyle Enstitümüz, üniversiteler, akademisyenler ve öğrencilerle iş birlikleri kurarak, gelecek neslin yolunu açan yeni nesil iç denetçilerin gelişimine yönelik Akademik Forum ve Gelecek Zirvesi etkinlikleri ile küresel meslek örgütümüz Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü tarafından küresel inovasyon ödülüne layık görülmesi, kazanılan bu küresel ödül ifade etmeye çalıştığımız geleceğe ilişkin faaliyetlerimizi taçlandıran bir başarı olarak ülkemiz ve meslek ailemiz adına bizleri gururlandırıyor.

Teknolojik ve bilimsel çalışmaların izlenmesi, geleceğin şekillenmesinde etkin olacak bireyler yetiştirilmesi ve yaşam boyu öğrenmeye odaklanılarak tüm toplumu eğitim sürecine dahil edilmesinin stratejik bir öncelik olması gerektiğine ilişkin öngörümüzün isabetli olduğunu görüyoruz.

Değerli katılımcılar; TİDE ve meslek ailesi olarak sorumluluğumuzun bir gereği MÖDAV ve üniversitelerimiz ile iş birliğine önem ve öncelik vermeye, gençlerimizin iş ve meslek dünyamızla buluşmaları için imkan sağlamaya devam edeceğiz. Bu anlayışla TİDE ve Akademik İlişkiler Komitesi olarak iki yılda bir mesleğin akademik geleceği için düzenlenen Uluslararası Akademik Forumlarımız ile iki yılda bir ülkemizin ve mesleğimizin aydınlık geleceği gençlerimiz için düzenlediğimiz Uluslararası Gelecek Zirveleri, üniversitelerimizde teşvik edilen denetim kulüplerinin kurulması, mesleğimizin profesyonellerinin birikimlerini paylaştığı TİDE İç Denetim Seminer Dersleri, TİDE Academia dergimiz ile mesleki akademik yayıncılık ve araştırmalar konusunda mesleğin akademik gelişimi için sürdürdüğümüz faaliyetlerimizin yanı sıra başlattığımız TİDE öğrenci üyeliği uygulaması, iç denetim mesleğinin gelişimine katkı sunan yüksek lisans ve doktora tezlerinin ödüllendirilmesine ilişkin tez yarışması ile katma değerli faaliyetlerimizi sürdüreceğiz. Bu vesileyle gençleri, öğrencilerimizi TİDE'ye üye olmaya, aktivitelerimizde görev almaya davet ediyoruz.

Uluslararası Gelecek Zirvesi 2027 etkinliğimizi Ankara'da gerçekleştireceğiz. Milli Mücadele ve Cumhuriyet tarihimizin geleceği, gelecek nesillere ışık tutan değerli eseri, Nutuk'un yazımı ve okunmasının 100. yıldönümü

Uluslararası Gelecek Zirvesi 2027 etkinliğimizin ilham konusu olacaktır. Mayıs ayı Uluslararası İç Denetim Farkındalık Ayı, 11 Mayıs Anneler Günü, 19 Mayıs ise Gençlik Bayramı. İçinde bulunduğumuz bu ay vesile olduğu güzel ve anlamlı günlerle kutlu bir ay.

İç denetim kurumsal hayatın sürdürülebilir geleceği için güvence oluşturuyor. Her anne evladı ile gelecek için umut yetiştiriyor. Gençlik ise geleceğimizin geleceği. Bir başka ifadeyle mayıs ayı geleceğin ifade bulduğu bir ay. Güzel gelecek dileklerimizle farkındalık ayımızı, anneler günümüzü ve gençlik bayramımızı kutluyorum. Bu yıl yine özel bir yıl. TİDE ve MÖDAV 30 yaşında, kutlu olsun...

Sözlerimi küresel ve ulusal paydaşlarımızla birlikte akademik ve mesleki olarak geleceğimizin şekillendirdiğimiz bu platformun organizasyonuna destek olan kişi ve kurumlara teşekkürlerimi ifade ederek tamamlamak istiyorum. Uluslararası Gelecek Zirvesi 2025 etkinliğimizin gerçekleştirilmesinde kurumsal desteğini esirgemeyen, akademik ortağımız MÖDAV'a, ev sahipliği için Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel'e, bilim kurulumuzun onursal üyesi Prof. Dr. Ömer Lalik'e, bilim kurulu başkanımız Prof. Dr. Melih Erdoğan ve bilim kurulu üyelerimize, TİDE Yönetim Kurulu Başkanı ve yönetim kurulu üyelerine, Organizasyon ve Düzenleme Komitesi'ne, TİDE Akademik İlişkiler ve Kurumsal İletişim Komitesi'ne, TİDE'nin genel müdürü ve çalışanlarına, zirve katılımcıları, bilim ve meslek insanlarına, öğrenci kulüplerimize ve öğrencilerimize, Bahçeşehir Üniversitemizin Denetim Kulübü Başkanı sevgili Ekin Gökçe Oymak ve kulüp üyelerine, Zirve hazırlık sürecinde yakın ilgi ve yaratıcı destekleri için teşekkür ediyorum. Ayrıca bugün bilim ve sanat ödülleri takdim edeceğimiz Dr. Sevcan Yeşiltaş ve Bade Daştan'a da tebriklerimi sunuyorum. Ve bu zirvemizde konuşmacı olarak yer alacak değerli bilim insanlarına da Enstitümüz adına teşekkürlerimi sunuyorum. Uluslararası Gelecek Zirvesi 2027 için Ankara'da ev sahipliğini üstlenen MÖDAV'a teşekkürlerimi ve başarı dileklerimi iletiyorum.

Yolumuz açık, geleceğimiz kutlu olsun. Sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

“Gelecek Zirvesi sadece bir vizyon arayışı değil aynı zamanda geçmişe duyulan derin bir saygının da ifadesidir”

Ekin Gökçe Oymak
Bahçeşehir Üniversitesi
Denetim Kulübü Başkanı

Saygıdeğer konuklar, değerli hocalarımız ve sevgili arkadaşlarım, Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü adına hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada Türkiye İç Denetim Enstitüsü ve MÖDAV iş birliği ile üniversitemizin ev sahipliğinde gerçekleşen Uluslararası Gelecek Zirvesi için bir aradayız. Denetim Kulübü olarak bu anlamlı organizasyonun bir parçası olmak büyük bir gurur. Bu yıl gelecek zirvemizin teması hepimizin yüreğinde derin anlamlar uyandıran Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün unutulmaz sözü İstikbal Göklerdedir. Bu söz yalnızca bir teknolojik hedefi ya da havacılık hamlesini değil aynı zamanda düşüncenin, hayalin ve bir vizyonun ifadesidir. Ve elbette ki bu vizyonun en büyük taşıyıcısı gençliktir. Ancak göğe bakarken unutmamamız gereken bir gerçek var. Bu inanç yalnızca geleceğe odaklanmakla değil, geçmişini bilen, tarihsel mirasını anlayan ve bu mirası omuzlarında taşıyan bireylerle anlam kazanır. Bu bağlamda Gelecek Zirvesi sadece bir vizyon arayışı değil aynı zamanda geçmişe duyulan derin bir saygının da ifadesidir.

Gelecek Zirvesi'nin 2015 yılında Çanakkale'de başlaması bir tesadüf değildi. Çanakkale bir milletin yeniden doğuşunun genç yaşta hayatını kaybedenlerin bizlere bıraktığı büyük mirasın simgesiydi. Ardından Sakarya,

Samsun, Afyon ve Ankara gibi şehirlerde düzenlenen Zirveler sadece coğrafi değil aynı zamanda tarihsel hafızamızla bütünleşen duraklar oldu. Ve bugün bu değerli yolculuk geçmişle geleceğin kesişim noktası olan İstanbul'da devam ediyor. Çünkü artık yalnızca Türkiye'nin değil dünyanın geleceğini konuşma zamanıdır ve İstanbul bu büyük vizyonun en güçlü sahnelerinden biridir.

Gelecek Zirvesi aslında TİDE'nin Gelecek Okulu projesinin önemli bir parçasıdır. Bu proje yalnızca akademik bilgi sunmakla kalmıyor. Aynı zamanda düşünen, üreten, sorgulayan bireyler yetiştirmeyi hedefliyor. Ve bizler bu yapının içinde yalnızca kariyer değil ilke, vizyon ve sorumluluk kazanıyoruz. Bu sayede hayata karşı daha bilinçli, daha donanımlı ve daha üretken bireyler olarak yol alıyoruz. Bu noktada Denetim Kulübü olarak TİDE'den en önemli en büyük beklentimiz bu değerli projeyi daha fazla gence ulaştırmaları ve bu yolculuğu aynı kararlılıkla sürdürmeleridir. Bizler Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü olarak bu yolculukta sorumluluk almaya, katkı sunmaya ve gençliğin sesi olmaya hazırız.

Sözlerimi tamamlarken Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü olarak bu yolu birlikte yürüdüğümüz emek veren tüm ekip arkadaşlarıma, yanımda durarak her adımımızda bize rehberlik eden değerli danışmanımız Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel'e, desteğini bizden hiç esirgemeyen TİDE ailesi ve Ali Kamil Uzun'a teşekkürlerimi sunuyorum. Hepimize ilham verici bir Zirve diliyorum.

Gelecek Uzayda

Doç. Dr. Selçuk Topal
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Oxford Üniversitesi

Sunumumun başlığı olan 'Gelecek Uzayda' benim yaklaşık 14 yıldır kullandığım bir slogan. Geleceğin neden uzayda olduğunu ve hangi mesleği yaparsanız yapın neden sizinle alakalı olduğunu anlatmaya çalışacağım. Bunu yaparken biraz eğleneceğiz çünkü insanız. İnsanın evreni anlama çabası ya da evrende kendini anlamlandırma çabası bazen komik durumlar ortaya çıkarabiliyor. Tarih bununla ilgili. Ben 'Kaostan Kozmosa Evrenin Hikayesi' kitabımı yazmadan önce açık öğretimden bir de felsefe bölümünü bitirmiştik ki kitabımın girişi felsefedir. Mitolojiden başlar, felsefeyle devam eder. Sonra bilim tarihi ilerlemesiyle ilerler vs. İnsanı incelemek evreni incelemekten belki daha karmaşık, daha komplike. O nedenle yaptığım işi çok seviyorum çünkü insanlarla ilgilenmiyorum. Benim çalışma alanım galaksiler. İnsanlar gerçekten evrenin kendisinden daha komplike, karmaşık.

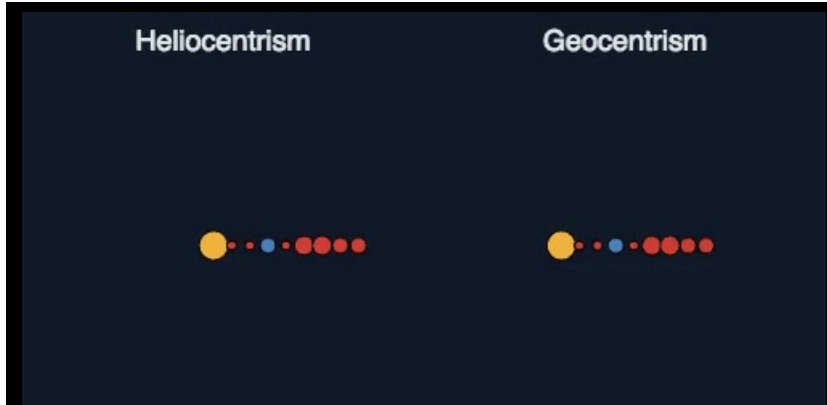
Bu gravürü paylaşmayı çok seviyorum çünkü burada önceden insanların inandığı düz dünya modelini görüyorsunuz. Düz bir dünya, güneş, ay ve yıldızlar var. Bunları o dönem gök küreye çakılmış sabit nesneler olarak düşünüyorduk. Sunumumun kapanışını da astrolojiyle yapacağız. Eminim uzayla alakalı konularda aklınıza

ilk gelen başlıklardan biri de astrolojidir. Eğlenerek bitireceğiz sunumu. Burada bir kişi merak ediyor ve bu kürenin arkasında acaba ne var diye başını uzatıp evrenin derinliklerine bakıyor ve her şey böyle başlıyor.

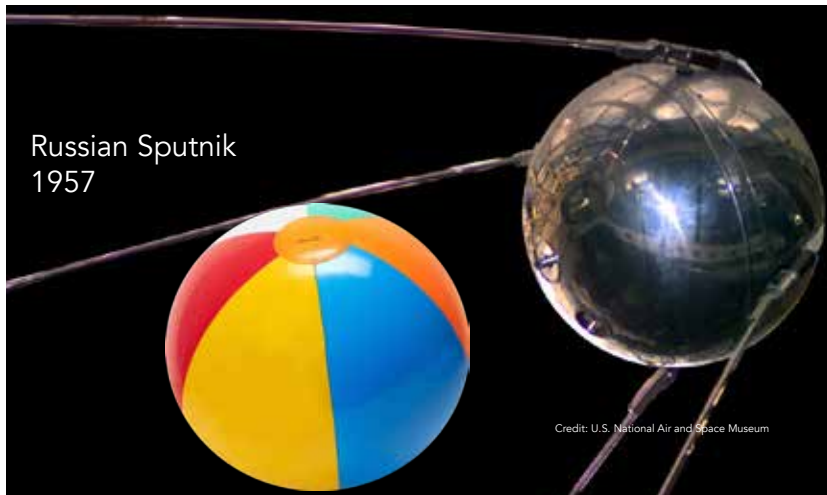

İnsanlık tarihine baktığınızda, Kopernik (1473-1543) yer merkezli değil de güneş merkezli bir evren modelinden söz eder. Aslında bunu söyleyen insanlardan ilki o değil. Aristarkus (MÖ. 320-230) Antik Yunan'da bunu söylüyor. Kopernik döneminde engizisyon mahkemeleri ve dinin aşırı bir baskısı olduğu için bunu söylemek mangal gibi yürek istiyor. Ancak o dönem ölüm döşğinde arkadaşının da yardımıyla kitabını yayınlıyor ve biz bugün biliyoruz ki dünya güneş etrafında dönüyor. Yani güneş dünya etrafında dolanmıyor.

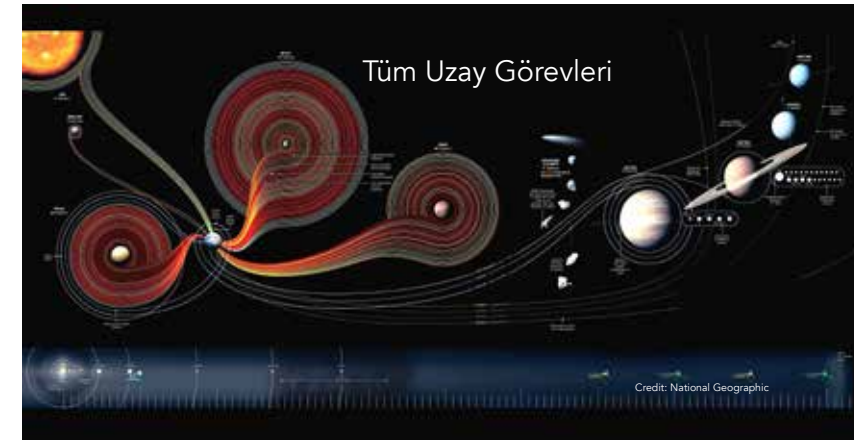
Sunumda maviyle gördüğünüz, dünyayı temsil ediyor. Sarı güneş. Sağda gördüğünüzse, önceden inandığımız şey. Yani sabit her şey onun etrafında dönüyor. Dikkat ederseniz bazı kırmızı noktalar düğümler atıyor. Çünkü bazen gezegenler size yaklaşıyor, bazen uzaklaşıyor. Mars retrosu, Merkür retrosu gibi hayatı, ekonomiyi her şeyi, gök cisimleriyle ilişkilendiren insanlar var. Aslında gezegenler ileri geri gitmiyor. Bir çember görüyorsunuz.

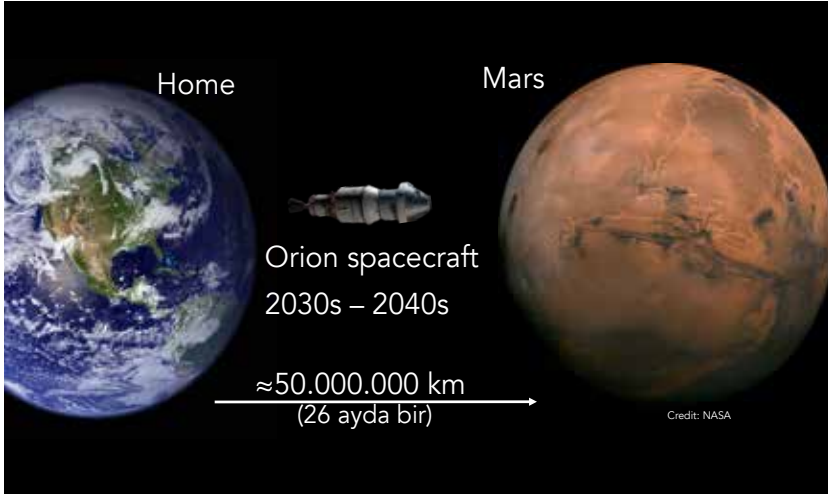

nuz. Aslında eliptir, basit çember. Yörüngesinde bazen hızlı bazen yavaş hareket eder ve siz ileri-geri hareket ediyormuş gibi görürsünüz. Hayatta karşılaştığınız sorunların çözümü aslında sahadaki gibidir. Genelde insanlar hep komplike çözümler arama peşindedir. Eskiden de biz evreni anlamaya çalışırken bunu yapıyorduk. Biz bilmediğimiz konularda hala bunu yapıyoruz. Sonra gerçeği anlıyoruz ve bir harmoni görüyoruz.

1957'de insanlığın uzay yolculuğu başlıyor. Bir tenis topu büyüklüğünde yaklaşık 50 kiloluk bu Sputnik uydusunu Ruslar fırlatıyor ki, Ruslar o dönem ABD'yi her anlamda geçiyor. Uzaya giden ilk insan, uzaya giden ilk hayvan bir meyve sineği ve meyve sineği sağ salım dönüyor. İlk insan, ilk erkek, ilk kadın Ay'a inen ilk uzay aracı, Venüs'e inen ilk uzay aracı, Mars'a inen ilk uzay aracı vs. hep Ruslar yapıyor. Ancak aya insan gönderen bildiğiniz gibi NASA oluyor.

Görselde solda Dünya'yı görüyorsunuz. En üst sol köşede Güneş var. Merkür, Venüs, Dünya dünyanın uydusu Ay ve Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün devam ediyor. Dikkat ederseniz o günden bugüne güneş sisteminde ziyaret edilmedik bir gezegen bırakmadık. Sürekli yayılmaya devam ediyoruz ki, bu 2017 yılının infografiği ve biz ne yapmayı planlıyoruz? Daha doğrusu ne yaptık? 1969 yılında ne yaptık? 1969-1972 yıllarında Apollo görevleriyle Ay'da yürüdük. Tabii ki birçok insan hala Ay'a gidilmediğini düşünüyor. Ancak Ay'a gidildi ve tekrar gidilecek. Ay'a gittikten sonra bizler Mars'a da gideceğiz.

Şu an bu kapsül yapıldı, deneniyor ve birkaç yıl içerisinde Ay etrafında dört astronutun tur attığını göreceğiz. 2030'lara kadar biz tekrar Ay'da insanın yürüdüğünü göreceğiz. Ve bu kez bir kadın da bir siyahi de Ay'a ayak basacak. Bugüne kadar Ay'da yürüyen o kişilerin hepsi erkek ve beyazdı. Ve Mars'a yolculuk. Elon Musk'ın Starship'i ile gidilecek. Biliyorsunuz dikine inebilen roketler var artık. Bunu yaptı zaten Musk. 150-200 yolcuyu alacak ve yaklaşık üç yıl sürecek. 1,5 yıl sürecek bir yolculukla gidilecek Ay'a aynen bu şekilde yaklaşacak, alçalacak ve inecek. Hadi piknik yapalım. Plan bu. Bunun 2030-2040'larda olmasını düşünüyoruz diyorlardı. Ancak ben

2040 yılından sonra bunun ciddi anlamda yapılmaya başlandığını göreceğiz ama göreceğiz.

Üstte gördüğünüz şu an dünyadaki en büyük roket 120 metre uzunluğundaki SpaceX'in roketi ve dikine inebiliyor. Üstteki Starship iki bölümden oluşuyor ve sorunsuz bir şekilde havalandı.

Bu neden önemli? Artemis projesi kapsamında Ay'a tekrar gidilecek ve Artemis 3 projesinde Ay'a astronotları indirecek olan şirket SpaceX olacak. Burada bir roket kalkıyor gibi görüyorsunuz ama burada yazılım, yapay zeka, mühendislik, bitki sistemleri aklınıza ne gelirse birçok mesleğin birleşimini ve gelişimini göreceğiz.

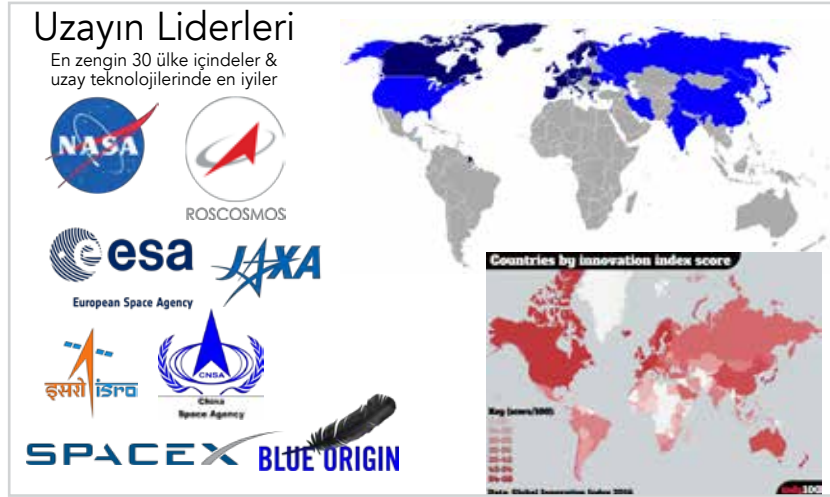
Curiosity ile Mars'ın yüzeyinden bir görüntü görüyorsunuz. Mars yüzeyinde şu an çalışan başka araçlar da var. Çin bile Mars'a bir Rover indirdi. Çin ve Hindistan uzay yarışında inanılmaz bir şekilde atakta. Japonya da keza öyle ki aya yumuşak iniş yapan beşinci ülke oldu. Japonya ve iki özel şirket Ay'a indi ve bizim de bir Ay projemiz var. Yakın bir zamanda sert iniş yapmayı planlıyoruz. Sunumdaki Perseverance şu an Ay üzerinde çalışmaya devam ediyor, örnekler topluyor. Tüpleri Ay yüzeyinde bırakıyor. Sonra başka bir uzay aracı gidecek. 2030-2040 yılları arasında olacak ve tüpleri de Dünya'ya getirilecek. İlk kez Mars'tan bir materyal dünyaya gelmiş olacak.

Neden Uzay?

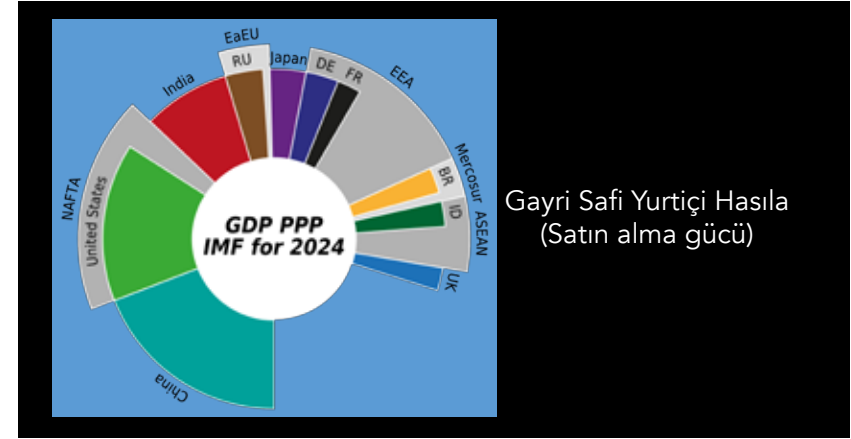

Kopernik zamanından bugüne baktığınızda, insanlar gökyüzüne bakıp bir anlam arıyor ve anlamaya çalışıyor. Ancak bugün uzaya yatırım yapılmasının ana nedenlerinden biri teknoloji transferi. Eğer uzay ajanslarının spin-off dergilerine bakarsanız, her sene hangi yatırımları yaptılar, hangi inovasyonları geliştirdiler, ne yaptılar ve bunun ekonomiye nasıl katkısı oldu, örneğin tıp bilimine nasıl katkısı oldu onları görebilirsiniz. Örneğin şu an

kullandığınız Wireless kablosuz, hızlı, verimli teknolojisi, bir radyo astronomunun algoritmasını yazdığı bir teknolojidir. Mesela hastaneye gidiyorsunuz bir X-ray filmi çektiyorsunuz değil mi? Onun teknolojisi aslında uzaya gönderilen uzay araçları için geliştirilmiş bir teknoloji.

Üstteki haritaya dikkat edin. Üstte uzaya yatırım yapan ülkelerin altta da inovasyonda lider olan ülkelerin haritasını görüyorsunuz. Ve dikkat ederseniz bunlar birbiriyle örtüşüyor. Çünkü uzayda siz ilerlediğinizde haliyle gayri safi milli hasılanız da artıyor ve dünyada dönen paranın yüzde 75'i uzaya yatırım yapan ülkelerin elinde. O nedenle uzaya her zaman yatırım yapmak zorundayız. Ben burada bir astrofizikçi veya popüler bilim yazarı olarak bulunmuyorum veya bir konuşmacı olarak. Aynı zamanda Türkiye Ulusal Gözlemevleri Yönetim Kurulu Üyesiyim ve bizim de ülkemizde yaptığımız devasa bir teleskop var. Erzurum'da olan bu teleskop 4 metre çapında ve Antalya'da da var. Onları birleştirdik. Türkiye Ulusal Gözlemevleri, Sanayi Teknoloji Bakanlığı'nın çatısı altında bir kurum. Erzurum'da 3200 metre yükseklikte bulunan bu teleskobun yakında açılışını yapacağız ama şu an biz konuşurken orada 2 metre kar var.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
(Satın alma gücü)

Üstteki görselde uzaya sadece devlet bazında yatırım yapan, uzay ajansları bazında yatırım yapan miktarları görüyorsunuz. Ve Türkiye uzaya 355 milyon dolarlık bir yatırım yapmış. 2018 yılında katıldığım televizyon programlarında her zaman söylüyordum. Uzay ajansını hemen kurmalıyız ve 2018 Aralık'ta kurduk ve aynı zamanda astronot olmayı da denemiş biriyim. 2013 yılında Lyndon B. Johnson Uzay Merkezi (JSC)'nde iki hafta kamptaydık. 67 ülkeden 117 kişiydik. Orada kazanamadım. Sonra Alper

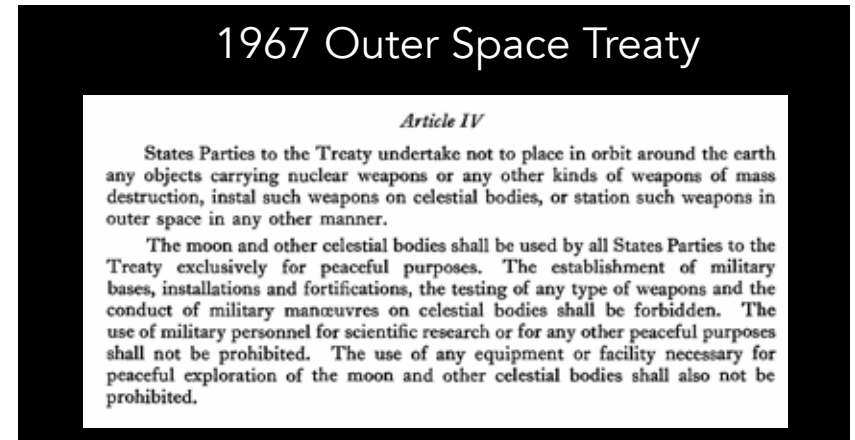
Gezeravcı uzaya gönderildi. Ben de finale kalan 16 kişi arasındaydım. Yani uzaya gitmeye çalışıp iki kez bunu deneyip iki kez kaybeden ilk ve tek Türküm. Üçüncüyü deneyecek miyim bakalım.

Sağdaki grafiğin sol üstünde 596 milyar dolar yazıyor. Bu 2024 yılında uzaya harcanan para ve bunun 2033'te 1 trilyon dolar olması bekleniyor. Bunun içerisine tüm yazılım dünyasını, mühendisliği katabilirsiniz, hukuku, uzay turizmini koyabilirsiniz. Ki biliyorsunuz Çin uzay istasyonu yaptı kendine ve muhtemelen uluslararası uzay istasyonundan daha ucuz fiyatlara insanları oraya götürmeye başlayacak ve başka özel şirketler de var. Uzay istasyonları, uzay otelleri yapıyorlar. “-Hadi gidiyoruz hayatım. -Nereye? -Yörüngeye, tatile...” Muhtemelen hayat sigortası olmayacak. Onların hayat sigortası olmaz çok riskli bir yolculuk. Ancak muhteşem bir görüntü vadediyor.

Bu arada bir gerçek, benim ehliyetim yok. Hala araç nasıl kullanılır, bilmiyorum. İlk kullandığım araç, eski tip bir savaş uçağıydı. Johnson Uzay Merkezi'ndeki testlerden biri de savaş uçağını yönlendiriyordunuz. Öyle de ilginç bir anım var. Muhteşem bir deneyim. Manevra yaparken omzu-
nuza bir goril oturmuş, nefes almaya çalışıyormuşsunuz gibi oluyor. Dünya gerçekten çok kocaman, çok büyük ama siz onu manevra yaparken
yeniyorsunuz ya muhteşem bir his. Kalbinizdeki üç ana damardan geçen kanları hissediyorsunuz. Çok korkunç çok muhteşem böylesi garip bir his.

Uzay Savaşları

Neden uzay savaşları? Sunumda yer alan 1967 Uzay Antlaşması. Uzayda yayılım arttığı için demişler ki, herkes oraya gidecek. Ay'a mesela iki özel şirket indi. Bilimsel olarak Ay'da su var mı sorusunun yanıtı evet ama oraya uzay aracını indirirken hiçbir zaman ona bakmıyor. Burada canlılık var mı yok mu? Su var mı yok mu? Şirket orayı indirebiliyor. Onu engelleyen bir şey var mı? Yok. O anlamda gelecekte uzay hukuku anlamında ciddi sorun var. Burada ilginç bir şey söylüyor. Her gök cismi , her ülkenin ortak malıdır. Burada şirketlere özel atıf yapmadığı için şirketleri bağlayan bir durum yok. Ve diyor ki, bazı görevler nedeniyle askeri bir güç bulundurulamaz.

Kitlesel yok oluşa neden olabilecek bir silah yörüngede bulundurulamaz. Ancak bilimsel bir çalışma kapsamında orada bir askeri unsur bulundurulabilir, silah bulundurulabilir gibi ucu açık bir cümle var. Dünyada nadir elementler var. Bunlar periyodik tabloda Lantanitler grubunda yer alıyor. Bunu yüksek teknoloji ürünlerde görürsünüz. Bu elementlerin en çok çıktığı yer Çin. Ancak önümüzdeki 15-20 yıl içerisinde Çin'de bu bitecek ve siz buna ulaşamayacaksınız. Nereye gideceksiniz?

asteroidlere. Asteroid mining denilen uzay madenciliği de geleceğin konularından biri. İnsanlar sadece Ay'a ben oraya inebildim diye gitmek istemiyor. Örneğin Helyum 3'ü bir enerji kaynağı olarak kullanmak istiyor ki, bizler şu an ne yapmaya çalışıyoruz? Nükleer füzyon reaktörleri yapmaya yani yıldızların içerisindeki enerjinin aynısını taklit etmeye çalışıyoruz. Bu anlamda ciddi büyük projeler var. Umarım onlardan birine ülkemiz de dahil olur.

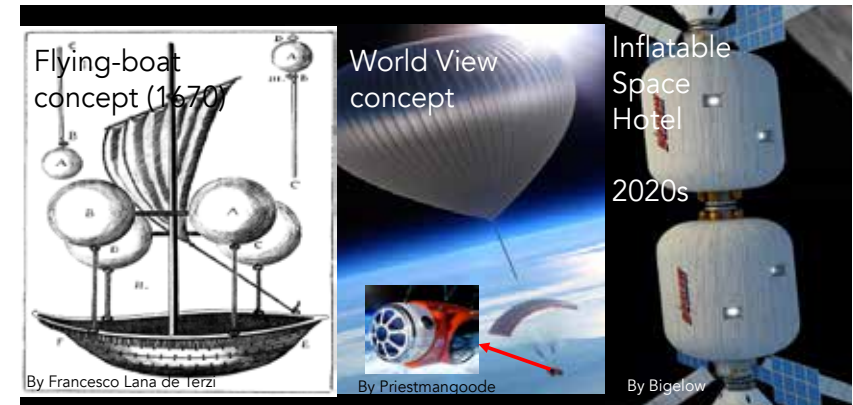

Ve Starlink uyduları... Gökte gördüğünüz her ışık uzaylı değil ama öyle zannediyoruz. Bunu açıklamak lazım insanlara ve Starlink uyduları İstanbul semalarından da çok geçmiştir. Şu anda inanılmaz hızlı interneti kullanıyorsunuz. Bu çağda bu çok önemli ancak aynı zamanda bu ağlar bir uzay kirliliği de oluşturuyor. Mesela astronomlar yeryüzüne koyduğumuz teleskoplarla yukarıya bakmak istediğimizde, milyarlarca ışık yılı uzaklıktaki bir galaksiye bakıyoruz. Göremeyeceğiniz kadar minik bir şey var ama önünden 10 metre çapında bir Starlink uydusu geçiyor ve bu uydu bir çalışma masası büyüklüğünde... Uygu geçip giderken görüntü de gitti. O nedenle ciddi sorunlar var. Bunların bazıları da düşebiliyor.

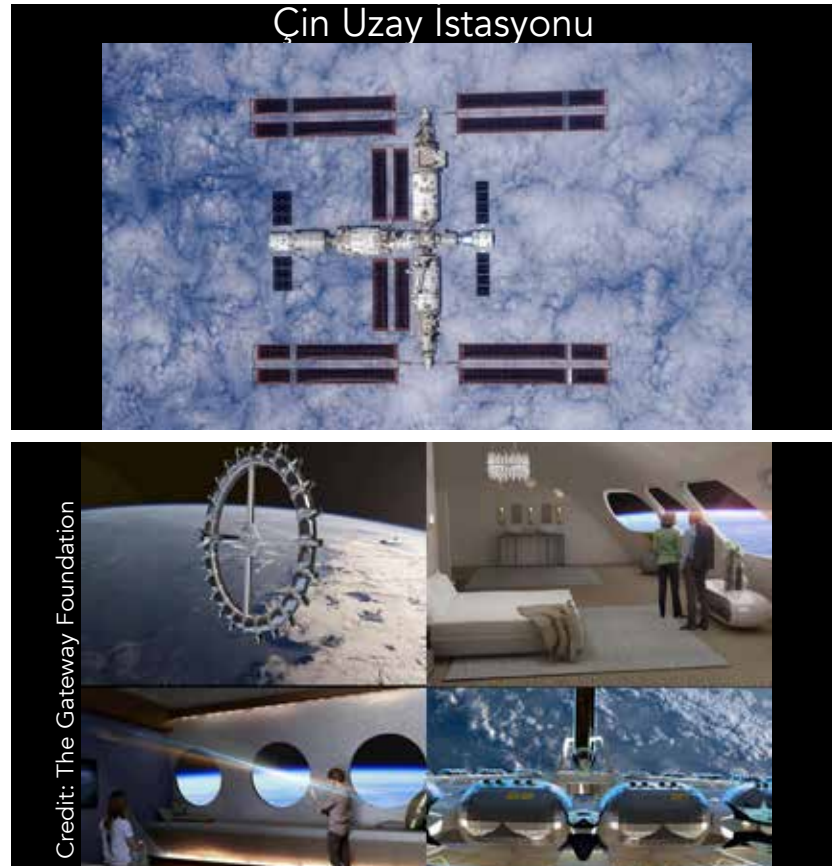
İlk Ticari Astronot Gönderimi

Rusya'nın teknolojisiyle aslında NASA uzaya astronot gönderiyordu. Sonra SpaceX True Dragon kapsülü geliştirildi. Her şey otonom. Siz gidin çay için diyeceğim ama çay içemezsiniz çünkü microgravity (ağırlıksızlık) etkisinde olacaksınız. Bu artık çok sıradan bir hal aldı ve artık ABD kendi astronotlarını kendi şirketinin geliştirdiği kendi kapsülüyle uzaya gönderiyor. Bizim astronotumuz da bununla gitti. Bu benim hayalim. Bu arada iki çocuğum var. Oğlumun adı Uzey. Kızımın adı Venüs.

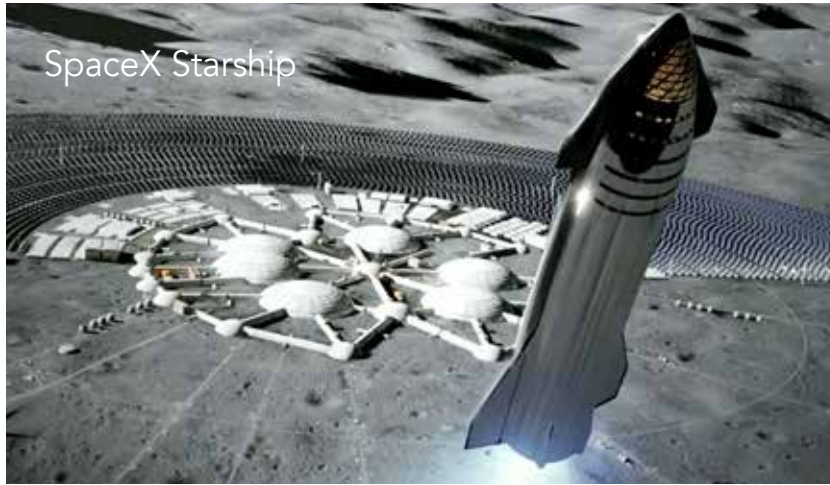

Solda gördüğünüz 1670'lerde yapılmış bir kayık ve denilmiş ki, biz kayık yaptık suda gidiyoruz. Balon taksak uçarız herhalde. Şimdi bu böyle ilkokul çocuğunun çizebileceği bir çizim gibi geliyor ama o zamanın inovasyonu bu. Bunun fiyatı yaklaşık 50.000 dolar sanırım. Hala böyle bir konsept var. Siz devasa balonlarla atmosferde yükseliyorsunuz. Sonra basınç farkından ne olacak? Balon patlayacak. Orada bir sistem tabii ki sizi kurtaracak. Sağda gördüğünüz ise hala uluslararası istasyonunda takılı ve deneniyor. Şişirilebilir uzay alanları bunlar. Hacimsel olarak çok küçük. Uzayda şişiyor. Ay yüzeyine de bunun benzerini yapacağız. Böyle projeler var.

Ve Çin uzay istasyonunun yukarıdan görünüşü. Çin bunu yaptı ve 2022 yılından bu yana kullanıyor. Çin'de de çok güzel hikayeler, mitolojiler var biliyorsunuz. Güzel de bir isim bulmuşlar; Tiangong (Heavenly Palace – Göksel Saray) diye. Az önce size bahsettiğim uzaya gezi konusunda bahsettiğim otel. Bu belli bir hızla dönüyor. Bu teoride mümkün mü? Evet. Ancak bu mühendislik anlamında şu an yapılabilir bir şey değil. Ancak bunu bir şirket özellikle düşünüyor ve tek bir şirketin yapacağı bir şey değil ama bunu göreceğiz.

Ve bundan 5-10 yıl içerisinde Ay etrafında dolanan bir uzay istasyonu göreceğiz. Dünya etrafında şu an iki tane var. Bir de Ay etrafında göreceğiz. Yani 400.000 km öteye gideceğiz. Doğal uydumuzun etrafında dolanan bir uzay istasyonu yapacağız. Ancak şu an hala Ukrayna - Rusya savaşı devam ediyor. Birçok projeden Rusya çıkarıldı. Neden oradaki logolardan biri de TUA (Türkiye Uzay Ajansı) olmasın? Bence olmalı. Bunu her zaman söylüyorum. Bizim bunlara yatırım yapmamız lazım çünkü gelecek burada.

Üstteki sunumdaki görselde Konya Çatalhöyük var. Konya Çatalhöyük Dünya Miraslar Listesi'nde yer alıyor ve ilk yerleşim yerlerinden biri. 1990'larda baz istasyonu yapıyoruz ve 2030'lardan sonra görmeye başlayacağımız Ay yüzeyinde kapalı, yaşanabilir alan. SpaceX'in kafasındaki bu, tamamen bilim kurgu filminden çıkmış gibi görünüyor. Ancak güneş panellerini de koymuş. Bir de şöyle bir durum var. Ayda 15 gün gece, 15 gün gündüz yaşanıyor ve gece olduğunda inanılmaz soğuk oluyor. Uzay soğuktur. Uzaya çıktınız uzay yürüyüşü yapıyorsunuz. Uzay istasyonunun dışına çıktınız. Güneşe bakan ön tarafınız 250 dereceyken arka tarafınız eksi 250 derecedir. Uzay ölümcül bir yer. O nedenle orada böyle yaşana-

bilir alanlar yapabilmek kolay değil. Ancak bunu yapacağız. Oraya doğru yavaş yavaş gidiyoruz.

Keşifler

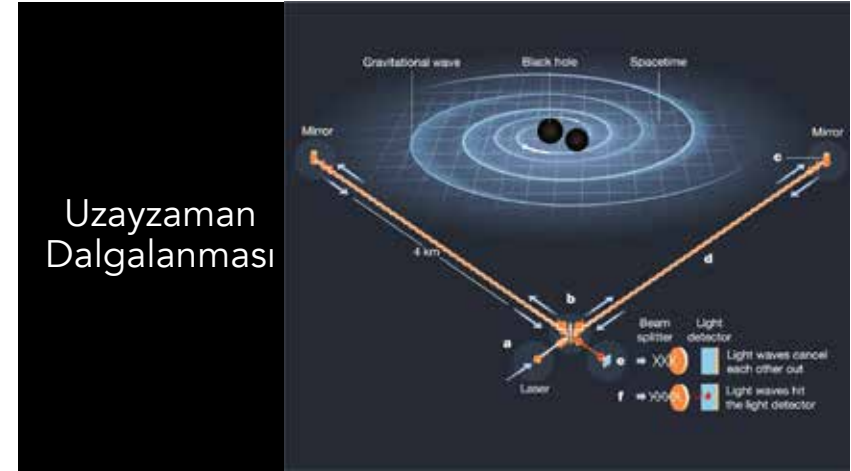
Keşiflerden biraz bahsedelim. Üstte gördüğünüz fotoğraf, Mars'ın yüzeyi. Dikkat ederseniz yüzeyin altından bir şey çıkıyor ve etek boyunca akı-

yor. Sonra buna ne dendi? Mars'ta su var. Ancak sonraki çalışmalar, bu görüntünün ışık oyunlarından kaynaklı olabileceğini de söylüyor. Soru şu: Mars'ta şu an su var mı? Cevap: Evet, su var ama buz halinde. Sıvı halde su bulunamıyor. Dünya atmosferi o nedenle çok özel. Basınç ve sıcaklık o kadar uygun bir durumda ki, su sıvı halde bulunuyor. Suyun sıvı halde bulunduğunu bildiğimiz tek yer yaşadığımız gezegen, burası. Tabii ki böyle keşiflerden çok heyecanlanıyoruz ve işi uzmanlarına soruyoruz. Belki siz şunu sorardınız? Canlılık var mı? Dünyaya baktığımızda, suyun olduğu her yerde bir canlılık var.

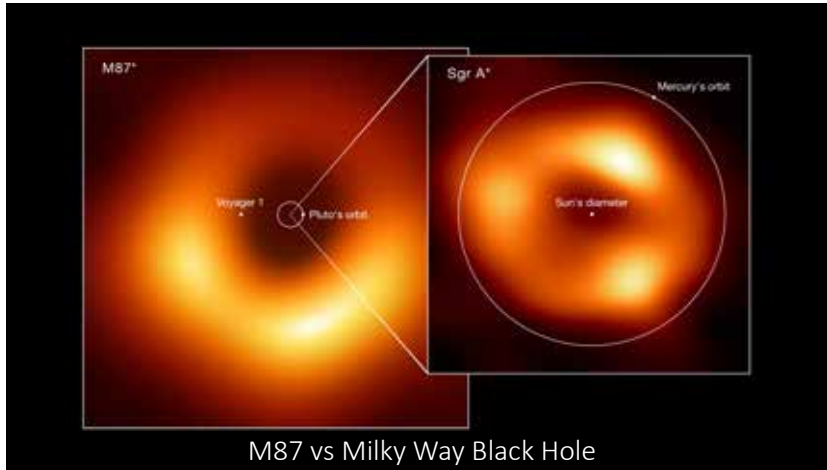
Mars'ta bir gölün içerisindeki buzulu görüyorsunuz. Altında da karbondioksit buzu var. Yani Mars'ta bolca su var ancak buz halinde. Görsel bize yeraltı sularının olduğunu da gösteriyor. Mars'ta yeraltı suları olduğuna dair bazı ciddi kanıtlar var. Neden önemli? Siz Mars'a gideceksiniz. Suya ihtiyacınız var. Yani Dünya'dan Mars'a su taşıyamazsınız. Orada kendi kendine yeten bir sisteme ihtiyacınız var.

Uzay Zaman Dalgalanması

Uzay zaman dalgalanmasını, elektromanyetik tayfı duymuş olmalısınız. Sunumda gördüğümüz optik dalga boyu. 4400 - 7.000 angstrom arası bir dalga bıyı görüyoruz. Bizim gözümüz buna özel. Mesela bazı yılanlar kızıl ötesini görebilir ya da yarasalar başka dalga boyunu görebilir. Ona biz elektromanyetik dalga diyoruz. Suya bir taş attığınızda, suyun yüzeyi nasıl dalgalanıyorsa, uzayın kendisi de dalgalanıyor. 2015 yılında, Eylül ayında bu da keşfedildi ve dünyadan bir dalga geçti. Atomik boyutlarda, Dünya esnedi, daraldı. Bunu da artık belirleyebiliyoruz. Kara delikler birbiriyle birleşince bir dalga oluşuyor ve evrenin her yerine yayılabilir.

Aşağıdaki görsel 55 milyon ışık yılı ötedeki bir galaksinin merkezinde bulunan bir karadeliğin etrafında dolanan karbonmonoksit gazını gösteriyor. Karbonmonoksit, çok zehirli bir gaz ve aynı zamanda uzayda yıldız oluşum bölgelerinde en çok bulunan hidrojen molekülünden sonra geliyor. Kendi galaksimizin merkezinde, bizden 27.000 ışık yılı yani 27.000 x 10 trilyon kilometre ötede bir süper kara delik var. Onun etrafında da karbonmonoksit gazı var. Güneş'in çapını (Sun's diameter) size göstermek istedim. Güneş Sistemi'ne bir yerden kara delik girdiği zaman nereye kaçacaksınız?

Bir yere kaçamazsın. Böyle bir şey olduğunda Dünya yok olacak. Mesela 1 kilometre çapında bir asteroid geliyor. Ne yapacaksın? Ekonomi ne olacak? Sosyal hayat nasıl değişecek? Kaos olacak mı? O nedenle asteroid yaklaşıyor demek çok tehlikeli ama genelde haberleri böyle paylaşıyoruz.

14 Eylül 2020 tarihinde Venüs gezegeninde fosfin gazı bulundu. Fosfin gazı neden önemli? Çünkü canlılık kaynaklı da olabilir, olmaya da bilir. O nedenle önemli. Evrende yalnız mıyız sorusunun yanıtı bilmiyorum. Şu an evrende yalnız olduğumuzu düşünen, oralarda bir yerlerde canlılık var diye düşünen var mı? Peki, bu canlılığın zeki olduğunu en azından bizim kadar basittir ya da bakteridir diyen var mı içinizde? Evrende yalnız değil-

lizdir ve bu konuda ciddi çalışmalar yapılıyor ve ben sadece size Venüs'ü gösterdim.

Biz sadece kendi gezegenimizi araştırmıyoruz başka öte gezegenlere de bakıyoruz. Webb teleskobu lahana kokusunu almış. Dimetil sülfür ile acaba canlılığın kokusunu mu aldık? Sadece okyanusta fitoplanktonlar denilen bir tür plankton var. Fitoplanktonlar, okyanus, deniz ile tatlı su ekosistemlerinin anahtar faktörlerinden biri olup, dünyadaki oksijen kaynağının büyük kısmı bu canlılar tarafından üretiliyor. İnsanlar ağaçları oksijen kaynağı olarak görür ama aslında planktonlar yüzde 50, yeşil alanlar yüzde 50 oksijen üretiyor. Aslında bu gezegende okyanuslar da ağaçlar kadar önemli.

Bizden yaklaşık 1,5 milyon kilometre ötede bir teleskop var. 10 milyar dolarlık devasa Webb teleskobuyla evrenin derinliklerine ve geçmişine bakıyor. Şu an siz de benim geçmişime bakıyorsunuz. Aradaki mesafedeyim. Işık geliyor. Işığın belli bir hızı var. Benim geçmişime bak. Yani anı yaşamak diye bir şey yok. Aynada her zaman geçmişinize bakarsınız gibi. Bebek galaksileri görüyoruz ve büyük patlama Big Bang teorisini duymuş olmalısınız. Bundan 13.8 milyar yıl önce adına büyük patlama dediğimiz ani bir genişlemeyle evren oluştu.

Gelecek Uzakda

Son olarak size Gelecek Uzakda sloganımdan biraz bahsedeyim. Gelecek Uzakda, logosuyla benim marka patentli bir sosyal sorumluluk projem. TÜBİTAK Bilim Genç Dergisi'nin sesli yayınlarına 32 bölümlük kayıt yaptım. Sunumda bazı örnekleri görüyorsunuz. Bu kayıtlar 10 dakikalık ve merak ettiğiniz konularla ilgili bu kayıtları dinleyebilirsiniz.

The image shows a screenshot of the 'Kaostan Kozmosa Astro Podcast' website. The website has a dark background with a rocket icon and the text '#GelecekUzayda'. Below the header, there is a list of podcast episodes with their titles and dates. To the right of the website screenshot is a photo of the book 'Kaostan Kozmosa Evrenin Hikayesi' by Dr. Selçuk Topal. The book cover is orange with a rocket icon and the title in Turkish. A red cup of coffee is placed next to the book.

www.astronomselcuk.com/podcast

Kitabım

www.youtube.com/drselcuktupal

Aynı zamanda 'Kaostan Kozmosa Astro podcast serim var. Bu podcastlere nasıl ulaşırım diyorsanız, astronomselcuk.com/podcast dediğinizde podcast linklerine ulaşabilirsiniz. Bunları ücretsiz dinleyebilirsiniz. Her akşam yatmadan 10 dakika önce benim sesimden evren hakkında bir şeyler dinleyebilirsiniz.

Gelecek Uzayda YouTube kanalım ile 'Kaostan Kozmosa Evrenin Hikayesi' başlığında, popüler bilim kitabımdan da yararlanabilirsiniz.

The image shows a photo of Sir Roger Penrose, a British mathematician and physicist, holding a small object. To the right is a video thumbnail for 'KARA DELİKLER' (Black Holes) featuring Sir Roger Penrose. The video is dated 23.04.2025 and is from Oxford/UK Breakthrough Discuss. Below the images is the URL www.youtube.com/drselcuktupal.

www.youtube.com/drselcuktupal

Bu görüntüdeki yaşlı, tonton amcamız Sir Roger Penrose. Geçen yıl Oxford'da. Breakthrough, Discuss adlı bir etkinlik oldu. Evrendeki yaşam olasılıklarını tartışıyorduk. Sir Roger Penrose aynı zamanda bilim filozofu. Onunla tanışmayı çok istiyordum ve o gün o fırsatı buldum. O Wadham College, ben Christ Church Koleji üyesiyim. Christ Church Koleji'ni şuradan biliyorsunuz. Harry Potter filmindeki yemekhane bizim yemekhanemiz. Herkes giremiyor oraya. Yolunuz düşerse üye olarak sizi davet edebilirim. Fırsat bulmuşken kendisiyle bir röportaj yaptım. Tabii ki kara delikler hakkında. Çünkü 2020 yılında kara deliğin en güzel tanımlarından birini yapmıştı ve onun için Nobel almıştı.

Aşağıdaki görsel ise çok büyük bir bilim insanı Jocelyn Bell Burnell. Sayın Burnell, pulsarları keşfetti. Zamanında gençken doktor öğrencisiyken bunu keşfediyor. Ofisi benim odanın yanında. Onun danışmanı Nobel alıyor ama o Nobel almıyor çünkü gençlere pek Nobel vermiyorlar. Ama Nobel dışında pek çok ödülü bulunuyor. Sir Roger Penrose 93 yaşında. Ben

daha dün ne yediğimi hatırlamıyorum ama bana 1972 yılından bahsediyor. Hala dinç bir zihni var.

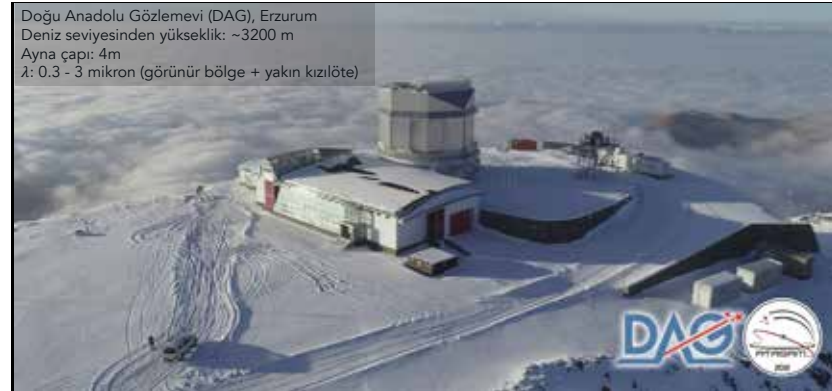
Ve sunumun eğlenceli bölümüne geldik. Herkes burcunu biliyordur. Doğduğumuz zaman güneşin arkasındaki takımyıldızı burcumuzdur. Siz doğduğunuzda güneşin arkasında bir takımyıldızı var. Dünya, Güneş etrafında tur atarken, 365 günde, belli takımyıldızları doğrultusundan geçiyor. Zamanında o takımyıldızlarını boğaya, aslana benzetmişler. Aslında o iki

Takımyıldız	Dünya-Güneş doğrultusu takımyıldızda kaç gün kalır?	DOĞRU Burç Tarihleri	Astrologların kullandığı YANLIŞ tarihler
YAY	32	18 Aralık - 18 Ocak	23 Kasım - 21 Aralık
OĞLAK	28	19 Ocak - 15 Şubat	22 Aralık - 20 Ocak
KOVA	24	16 Şubat - 11 Mart	21 Ocak - 18 Şubat
BALIK	38	12 Mart - 18 Nisan	19 Şubat - 20 Mart
KOÇ	25	19 Nisan - 13 Mayıs	21 Mart - 20 Nisan
BOĞA	37	14 Mayıs - 19 Haziran	21 Nisan - 21 Mayıs
İKİZLER	31	20 Haziran - 20 Temmuz	22 Mayıs - 21 Haziran
YENGEÇ	20	21 Temmuz - 9 Ağustos	22 Haziran - 22 Temmuz
ASLAN	37	10 Ağustos - 15 Eylül	23 Temmuz - 23 Ağustos
BAŞAK	45	16 Eylül - 30 Ekim	24 Ağustos - 22 Eylül
TERAZİ	23	31 Ekim - 22 Kasım	23 Eylül - 23 Ekim
AKREP	7	23 Kasım - 29 Kasım	24 Ekim - 22 Kasım
YILANCI	18	30 Kasım - 17 Aralık	Kalan 18 gün nerede!?

boyutlu düzlemde öyle. Siz başka açıdan baksanız başka bir şey göreceksiniz. Gökyüzünü bu şekilde 88 bölgeye ayırmışız ve bunların 12 tanesine burç demişiz. Sunumda mavi renklerle görünenler sizin gerçek burç tarih aralıklarınız. Şimdi muhtemelen yüzde 90-95'inizin burcu değişti. Yani gerçek burcunuzu öğrendiniz aslında ama içinizden bazıları "Hayır canım ne münasebet. Ben o burçtan olamam." diyecek, burcundan vazgeçmeyecek. Burada birçok konudan bahsedebiliriz. Kitabımı okursanız neden burçların tırnak içerisinde bir saçmalık olduğunu anlayabilirsiniz. Burada teknik bir hatadan bahsediyorum. Mesela Başak burcu, 45 günlük bir burç. Neden? Çünkü Dünya, Güneş'in etrafında dönerken Başak takımyıldızından 45 günde geçiyor. Akrep içinse bu 7 gün. Neden? Çünkü akrep açısı olarak gökyüzünde o kadar alan kaplıyor. İçinizde, 30 Kasım-17 Aralık arası doğan var mı? Sizler özel insanlarsınız ve acayip şanslısınız çünkü sizin hakkınızda saçmalayacak, gezegende bir tane astrolog yok. Onlara göre böyle bir burç yok çünkü. Ancak dünya güneş etrafında hareket ederken 12 değil 13 takımyıldızından geçiyor. 360'ı 13'e bölemiyoruz. Bir yılda yaklaşık 360 gün var, 12 burç, 30 gün bu işi böyle halledelim demişler. Sağdaki sistem bu şekilde kalmış. Eğer bilimsel bir hesap yaparsak bakın evrendeki tüm yıldızların bana uyguladığı kütle çekim etkisi, şu bilgisayarın bana uyguladığından binlerce kat daha az. Çünkü kuvvetler, uzaklığın karesiyle ters orantılı olarak değişiyor. O nedenle yıldızlar sizin hayatınızı etkilemez. Biriyle tanıştığınızda size ilk burcunuzu soruyorsa hemen kaçın. Hemen oradan uzaklaşın ki daha parlak bir gelecek sizi beklesin.

Aşağıdaki slaytta 3200 metre yükseklikteki Doğu Anadolu Gözlemevi'ni görüyorsunuz. Her şeyi bitti, dev aynası takıldı, ilk gözlemleri yaptı. Ölçüm aletleri şu an takılıyor. Teknik altyapı halloluyor ve yakında gözlemlere başlayacak. Sadece optik değil, kızıl öte bölgede de gözlem yapabilen devasa bir teleskop.

Soldaki o çocuk benim. Yıl 1986. Ben Giresunluyum. 1981 yılında Giresun'da doğdum ve ailemin okuyabilen tek çocuğuyum. Yedi kardeşiz. Her zaman gençlere seminer verirken bunu söylüyorum. Ülkemin 40 şehrine gittim. Sizler istediğiniz her şeyi yapabilirsiniz. Çünkü bana Giresun Li-

sesi'nde okurken, Oxford Üniversitesi'ne gideceksin, iki kez astronotluk deneyeceksin. Oxford'da astrofizik bölümünde doktora yapan ilk ve tek Türk olacaksın. Kitap yazacaksın deselerdi herhalde inanmazdım. Ancak eğlenmeyi de ihmal etmeyin. Yaptığınız işi sevin ya da sevdiğiniz işi yapmak için elinizden geleni yapın. Geleceğin size ne getireceği belli olmaz. Umuyorum her şey çok güzel olur. Benim inancım bu. Benim başıma gelen bu. Gülmeyi de ihmal etmeyin.

Yapay Zekâ Gökyüzünün Neresinde?

Doç. Dr. Nur Kuban TORUN
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Bugün size yapay zeka gökyüzünün neresinde adlı sunumu gerçekleştireceğim. Olabildiğince dinamik, olabildiğince ilginizi çekebilecek şekilde hazırlamaya çalıştım. Şöyle bir içeriğimiz var. İlk önce yapay zekayı bir tanımlayalım. Yapay zeka denildiğinde, sadece ChatGPT anlaşılıyor. Bunu bir tanımlayarak öğrenmenizi istiyorum. Daha sonra yapay zeka zaman çizelgesi, Deep Blue-Kasparov kapışması var. Makine öğrenmesi ve derin öğrenme bunların hepsi yapay zekayla ilgili. İkinci kısımda ise gökyüzü, yapay zeka ve gökyüzünün kesişimi sonucunda ortaya çıkan ürünlerimiz, örneklerle sunum ilerleyecek.

Yapay Zeka

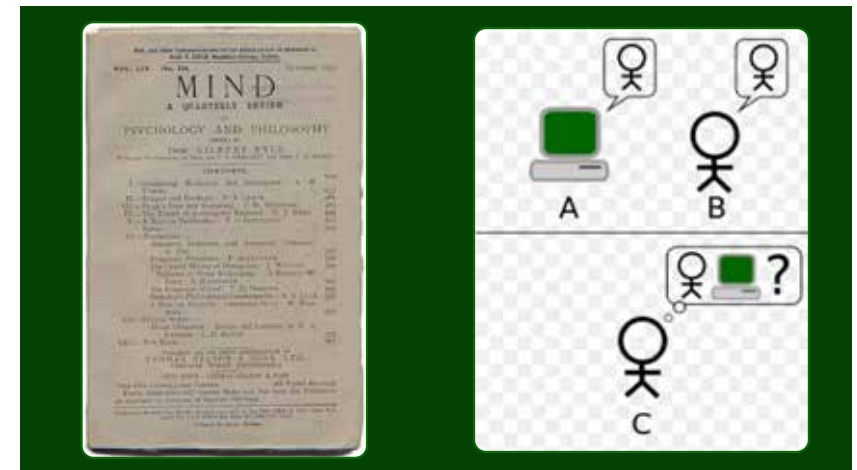
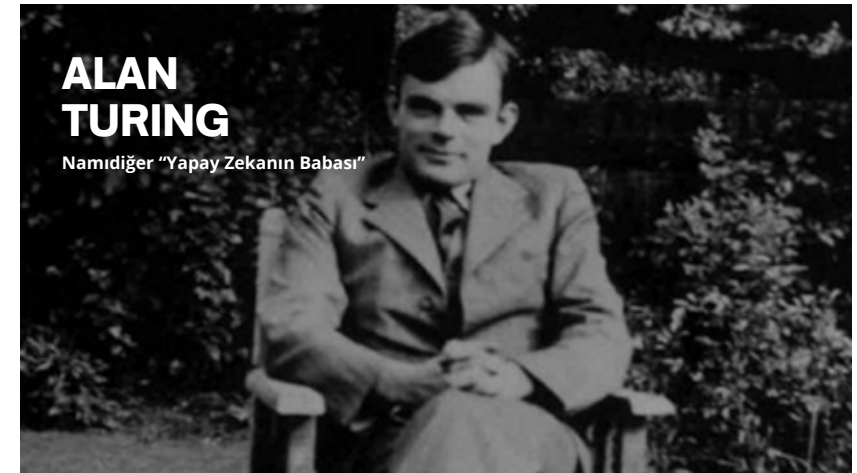
Yapay zeka nedir diye sorduğumuzda, genellikle insanların aklına Chat-GPT geliyor. Oysa yapay zekaya çok basit bir tabirle insan zekasını taklit eden makineler diyebiliriz. Ne yapmaya çalışıyorlar? Bizim gibi hareket etmesini bizim gibi cevaplar verebilmesini sağlıyorlar. Biz niye ChatGPT'leri kullanıyoruz? Merak ettiğimiz bir konuda soru soruyoruz ve bize cevap vermesini istiyoruz. Bunun gibi aynı eylemi gerçekleştiren kim var? İnsan var. Şu an yapılan çalışmalarda yapay zekaya duygusal kabiliyetler kazandırmaya çalışıyoruz. Yani her koşulda yapay zeka dediğimiz makineler aslında insan zekasını taklit ediyor. Topladıkları bilgilere göre yinelemeli olarak iyileşebilen sistemler. Yinelemeli olarak iyileşebilen ne demek? Ha-

talarından ders çıkartanlar demek. Burada bir çukur var. Üzerinden atlamam ve bunu öğrenmem gerekiyor. Öğrendim. Aynı şeyi kim yapıyor? Yapay zeka yapıyor diyebiliriz.

Yapay zekanın zaman çizelgesine bakacak olursak biz yapay zeka dönemini dörde ayırıyoruz. Yapay zekanın doğuşu 1943 -1956 yılları arası, altın çağ dediğimiz dönemi 1956 - 1974 yılları arasını kapsıyor. Yapay zeka kışı 1974 - 1980 yılları arası ve GPU çağıımız 2012'den başlayıp günümüze kadar hala devam ediyor. Bu döneme grafik işlemciler çağı, üretken yapay zeka çağı diyebiliriz.

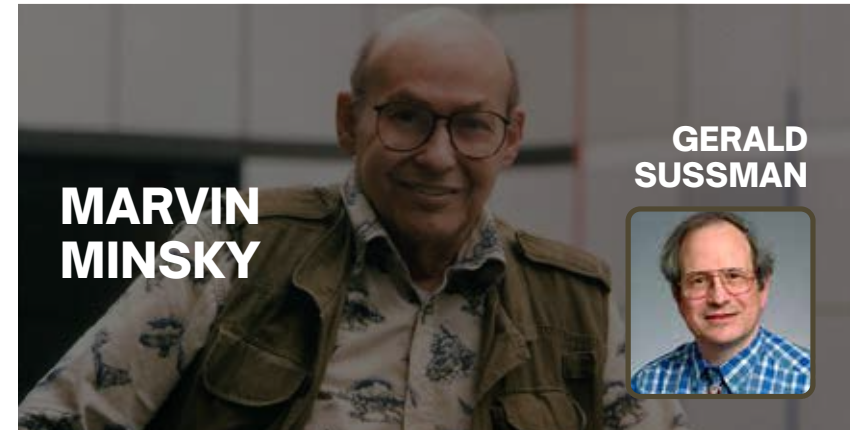

Yapay zekanın ilk doğuşu Alan Turing ile başlar. Alan Turing kimdir? Bir bilim insanı kendisi. 2. Dünya Savaşı'nda da aktif rol almış, enigma makinesini çözen biri. Ne yapıyor? 1950 yılında bir tez yazıyor. Makineler düşünebilir mi sorusu üzerine bir çalışma yapıyor. Diyor ki; bir odada bir insan var. Karşı odada da bir makine ve bir insan var. Bir odada bulunan insan, karşı odadaki, makine ve insana mesaj attığında ya da bir yazı gönderdiğinde karşıdan gelen cevapla, onun makine mi, insan mı olduğunu anlayamıyorsa, bu durumda makineler düşünebilir. Bunu ne zaman söylüyor? 1950 yılında. Biz kaç yılındayız? 2025 yılındayız. Kaç yıl önce? 75 yıl önce. Peki, biz niye şu an yapay zekayı konuşuyoruz? Yani neden şu an popüler bilen var mı? Hayatın içine girdi de onun için. Nasıl girdi Siri girdi. ChatGPT ile birlikte Siri ne yapıyor? Cevap veriyor, konuşuyor. İnternet çağındayız değil mi? Daha çok yapay zekadan faydalanıyoruz ve yapay zekayı geliştirmek için araçlarımız da çoğaldı. Bundan daha çok bahsetmeye başladık. Bu noktaya 1950 yılında atılan bir çalışmayla geldik.

Sonra John McCarthy ve arkadaşları yapay zeka çalışmaları yapıyorlar. 1956 yılında 10 hafta sürecek bir araştırma projesi başlatıyorlar. İlk defa insanlık, yapay zeka terimini burada duyuyor. Projenin ismi de yapay zeka çalışmaları. Yapay zeka terimini 1956 yılında ortaya çıkartmış oluyorlar.

Projenin hedefi makinelerin dil kullanmasını, soyut düşünmesini, sadece insanların çözebileceği sorunları çözmesini ve kendini geliştirmelerini sağlamak. Yine burada ne görüyoruz? Dil kullanmak. Kime özgü? İnsanlara özgü. Düşünmek kime özgü? İnsanlara özgü. İnsanların çözebileceği sorunları çözmek ve kendilerini geliştirmek. Tamamen makineler insanlara benzetilmeye çalışan bir durumu burada gözlemleyebiliyoruz.

Marvin Minsky ve öğrencisi Gerald Sussman ne yapıyor? Görüntü işlemeyi yapıyorlar. 1967 yılında görüntü işleme tekniği dediğimiz teknik de bu zamanlarda ortaya çıkıyor. Marvin Minsky öğrencisi Gerald Sussman'a diyor ki; makinelere bir kamera tak ve izle. İlk defa görüntü işlemeyi ortaya çıkartmış oluyorlar. Yani başlangıcı diyebiliriz.

Daha sonra hepimizin bildiği ya da çoğunuzun duyduğu bir örnek vereceğim. Yapay zeka satranç ustasını yendi başlığında haberler görmüşsünüzdür. 1997 yılında yapay zeka Deep Blue, çok ünlü bir satranç ustası olan Kasparov'u yendi. O zamana kadar Kasparov dünya şampiyonu bir satranç ustası hiçbir şekilde yenilmemiş ve bir yapay zekaya yeniliyor. O kadar büyük bir olay ki, haberlere çıkıyor ve uzun süre gündemde kalıyor. Yapay zeka bizi satrançta ya da herhangi bir oyunda yenebilir mi? Yenebilir. Biz bunu gayet normal karşılıyoruz. O zaman niye karşılamıyorlar?

Çünkü teknoloji bu kadar iyi değil. Bundan sonra artık yapay zekanın bir insanı yenmesi gayet normal bir duruma dönüşüyor.

Yapay zekanın kullandığı makine öğrenmesi ve derin öğrenmeden bahsetmek isterim. Yapay zeka diyoruz ama bu yapay zeka nasıl çalışıyor? Arkasından ne oluyor? Yapay zekayı kendi içerisinde Yapay Dar Zeka,

Yapay Genel Zeka, Yapay Süper Zeka olarak üçe ayırıyoruz. Yapay dar zekada şu an için makine öğrenmesi algoritmalarını kullanıyoruz. Makine öğrenmesi algoritmaları dediğimizde, denetimli, denetimsiz ve pekiştirmeli öğrenme yapıyor. Ne demek bunlar? Etiketleme yapıyoruz. Diyelim ki arkadaşlarınızın ve kendi fotoğraflarınızı çektiniz. Her birinizi tanıyarak sınıflandırıyor değil mi? Ya da bunlar elma, bunlar armut diye nesneleri tanıttığımda, yani önce tanıtıyorum sonra öğretiyorum. Ona tekrar bir elma gösterdiğimde bunun elma olduğunu etiketliyor. İşte arka planın çalışma prensibi bu şekilde. Ya da pekiştirmeli öğrenme dediğimizde size bir olaydan bahsetmek isterim. Otonom araçlara pek çok bisiklet resmi tanıtmışlar. Alışveriş yapan bir kadın alışveriş poşetlerini bisikletin direksiyonuna, selesine takıyor. Karşıdan bir otonom araç geliyor. Aracın sürücüsü o ara uyukluyor. Otonom araç görüyor, görüntüyü alıyor, veri tabanına karşıdan gelenin ne olduğunu soruyor. Veri tabanından geri dönüş alamıyor. Çünkü öyle bir görüntü veri tabanında yok. Sonra tekrardan soruyor. Tekrardan geri dönüş alamıyor. Ve maalesef geri dönüş alamadığı için kontrolü insana yani sürücüye bırakıyor. Sürücü de o sırada uyukladığı için kaza gerçekleşiyor ve bir vefat oluyor. Ne oldu burada? Araç, bisikletin etrafında alışveriş poşetleri olduğu için bisiklet olarak tanıyamamış oluyor. Sonra ne yapıldı? O veri tabanına bisiklette alışveriş sepetleri, alışveriş torbaları olan görüntüler de eklenmiş oldu. Yani ne yaptı? Yapay zeka maalesef kötü bir şekilde pekiştirmeli öğrenme sağlamış oldu. Biz bunu otonom araçlarda yine görüyoruz. Bazı araçlar birbirlerini izleyerek öğreniyorlar. Pekiştirmeli öğrenme; makine öğrenmesi, bir alt dalı derin öğrenme, bir alt dalı yapay sinir ağları. Algoritmaları çalıştırarak yapıyoruz bunları.

Yapay Zeka Türleri

Yapay zeka türlerini; Yapay Dar Zeka, Yapay Genel Zeka, Yapay Süper Zeka olarak üçe ayırıyoruz. Birincisi şu an günümüzde olan yapay dar zeka. Şu an kullandığımız bütün yapay zekalar dar yapay zeka. Size süper geliyor olabilir ama şu anda halihazırda kullandığımız bütün yapay zekalar, bir veri tabanından bizim onlara verdiğimiz bilgilerle bize cevap verabiliyorlar. Şu an hala bize kendi çıkarımını yapabilecek durumda değiller.

Ben nasıl bir anda bir karar vermem gerektiğinde hızlı bir şekilde karar verebiliyorsam doğuştan gelen özelliklerim varsa şu an bunu yapamıyorum. Ben onu ne kadar eklediysem bana o kadar cevap verebiliyor. Ya da hangi veri tabanından ne çekiyorsa o bilgiyle cevap verebiliyor. Akademik yayınları, Google aramalarını, benim en çok takip ettiğim belgeleri, bilgileri alıyor. Ne işlediysek onlarla ilgili cevap veriyor. Şu an biz hala yapay dar zeka çanındayız.

Çok çok yakın bir zamanda genel yapay zeka çağına geçeceğiz. Elon Musk bununla ilgili bir açıklama yaptı. Hedefini 2028 olarak verdi. Bu ne demek? Artık yapay zeka ile insan eşitleniyor demek. Ben kendimi eğer geliştirmiyorsam hala hiçbir şekilde bir adım atmıyorsam çok yakın bir zamanda çok rahat çok kolay benim yerime karar verecek benim yerime eyleme geçecek demek. Benim yerime o işi yapıyorsa bana niye ihtiyaç var? Benim bu alana yatırım yapmam ve kendimi geliştirmem gerek çünkü burada kendi kendine öğrenen, keşfeden bir yapay zekadan bahsediyoruz.

Yapay süper zeka dediğimizdeyse, korku filmlerinde izlediğiniz yapay zeka dünyayı ele geçiriyor, hiç insanın kalmadığı bir nokta burası. Burada ne yok biliyor musunuz? Burada duygular yok. Bizi yapay zekadan, maki-

nelerden ayıran en önemli özelliğimiz duygularımız. Gelecekte ne olur hep birlikte göreceğiz. Bununla ilgili farklı teoriler var. İşte tamamen eskiye döneceğiz diyenler de var. Hep birlikte deneyimleyeceğiz diye düşünüyorum.

Gökyüzü

Peki, yapay zeka gökyüzünün neresinde? Gökyüzü bir alan değil mi? Biz iklim olaylarını da buradan takip ediyoruz. Güneş enerjisi ile ilgili çalışmalarımıza da buradan bakıyoruz. Astronomiyle, astrofizikle alakalı bütün çalışmalarımız gökyüzü üzerinden. Burada yapay zekanın ve gökyüzünün kesişim noktasında, yapay zeka destekli veri analizini kullanabiliriz. Nasıl kullanabiliriz? Dedik ki, çok büyük bir veri yığını var. Her geçen gün katlanarak artan bir veri yığını var. Benim bunları işlemem, ayıklamam, temizlemem gerekiyor. Herhangi bir konuda bir yapay zeka süreci, bir veri madenciliği süreci geçiriyorsanız çalışmanın en zor kısmı veriyi ayıklama sürecidir. Çünkü veriyi temizlemeden güzel bir işlem yapamayız. Geri kalanını zaten şu an yapay zeka yapıyor. ChatGPT ya da herhangi bir algoritma sana cevabını veriyor ama ayıklama kısmı en zoru. Biz burada ayıklama, veri temizleme, verileri analiz etme kısmında yapay zekayı kullanabiliyo-

ruz. Aynı şekilde otonom uzay araçları, otonom uzay araçlarının dünya iletişimleri, bunların sürdürülebilmesi, tehlike arz eden bir durum olup olmadığıyla ilgili yine yapay zekayı kullanabiliyoruz. Gezegen dışı tespiti yani Güneş sistemimizin dışında kalan gezegenlerin tespitinde yine yapay zeka araçları kullanıyoruz. Hava olaylarında yapay zekayı çok etkin bir şekilde kullanabiliyoruz.

Hava Tahminlemede Yapay Zeka

Hava Tahminlemede Yapay Zeka

Kaynak: <https://climavision.com/resources/ai-weather-forecasting-guide/>

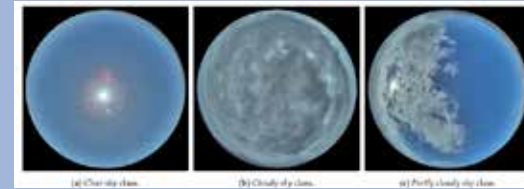
Aşırı İklim Olayları

Çok sayıda vaka çalışması, kuraklık, sıcak hava dalgaları, orman yangınları ve seller dahil olmak üzere aşırı iklim olaylarını analiz etmede AI'nın etkinliğini göstermiştir. Bu çalışmalar, AI'nın algılama, tahmin ve etki değerlendirmesini nasıl geliştirebileceğini ve böylece iklimle ilgili afetlere karşı genel dayanıklılığı nasıl artırabileceğini vurgulamaktadır.

İklim olayları konusunda, sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda da 13. iklim eylemimiz var. Özellikle çalışılıyor. Hava durumu nasıl olacak? Ne tedbirler almam lazım? AFAD durumu, hortum, sel gibi tahminleme yöntemlerinde yapay zekayı kullanabiliyoruz. Çok sayıda vaka çalışması, kuraklık, sıcak hava dalgaları, orman yangınları ve seller dahil olmak üzere aşırı iklim olaylarını analiz etmede yapay zekanın etkinliğini gösteriyor. Bu çalışmalar, yapay zekanın algılama, tahmin ve etki değerlendirmesini nasıl geliştirebileceğini ve böylece iklimle ilgili afetlere karşı genel dayanıklılığı nasıl artırabileceğini vurgulanıyor.

Gran Canaria'dan Gökyüzü Görüntüleri

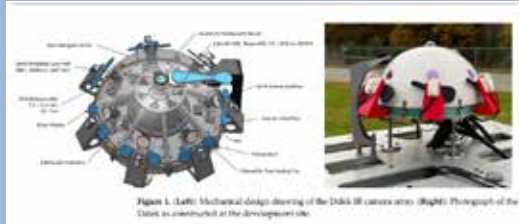

Kaynak: <https://www.mdpi.com/1424-8220/24/12/3726>

Sonra Gran Canaria'dan gökyüzü görüntülerini aldığımızda, ilk görsel temiz bir gökyüzü, bulutsuz bir gökyüzü. Ortadaki bulutlu bir gökyüzü. Sağdaki de parçalı bulutlu bir gökyüzünün görüntüsü. Yapay zekayı kullanarak, görüntü işleme yöntemiyle bunları sınıflandırabiliyoruz.

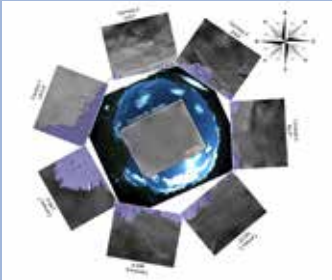
Daha önce Büyük Sinoptik Tarama Teleskopu (LSST) olarak adlandırılan Vera C. Rubin Gözlemevi, şu anda Şili'de yapım aşamasında olan bir astronomik gözlemevidir. Burada ne yapılıyor? Ana görevi, bir sinoptik astronomik araştırma yapmak. Gökyüzünden aldığı verileri aslında işlemeye yine sınıflandırmaya yarıyor.

Dalek

Kaynak: <https://www.mdpi.com/1424-8220/25/3/783>

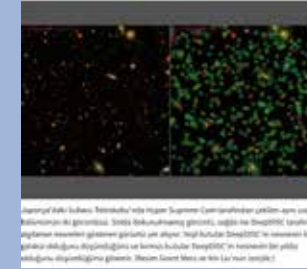
Dalek

Kaynak: <https://www.mdpi.com/1424-8220/25/3/783>

Aynı zamanda Dalek var. Dalek yine yapay zekanın sınıflandırmada, görüntü işleme noktasında kullandığı bir araç. Birbirinden farklı metinlerden birbirinden farklı çıkarımlar yapıyor.

DeepDISC

Kaynak: <https://las.illinois.edu/news/2024-08-29/astronomers-use-artificial-intelligence-more-clearly-observe-space>

Ve son olarak da DeepDISC'den kısaca bahsedeceğim. Üstteki görselde solda gerçek gökyüzü var. Sağ tarafta sınıflandırma yapılmış, görüntü işleme yapılmış bir gökyüzü üretimi görüyorsunuz. Yıldızlar ve gezegenler var. Yeşil kutular DeepDISC'in nesnenin bir galaksi olduğunu düşündüğünü ve kırmızı kutular nesnenin bir yıldız olduğunu düşündüğünü Bu şekilde görüntü işlemeyle tahminleme modelini geliştirmiş oluyor.

Sonuç olarak, yapay zekayı biz nerelerde kullanabiliyoruz?

Büyük Veri Analitiği: Yapay zeka, büyük hacimli astronomik verileri işler, ön işleme, kalıpları tanır ve anormallikleri verimli bir şekilde tespit eder.

Görüntü Geliştirme: Yapay zeka, teleskop görüntülerini keskinleştirerek gizli kozmik olayları ortaya çıkarır ve gök cisimlerinin evrimini haritalandırır.

Ötegezegen Avı: Yapay zeka, makine öğrenimi algoritmaları aracılığıyla ötegezegenlerin tespitini hızlandırır, arama alanını genişletir ve yanlış pozitifleri azaltır.

Kozmik Işınlr: Yapay zeka, yüksek enerjili kozmik parçacıkları tespit et-

meye ve anlamaya yardımcı olur, kökenlerinin izlenmesine ve uzay araştırmaları üzerindeki etkilerinin tahmin edilmesine yardımcı olur.

Uzay Hava Durumu Tahmini: Yapay zeka, uzay hava koşullarını tahmin eder, uydu operasyonlarını korur ve uzun süreli görevler sırasında astronot güvenliğini sağlar.

Otonom Problar: Yapay zeka, problemleri uzayda yönlendirerek hızlı kararlar alır, tehlikeleri yönlendirir, veri toplamayı yönetir ve değişen ortamlara uyum sağlar.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Dr. Sevcin Yeşiltaş
Koç Üniversitesi

Esin Veren Öyküleri ile Genç Bilim İnsanı Ödül Töreni

Bu anlamlı organizasyonun fikir insanlarına, TİDE ve MÖDAV'a, ev sahipliği için Bahçeşehir Üniversitesi'ne çok teşekkür ederim. Atatürk'ün vizyonu ve liderliği benim hayatımın her aşamasında ışık oldu. Bu etkinliğin başlığının da "İstikbal Göklerdedir" gibi güçlü ve vizyoner temasının olması inanılmaz ilham verici. Akademisyen olarak gençlerle sürekli birlikte olmanın şansını yaşıyorum. Yine gençlerle birlikteyim. Beni her zaman mutlu eden kıymetli anlar bunlar. O yüzden yine gençlerle birlikte olmaktan gurur duyuyorum.

TİDE Genel Müdürü Aslı Çavuşoğlu Hanım bana "size bilim ödülü vereceğiz sizden de esin veren öykünüzü de anlatmanızı isteyeceğiz" dedi. Farklı farklı kurumlarda, şehirlerde, ülkelerde teknik sunumlar yapmaya alışkıyım. Sunumlarımın çoğunda istatistiki bilgiler, rakamlar, modeller olur. Hayatımda ilk kez bütün sunumum görsellerden oluşacak. Sunumumdaki görsellerde ben, ailem ve hayatıma dokunan kişiler yer alıyor.

	Dr. Sevcan Yeşiltas
Eğitim Doktora Johns Hopkins Üniversitesi, İktisat (2016) Yüksek lisans Johns Hopkins Üniversitesi, İktisat (2012) Bilkent Üniversitesi, İktisat (2009) Lisans Boğaziçi Üniversitesi, İktisat (2006) İletişim E-posta syesisitas@ku.edu.tr Web Sitesi https://sites.google.com/site/sevcanyesiltas/	Çalıştığı Kurumlar Doktor Öğretim Üyesi Koç Üniversitesi İİBF (Eylül 2016'günümüz) Direktör Yardımcısı Koç Üniversitesi-ESAS Alternatif Yatırımlar Merkezi (Mayıs 2024'günümüz) Araştırmacı Koç-TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Forumu (Eylül 2016'günümüz) Kurucu Ortak Ethos Ekonomik Araştırma & Danışmanlık (Eylül 2022'günümüz) Danışman Dünya Bankası (Übat 2016 - AÜstos 2016) Danışman National Bureau of Economic Research (Eylül 2009 - Haziran 2010) Çalışma Alanları (1600+ Google Scholar Atfı) Uygulamalı MakroİFinans, Uluslararası Finans Kurumsal Finans Ödüller 2023 Türkiye Bilimler Akademisi Üstün Baılanlı Genç Bilim İnsanı Ödülü 2024 Bilim Akademisi Genç Bilim İnsanı Ödülü Araştırma Fonları 1001 Proje Yürütücülüğü, Tübitak (Übat 2019 - Aralık 2020; 2025'günümüz) Economic Cost of Inequitable Vaccine Distribution, International Chamber of Commerce (2021) Global Financial Crisis, NBER-MIT Sloan Foundation (2011-2012) African Success Stories, NBER-Bill & Melinda Gates Foundation (2009-2010)

Herhangi bir arama motoruna girip, ismimi tıkladığınızda ekrandaki gibi bilgilere ulaşacaksınız. 40 yıllık geçmişimde akademik unvanlarımı, ödülleri görüyorsunuz. Her şey güllük gülistanlık değildi. Bu sadece bir vitrin. Hikayenin arkasında ne olduğunu sizlerle paylaşmak istiyorum. Nasıl akademisyen olmaya karar verdim? Sayılara ve matematiğe ilgim ne zaman başladı? Düşüğümde kimler kaldırdı, kimlerden ilham aldım? Herkesin hikâyesi tektir çünkü hepimiz biricigizdir. Burada beni izleyen gençlerin ağzından çıkan bir cümle ya da kelimeyle ilham alacağına inanıyorum. Belki beş, on yıl sonra Sevcan Hoca bize bir şeyler anlatmıştı. O da zorlanmıştı, düşüğü yerden kalkmıştı, ben de denemeliyim derse bence kendi adıma iyi bir şey yapmış olurum.

Hikayenin başlangıcına gelelim. 1980'lerin çocuklarının abaküsü vardı ama sonradan doğanların var mıydı bilmiyorum. Sayılarla tanışmama vesile olan bu abaküs üç yaşımdan beri gözümün önünde duruyor. Ben 1980'lerin ortasında, fizik öğretmeni bir babanın, işletme okumuş bankacı bir annenin ilk kız çocuğu olarak dünyaya geldim. Ben dünyaya geldiğimde evimiz biraz kalabalıktı. Şöyle, Ardahan'dan üniversite okumak için Anka-

ra'ya gelen annemin en küçük kız kardeşi teyzem ve babamın en küçük kız kardeşi halam bizde üniversite okuyordu. Teyzem Ankara Üniversitesi'nde Matematik, halam da Gazi Üniversitesi'nde elektrik- elektronik mühendisliği okuyordu. Tahmin ettiğiniz üzere fizik ve matematik terimlerinin havada uçuştığı bir aileye doğdum. Annem de 1980'lerde bankada yöneticilik yaptığı için evimizde sürekli finansal tablolar vardı. Annem işi eve getirirdi.

Benim konuşmaya başladığım andan itibaren sürekli matematiğe maruz kaldığımı söyleyebilirim.

İlkokula başladım. Ben kendimi şu ana kadar devlet okullarında okumuş, şanslı neslin bireylerinden biri olarak görüyorum. Eğitimci bir babanın, eğitime çok önem veren bir annenin kızı olarak onlar için doğru ilkokulu bulmak zaman almış. O zaman annemin bankasına ait olan oturduğumuz lojman Ankara'nın Keçiören semtindeydi. O semtte ilkokullar çok kalabalıkmış. Annem ve babam iyi bir okul ve öğretmen bulabilmek için epey mesai harcamışlar. Hayatıma dokunan aile dışından ilk kadın sevgili Melek öğretmenim. Yine onun annesi ve yine öğretmen olan Canan Hocam. İlkokulumun başlangıcında her şey iyi gitmiyordu. Okuyorum ama kendimi göstermek için gayretim yoktu. İlk veli toplantısında kendimi derse vermediğim söyleniyor. Ailem benim öğretmenimle duygusal bir bağ kurmam gerektiğini ifade edince, öğretmenin de benimle duygusal bağ kurdu ve çok iyi bir öğrencisi oldum.

Çok çalışkan öğrenciyim. Öğretmenimiz görece performansı düşük öğrencilere etüt yapıyor. Okulum evimize pek yakın olmadığı için servisle okula gidip geliyorum. Dolayısıyla etüde katılamıyorum. Ama ailemin de beni etütten sonra alma imkanları yok. Öğretmenime söylüyorlar, o da “bir çare bulalım” diyor. Şöyle bir yöntem buluyor. Sabahçı gibi servise binip, okula geliyordum. Oradan öğretmenimin evine gidiyor, biraz dinleniyor sonra birlikte kahvaltı yapıyorduk. Etüt saatine kadar öğretmenimde kalıyor, okula birlikte yürüyorduk. Hala her ayrıntısına kadar hatırladığım kahvaltı sofrasında, Canan ve Melek öğretmenlerimle yaptığım sohbetlerin tadını unutamıyorum. O cumhuriyet sevdalısı iki kadın öğretmenin, 9-10 yaşındaki bir kız çocuğuna bıraktığı etkiyi hala anlatıyorsa cumhuriyetin ne kadar doğru bir vizyonla kurulduğunun da göstergesi olarak ifade edebilirim.

Hayatımın en önemli ikinci mihenk taşı, Anadolu lisesini yedi yıl okuyan şanslı nesilden biri olmam. Sınıfın çalışkanım Ankara'da derece yaparak Türkiye'nin en iyi okullarından biri olan Ankara Atatürk Anadolu Lisesi'ne

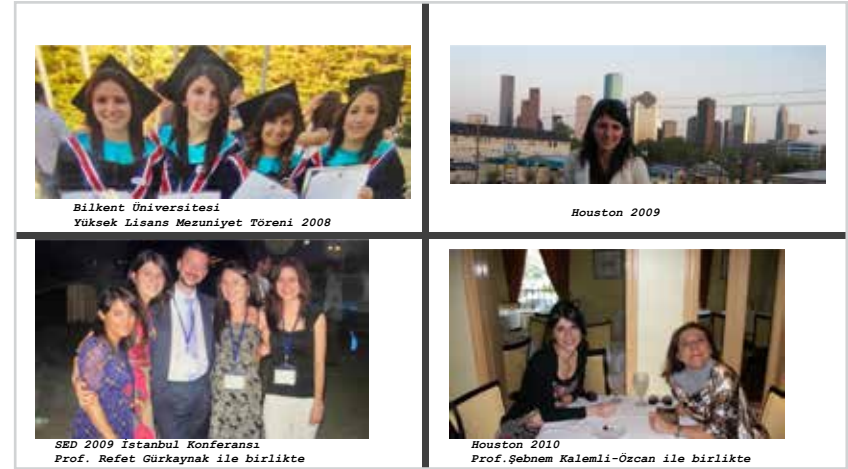

giriyorum. Ben orada sadece çok iyi eğitim almadım. 30 yıllık kız kardeşlerimi, dostlarımı da seçtim. Hepsinin benim hayatlarımda ayrı ayrı yerleri var. Ben burada kimyaya olan ilgim de başladı sonra tıp bölümüne ilgi duydum. Sonrasında kimya bölümünü istemediğimi anladım ve yavaş yavaş bu alanlardan kendimi çektim çünkü sistem değişmişti ve ÖSS adı verilen tek sınavın olduğu bir sistem vardı. Hayal ettiğim Boğaziçi Üniversitesi Endüstri Mühendisliği'ni düşünüyordum. Arkadaşlarım ODTÜ, Bilkent, Hacettepe gibi Ankara'daki üniversiteleri düşlerken ben neden Boğaziçi üniversitesini istiyordum çünkü üniversitenin kampüsünü görmüştüm ve hayran kalmıştım. Bence çok doğru bir karar verdim. 18 yaşından sonra ailemden ayrıldım ve konfor alanımdan çıktım. Şu ana kadar her şey güzel gidiyor. Ben ilk başarısızlığı üniversite sınavından sonra yaşadım. İstedğim üniversiteye girebilmem için aldığım puan yetmedi. Bir hafta yemeden içmeden kesildim. Beni çok iyi tanıyan ailem ve öğretmenlerim, endüstri mühendisliği kazanamıyorsan işletme ya da ekonomi okuyabilirsin. Matematiği çok seviyorsun, ekonomi bölümünü daha çok seversin dediler. Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nü yazdım. Hayal ettiğimin bir kısmını başarmıştım, Boğaziçi Üniversitesindeydim.

Boğaziçi yıllarımın ilk döneminde biraz tökezledim. İlk sene pek çok ders görürdük. Siz doğasında insan olan bir iş yapacaksanız sosyoloji, psikoloji, siyaset bilimi öğrenmelisiniz. Bana göre o dersler benim alıştığım tekniklerden farklıydı. Açıkçası ilk sene bocaladım. Sonra sabrettim, ikinci sene matematik gerektiren teorisi olan derslerle birlikte ekonomi bölümünün bana göre olduğunu anladım. Yaptığım stajlardan sonra ben bana verileni değil, kafamdaki sorulara yanıt vermem gerektiğini anladım. Bir konuyu günler, aylar boyu kafa yorarak üretmeliyim, bu da akademide olan bir durum. Yaptığım stajlar bana neyi istemediğimi öğretti. Ekonomi bölümünün lisansıyla yüksek lisans arasında dağlar kadar fark var dediler. Sonuçta bu dağlar kadar farktan korktuğum için Ankara'da ailemin yanında olayım dedim ve Bilkent Üniversitesi'nde yüksek lisans yapmak adına eve geri döndüm.

Türkiye'deki eğitimin ne kadar güçlü olduğunun göstergesi bu fotoğraf. İki değerli akademisyen Prof. Dr. Refet Gürkaynak ve Prof. Dr. Şebnem Kalemli Özcan, Bilkent Üniversitesi sayesinde bu değerli hocalarımla tanıştım. Bu iki insanla tanıştıktan sonra akademisyen olmak konusunda emin oldum. Refet Hoca burada sizleri çok iyi eğitiyoruz ama burası bir göl,

okyanusu görmeniz lazım derdi. Doğru referans noktası seçerseniz doğru yola girersiniz o yüzden kendi hikayelerini anlatırdı.

Prof. Dr. Şebnem Kalemli Özcan, 21. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı ile bir görüşme yapacağını söyledi ve bana arada birkaç dakikalık vakti olacak, orada tezin için ikna etmen lazım dedi. O arada Sayın Başçı'ya tez konumu anlattım ve ikna ettim. Türkiye'de ilk defa bir akademisyen olarak, Merkez Bankası'nın veri setini kullanarak tezimi yazdım. Tezim çok başarılı oldu, yüksek lisans öğrencisiyken tezimle ilgili pek çok yerde sunum yaptım. Şebnem Hocam benim haberim olmadan planlar yapmaya başlamış. Planlardan biri şuydu. O aralar yine finansal krizlerin şirketlere etkisini modelleyen çalışmalar yapıyordum. Yaptığım çalışmalarla, NBER-Bill ve Melinda Gates Vakfı (2009-2010)'ndan burs kazandım. Bir sene Houston'da hocamın ekibiyle birlikte çalışma yapmaya gittim ve oraya gittiğim an okyanusta yüzmeye başlıyorum. Akademiyi gerçekten sevdiğimi ve araştırma yapmak istediğimi anlıyorum.

Sonrasında yurt dışında doktora yapmak amaçlı çok farklı bir üniversiteye başvuruda bulunuyorum. Ardından Johns Hopkins University'de ulus-

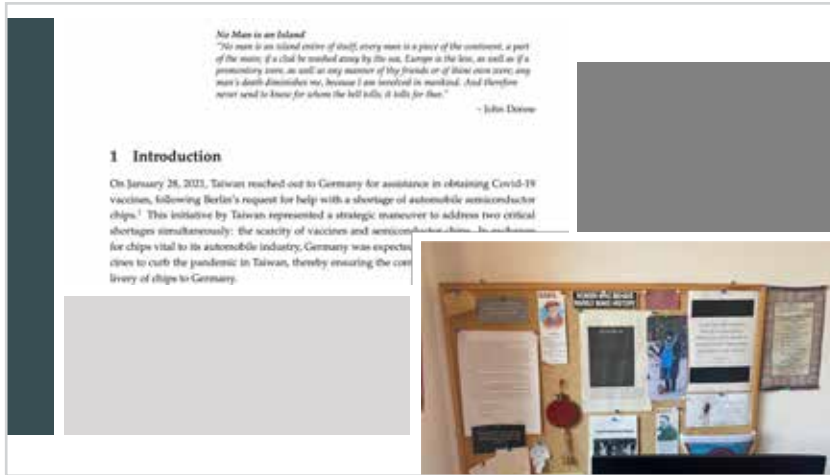

lararası finans, makro finans alanında çok güçlü bir ekip var ve onlarla birlikte çalışmak istiyorum. Dünya Bankası IMF'ye asistanlıklar yaptım. Şanslıydın Bilkent'teki ekip bana çok iyi bir temel sağlamıştı. Günün sonunda sabrettim, azmettim ve iyi bir dereceleyle masterımı tamamladım sonra doktora devam ettim. Uluslararası finansman konusunda dünyanın önde gelen bilim insanlarının olduğu jüride tezimi savundum. IMF'den, Merkez Bankası'ndan pek çok kurumdan iş teklifleri aldım. Türkiye'den de

iyi kurumlardan çok teklif aldım. Hepsi çok cazip tekliflerdi ama ben hayal ettiğim gibi ülkeye geri dönmek, gençlere dokunmak istiyordum ve Koç Üniversitesi'nden gelen teklifi kabul ettim ve o zamandan bu yana burada çalışıyorum.

Ben Reel sektörle finansal sektör arasındaki bağlantıların büyük ekonomiye etkisini yapısal modellerle bir politika çıkarımında bulunuyorum. Hayal ettiğiniz zaman zaten o enerjiyi evrene veriyorsunuz. Ve sebat da ediyorsanız emek de veriyorsanız bir soru sizin uykularınızı kaçırıyorsa ondan vazgeçmiyorsanız o hedefe mutlaka ulaşıyorsunuz.

Bu benim ofisimden bir kare. Burada konuşmamın başında bahsettiğim teyzemin kafamın karışık olduğu dönemde bana yazdığı bir mektup var. Bana şöyle yazmış. "Yavrum sen çok akıllı bir çocuksun kafan karışık ama ben senin ileride Türkiye'ye yön vereceğini biliyorum. Eğer kitaplar yazar, yayımlar yaparsan lütfen onların girişlerini sıkıcı başlama. Dünya edebiyatından, Türk edebiyatından satırlarla başla." O benim için hayal etti ve ben o hayalin peşinden koştum ve bu aşım milliyetçiliği makalemın önsözünü John Donne'dan bir alıntıyla başladım. O sıkıcı makaleleri dünya edebiyatından atıflarla bitirdim.

Şimdi Türkiye Hanehalkı Enflasyon Beklentisi (TEBA) için anketler yapıyoruz. Şu çağda bilgi güçtür diyor, yasa yapıcılara doğru bilgiyi vermeliyiz ki, enflasyon büyümedeki en büyük engellerden biri. Biz de doğru veriye ulaşmak için ekip arkadaşlarımızla birlikte ilk defa bu anketi hayata geçirdik.

Türkiye ve dünya zor zamanlardan geçiyor, kırılğanıklar var, belirsizlikler var. O yoldan geçmek zor ama bizim hayallerimiz baki. Atatürk'ün ifade ettiği muasır medeniyete ulaşmak için amaçlarımızdan vazgeçmememiz

gerekiyor. Sürdürülebilir büyüme, etkili büyüme için bizim insana, inovasyona teknolojiye yatırım yapmamız lazım. Bunun için tekerleği tekrar icat etmeye gerek yok. Ne zaman umutsuzsak onun sözlerini kendimize hatırlatmamız gerekiyor. Bu sözler benim her makro ekonomi dersimin ilk dersinde öğrencilerimle paylaştığım sözlerdir.

- *Çalışmaktan; gayret sarfından, bir cezadan, bir sıkıntıdan, bir fenalıktan kaçır gibi kaçınmak, çok kötü ve tedbirsizce bir harekettir.*
- *Herhangi bir şahsın, yaşadıkça memnun ve mesut olması için lazım gelen şey, kendisi için değil, kendisinden sonra gelecekler için çalışmaktır.*
- *Hayatta tam zevk ve saadet ancak gelecek nesillerin şerefi, varlığı, saadeti için çalışmakta bulunabilir.*
- *Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır.*
- *Yalnız tek bir şeye ihtiyacımız vardır, çalışkan olmak.*
- *Servet ve onun tabii neticesi olan refah ve saadet yalnız ve ancak çalışkanların hakkıdır.*

Bade Daşdan

Esin Veren Öyküleri ile Genç Sanatçı Ödül Töreni

Bugün genç yaşında uluslararası başarılarıyla hepimize ilham veren özel bir sanatçıyı onurlandırıyoruz. Keman eğitimine Bilkent'e başlayan ve sonra Brüksel Musica Mundi School'a devam eden Bade Daşdan, Aralık 2024'te Amerika'daki The Church Music Institute (CMI) birincilikle kazanan Türkiye'den ilk kemancı oldu.

Birçok uluslararası yarışmada birincilikler kazanan, önemli orkestralarla sahne alan bu genç sanatçımız müziğiyle sadece sahneleri değil yürekleri de aydınlatıyor. Esin Veren Öyküsü ile Genç Sanatçı Ödülü'nü takdim ettiğimiz Bade Daşdan'ın mesajını birlikte izliyoruz.

“Ekran başında bile olsa bugün burada bulunmak benim için çok büyük mutluluk. Öncelikle Türkiye İç Denetim Enstitüsü'ne beni bu ödüle layık gören, destekleyen tüm jüri üyelerine ve bu organizasyonda emeği geçen herkese kalpten teşekkür etmek istiyorum. Ben müzik eğitimime beş yaşında, 2012 yılında Bilkent Müzik Okulu'nda başladım. Açıkçası nasıl başladığımı hala tam açıklayamıyorum. Ailemde müzisyen yoktu. Bir şekilde müzik ve keman hayatıma girdi ve sonra da hiç çıkmadı. Tabii o başlangıç süreci o kadar da kolay değildi. Küçük yaşta elinize sizin kadar küçük bir keman veriliyor ve sonra bir bakmışsınız o keman size cevap vermeye başlamış. Bazen sızlanıyor, bazen sizi teselli ediyor. Bazen de açık açık bugün olmaz diyor. Ama zamanla gerçekten bir bağ kuruluyor ve adeta birlikte büyüyörsunuz.

Çok net söyleyebilirim ki, müzik kariyeri çok inişli, çıkışlı bir yol. Küçük yaşta başladığım için her şey başta içgüdüsel ilerliyordu. Doğam gereği çok rekabetçiyim. Benim içimdeki bu yarış her zaman başkalarıyla değil kendimleydi. Kendi sınırlarımı zorlamak, büyük hedefler koymak, daha iyi olmak ve kendine karşı dürüst kalmak bu işin gerektirdiği disiplin ve özgüveni kazanmamı sağladı. Zamanla müziğin zor taraflarıyla da yüzleşmeye başladım. Rekabetin çok yüksek olduğu, stresin ve baskının her zaman var olduğu bir sektör. Ama bu farkındalık benim için dönüm noktası oldu diyebilirim. Zorluklarla baş etmeyi öğrendikçe hem müzikal hem de kişisel olarak çok daha güçlü bir noktaya geldim. Bunların içinde müziğe olan sevgimi kaybetmemek bu süreçteki en büyük kazanç oldu.

Bu yolculuk boyunca yalnız değildim. Ailem, annem başta olmak üzere her zaman benim arkamda dimdik durdular. Dediğim gibi ailemde müzisyen olmadığı için evdeki baskı biraz daha azdı. Her zaman mutlu değilsem bırakabileceğimi hissettim. Bu da müzik yaparken zevk almamı sağladı çünkü kendimi mutlu etmek için yapıyordum. Öğretmenlerim de tabi ki, çok değerliydi. Onların hem profesyonel hem de duygusal desteği bana her zaman güven verdi. Zorluklarla baş etme noktasında bana içsel bir güç sağladı. Öğretmenlerim sadece müzikal değil aynı zamanda kişisel anlam-

da ilham verdiler. Verdikleri destekle şu anki konumuma gelmeme büyük katkı sağladılar.

Benim için başarıya giden yol disiplinin ve özveriden geçiyor. Bu disiplinli çalışmayı küçük yaşlarda edindim. İlk birkaç yıl çok zorluydu. İçinde kaldığım ikilemleri o kadar iyi hatırlıyorum ki hala... Yazları ailemle denize girmek ya da kuzenlerimle, arkadaşlarımla oynamak için hep yanlarına sonradan katılmak aklım hep orada kalıyordu ve ben bunu neden yapıyorum diyerek dramatikleşip, kendimi acındırdığım durumlar yaşıyordum. Ama en başından çalışmalarımı aksatsaydım bu sefer de vicdan azabı çekerdim. Bu ikilemi tabi ki hala yaşıyorum. Fakat bu baskı duygusu asla dışarıdan değil tamamen kendime karşı olan duyduğum dürüstlükten kaynaklandı. Zamanla bu sorumluluğun meyvelerini almaya başladıkça kabullenmeyi de öğrendim. Böylece disiplinli çalışmak, artık bir zorunluluk değil keyifle yaptığım bir sürece dönüştü.

Çalışma ritmimi kafamda planlamak, çalışmalarımı daha düzenli ve verimli kıldı benim için. Fakat hala rutinim günden güne değişiyor. Benim için kalite zaman ve kemanımdan daha ön plandaydı. Şu an konservatuar hayatım çok yoğun geçiyor. Orkestra, dersler vs. derken kendime zaman ayırmak başlangıçta çok zorladı beni. Zaman içinde kendime verimli çalışma saatleri ayarlamak ve bu sorumluluğu daha iyi yönetmek konusunda büyük bir adım attığımı düşünüyorum. Vakit bulamadığım zamanlar mental kabiliyetimi geliştirmek de benim için çok önemli bir faktördü. Çalacağımı zihnimde canlandırıp, teknik ve fiziksel sorunlara odaklanmadan çalışabilmeyi öğrenmek benim için çok faydalı bir adım oldu. Yoğun çalışma dönemlerinde bu süreçlerin sağlıklı planlanması bence gerçekten çok önemli. Ben sakatlık riskini en aza indirebilmek için hem zihinsel hem de fiziksel olarak aşırı zorlanmamaya özen gösteriyorum. Bu tür yoğun dönemlerden sonra ara vermek, vücudun ihtiyaçlarını dinlemek çok önemli. Zaman zaman vicdan azabı çekmeden dinlenmeyi öğrenmek, tükenmişlikten kaçınmak için çok değerli haline geldi. Çalışmayı bir sonraki heyecanla ve enerjimi kaldığım yerden bırakacak şekilde planlıyorum.

Beni çalışırken zorlayan asıl faktör ise kişiliğimin bir parçası olan mükemmeliyetçilik. Küçük yaştan beri bu karakterim beni çok ileri taşıdı fakat nerede durmam gerektiğini ve kendime nasıl zaman ayırmam gerektiğini fark etmeyince kendimle yarıştığım dönemler oldu. Ve tabii bazen sağlıklı rekabetin ve sağlıklı olanın sınırını ayırt etmek çok zor olabiliyor.

Sanatçı olmak çok güçlü bir karakter gerektirir. Umut ve umutsuzluk arasında sürekli bir geçiş yaşanır. Her ikisi de bazen üstünlük sağlar. Bu işlerin üstesinden gelebilmek, onları kabullenebilmek ve kendimize zaman verebilmek bence işin asıl değerli kısmıdır. Müzik içinde saklı tuttuğumuz, kabullenmeyi reddettiğimiz duyguları yüzeye vurur. Bu farkındalık müzikaliteyi çok geliştirir ve müzisyenliği çok da anlamlı kılar. Şunu da paylaşmak isterim ki, müzik benim için hiçbir zaman sadece sahnede çalınan notalardan ibaret olmadı. Müzik paylaşmak, hissetmek ve bir yere ait olmak demektir.

Şimdiye kadar nerede olursam olayım, sahnede kendimi yabancı hissetmedim. Her proje her konser her prova beni biraz daha ben yaptı ve bu süreç tabii ki hala devam ediyor. İlerleyen günler için kariyerimdeki en büyük hedefim sanatçı olarak kendime, kendi öz sesimi anlatmak ve bunu samimiyetle paylaşmak diyebilirim. Şu anda Amerika'daki The Church Music Institute de çalışmalarına devam ediyorum ama Türkiye ve Avrupa bağlantılarımı daima korumayı umuyorum.

Nihai amacım müziği sadece bir performans değil bir yaşam biçimi olarak görmek istiyorum. Kendime ve çevremdekilere duygu ve anlam katmak, umut ve ilham vermek, hayatlarına dokunarak bir fark yaratmak en büyük amacım. Son olarak bugün beni dinleyen herkese çok teşekkür etmek istiyorum. Bugün burada sadece kendimi değil bana inanan, beni destekleyen, sevgisini bir şekilde hissettiren herkese teşekkür ederim.

Beethoven'ın keman için yazılmış olan 9. Sonatı sizlere çalacağım. İyi dinlemeler..."

3 Lines Of Defence: A Concept For Any Cruising Altitude

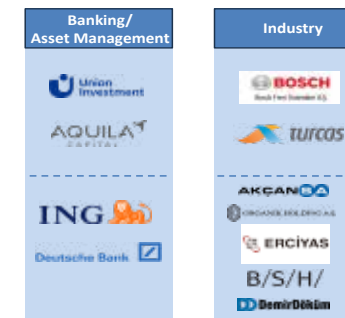
3'lü Savunma Hattı: Her İrtifada Geçerli Bir Konsept

Dr. Markus C. SLEVOGT
Bahçeşehir Üniversitesi

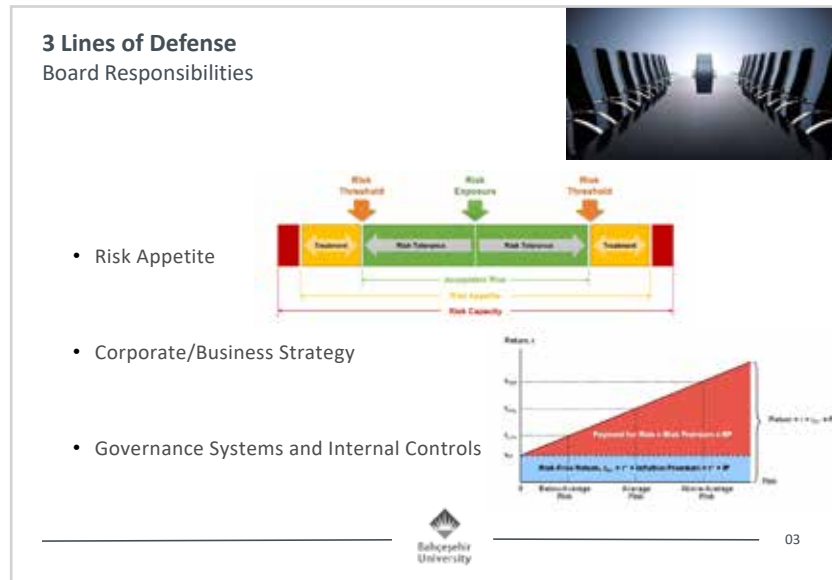

Değerli Türkiye İç Denetim Enstitüsü Derneği temsilcileri, sevgili dekanım, sevgili meslektaşlarım ve değerli konuklar, beni biraz zor durumda bıraktınız çünkü çok güzel bir öğle yemeği yediniz ve ardından biraz klasik müzik dinlediniz. Yani derin bir uyku için en iyi zamandasınız. Ama size neden üç savunma hattı kavramının altını çizdiğimi anlatmak için elimden gelenin en iyisini yapacağım. Çünkü terminoloji olarak incelenen üç savunma hattı modeli belki de amaca tam olarak uymuyor ama üçlü savunma hattı, her irtifada işe yarayan bir kavram.

Bu, konferansınız çok güzel bir şekilde vurguladığınız başlığa, slogana ve cumhuriyetin kurucusuna yapılan atıftır. Bu yüzden bugün bana burada konuşma şansı verdiğiniz için çok mutlu ve onurluyum.

Üçlü savunma hattı, profesyonel hayatımda bugüne kadar çalıştığım tüm iş kollarında başa çıkmak zorunda kaldığım bir durumdu. Ancak bu, iki hatlı savunma konseptinin bir parçası olan üst düzey yönetimdir ve diğerleri, hepsi endüstri veya finansal hizmetler sektöründe olan şirketlerdir. Tüm bu şirketlerde, üst düzey yönetici olarak çalıştım. Yönetim kurulunda olduğum diğer şirketlerde ve en üstteki şirketlerde ise Türkiye operasyonlarında yönetim kurulundayım. Ve bu operasyonların çoğu borsada işlem görüyor. Borsada işlem görmek elbette hissedarlar için ek bir şeffaflık katmanı ve biraz daha fazla girdi sağlama ve şirket hakkında daha fazla bilgi edinme şansı sağlıyor.

Risk yönetimini düşünürken ve bu üçlü savunma hattının temel amacı olduğunda, bu bağlamda doğru bir çözüme ulaşmanıza yardımcı olabilecek üç boyutu göz önünde bulundurmalısınız. Her şeyden önce, her kuruluş için o kuruluşun sahip olmak istediği risk iştahının ne olduğunu anlamamız gerekir. Çünkü bir şirket ve işletme risk alıyorsa, risk alma riski de artar.

Herhangi bir risk almaya istekli değilseniz, lütfen herhangi bir iş yapmayın çünkü bu koşullar altında paranızı risksiz bir varlığa yatırmak daha iyidir ve bu risksiz varlık belirli bir getiri sağlayacaktır. Ancak iş yapmaya hazır olduğunuzda, iş yapmak istediğinizde, kesinlikle belirli bir risk derecesi vardır ve değerlendirilmesi ve anlaşılması gerekir. Böylece yönetim ve organizasyon, bu yönde ilerlemek ve eldeki bu stratejik fırsatı kullanmak isteyip istemediklerini çok iyi değerlendirebilirler. Aksi takdirde, eğer bu uygun değilse, getiri elde etmek amacıyla başka bir stratejik seçeneğe yönelmeniz gerekir çünkü hissedarlar için yapmanız gereken tek şey budur. Dolayısıyla, risk iştahı dahilinde daha geniş bir ölçekte nasıl bir odaklanma stratejisinin uygulanacağını anlamalısınız. Bu, daha portföy odaklı bir yaklaşımdır. Portföy yaklaşımı, yalnızca bir iş birimine değil, birkaç iş birimine sahip bir şirketin belirli iş sektörlerine girme veya bazen belirli iş sektörlerinden çıkma kararı aldığı bir yaklaşımdır.

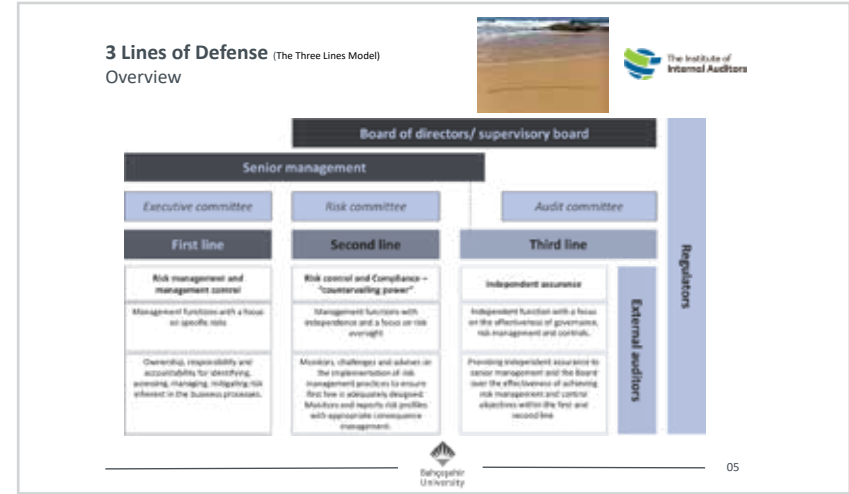

Türkiye'deki Koç Holding ve Sabancı Holding gibi holding şirketlerine girmek, bunun çok iyi örnekleridir. Neredeyse kurumsal strateji düzeyinde çalışırlar. Tıpkı belirli iş sektörlerine sahip yatırım fonları gibi ve daha

sonra zaman zaman, belki de performansın artık önemli olmadığı veya belki de daha cazip iş sektörlerinin mevcut olabileceği gerekçesiyle bu iş sektörü portföyünü değiştirirler. İş stratejisinin kendisi ise, içinde bulunduğunuz belirli sektörde pazarda yaptığınız şey olan üç soru sormakla ilgilidir. Hedef kitleniz kim? Bu hedef kitleye sunduğunuz değer önerisi nedir ve hedef kitleniz için değer önerisini sunabilmenize ve başarılı olmanıza yardımcı olan kaynaklarınız, yetkinlikleriniz ve dinamik yetenekleriniz nelerdir?

İkinci görsele tekrar dönersek, bu kurumsal ve iş stratejisi anlayışıdır. Dolayısıyla, iş stratejinizle ilgili durumu, risk iştahınızın şekli ve kapsamı ve risk taşıma kapasiteniz dahilinde uygulayıp yönetebilmeniz gerekiyor. Risk iştahınız, risk taşıma kapasiteniz biraz farklı kavramlardır çünkü risk iştahınız, almaya razı olduğunuz şeydir. Risk taşıma kapasitesi biraz daha ileri gider çünkü riskli bir ortamda faaliyet gösterdiğinizde, her zaman belirli bir marj dahilinde çalışmak zorundasınız ve bu, işletmenizle ilgili belirli bir oynaklığı, yönetmeniz gereken belirli bir riski yönetmek için ek finansal kaynaklara sahip olduğunuz yerdir. Dolayısıyla, üçlü savunma hattı kavramı ve yine üçlü hattan bahsederken, savunma terimi, üçlü hat modelini sadece belirtmekten biraz daha fazla yardımcı olur çünkü aslında yaptığınız şey budur. İşletmenizde yaptığınız şey ve belirli risk unsurlarının ve belirli risk konularının işletmenize gereksiz yere zarar vermemesini sağlamak için yapmanız gereken şey budur.

Yani model üç farklı alanda tanımlanıyor, ancak hepsi birbiriyle bağlantılı ve bu, ilk savunma hattıyla başlıyor. İlk savunma hattı, bir şirkette çalışan hepimizi ilgilendiriyor çünkü herkesin çalıştığı alanda belirli bir sorumluluğu var. Bu nedenle, herkesin bu rolün farkında olması ve kurumun iyiliği, kurumun güvenliği için görevini yerine getirmesi gerekir. Bu, her şeyi savuşturmanız gerektiği ve gerekli riskleri almadığınız anlamına gelmez. Risk almak, daha önce de belirtildiği gibi, işin bir parçasıdır. Bu nedenle, her zaman açık olmak ve ilgilendiğiniz gerçek risklerin ne olduğunu anlamak daha iyidir. Ancak bu iyi bir örnek çünkü burada herkesin riskten sorumlu olduğu ve herkesin belirli görevleri olduğunu gösteriyor. Bu her

zaman böyle olmuyor ve her bireyin hayatından birkaç örnek vermekten her zaman hoşlanıyorum. Bugün çalıştığımız şirketlerde her zaman verilen günlük işler, günlük risk yönetimi, insanları belirli pozisyonlarda bazen biraz özensiz hale getiriyor. Ortama alışıyorlar. Çalıştığınız ortama ne kadar alışsanız, riske o kadar az dikkat edersiniz. Ve bunun bazen çok zararlı etkileri olur. Çok yakın bağlantım olan şirketlerden bir örnek, fabrikanın ilk kademesinde çalışan mavi yakalı bir işçiydi. Makinelerden birinde bir sorun vardı ve bu makineler çok ağır hizmet tipi makinelerdi. Bunlardan biri, güvenlik önlemleri altında ulaşmak için sadece bir penceresi olan bir kafesle kaplı bir konveyör bandıydı. Ve bu konveyör bandında bir sorun vardı. Sıkışmıştı. Ve o çalışan, her şeyin kontrol altında olduğu ve kendisinin de her şeyi kontrol altında tuttuğu anlayışı ve algısı yüzünden güvenlik şalterine gidip makineyi kapatmıyordu. Bir kürek aldı ve sonra pencereden konveyör bandına ulaşmaya çalıştı. Ve hayal edebileceğiniz, konveyör bandının tam o anda çalışmaya başladığıydı. Gerisini belki bugün hayal edebilirsiniz. Bu kişinin sağ tarafında bir kolu yok. Ve neyse ki, hayatta kalmayı başardı. Ve bu zor durumdan, onu o tesisin sağlık ve güvenlik müdürü yapan olumlu bir motivasyon doğdu. Çünkü gerekli sağlık ve

güvenlik standartlarına kesinlikle uymayan ama günümüzde başkalarına nasıl daha iyisini yapabileceklerini öğreten bir kişi için daha iyi bir örnek olamaz. Bu, gerçek anlamda ilk savunma hattıdır. Şirketlerdeki hepimizin sorumlu olduğu ilk hat.

Risk sahipleri için güzel bir terminolojimiz var, ancak risk sahipliği aslında hepimizi ilgilendiren bir konu; şirketlerde çalışırken ve bu şirketlerin çıkarlarını, paydaşların ve özellikle hissedarların genel ihtiyaçlarını gözetirken. Çünkü sonuçta üst düzey yöneticiler ve özellikle yönetim kurulu üyeleri olarak görevimiz hissedarların çıkarlarını korumak ve şirkette herkesin güvende olduğundan emin olmaktır. Bu nedenle, endüstriyel şirketlerde katıldığım çoğu yönetim kurulu toplantısında sadece risk komitesinin sunumu değil aynı zamanda genel kurul toplantısının ilk sayfasında sağlık ve güvenlikle ilgili bir sayfa bulunur. İnsanlara özen göstermenin ne kadar önemli olduğunu gösteren de budur. Bu elbette şirketin yürütme organının ve ekibinin elindedir. Ancak ilk savunma hattının bu rolde rehberliğe ve desteğe ihtiyacı vardır. Bu ikinci savunma hattıdır.

İkinci hat, kılavuz ilkeler, politikalar, eğitimler, bakış açıları ve biraz da radar sistemi gibi, bu bağlamda ek izleme sağlar ve bu da birinci savunma hattının sürekli olarak kontrol edilen ve sürekli gözden geçirilen bir ortamda faaliyet göstermesini sağlar. Bu farklı hatların sağladığı politikalar, prosedürler ve yaklaşımlar çok çok önemlidir ve sürekli güncellenmeyi gerektirir. Dolayısıyla, genellikle bu konuyla ilgilenen departmanlar, örneğin risk yönetimi departmanı, finans departmanı gibi bir departman varsa, elbette finansal risk de ele alınması gereken çok önemli bir risktir. Yasal uyumluluk da bir dereceye kadar çok önemli unsurlardır. Muhasebe de bir dereceye kadar. Operasyonları iyi, güvenli ve risksiz değil, risk yönetimli bir yer haline getirmeye yardımcı olan tüm ek personel fonksiyonları. Bunlar, ikinci savunma hattında sahip olduğumuz fonksiyonlardır.

Birinci ve ikinci hatlardan bahsettiğimizde, genel risk yönetimi yaklaşımı her şeyden önce, bu endüstriyel şirkette ve bu trajik kazada özetlediğim duruma benzer bir durum oluşturmamızı gerektirir. Şirketteki kültürün

doğru olduğundan emin olmalıyız. Riski anlamak, riski kabul etmek ve özellikle de riski iş yapmayı engelleyen bir durum olarak yönetmemek. Ancak bu, işin daha iyi koşullar altında yapılmasını kolaylaştırır ve tüm organizasyondaki stratejiyi anlamayı gerektirir. Bu, özellikle yönetim kurulu ve belki de üst düzey yönetim komitesinin ilgilendiği bir tür teorik yaklaşım değildir.

İyi bir iletişimle herkesin stratejiyi anlamasını sağlamanın bir yolunu bilmek, belki akademik düzeyde değil, yönetim kurulu düzeyinde, ancak organizasyondaki herkes rolünün ne olduğunu, şirketin daha iyi olması için nasıl katkıda bulunabileceğini anlamalı. Bu, sağlık ve güvenlik standartlarına bağlı kalmak, daha yüksek kalite seviyelerine katkıda bulunmak gibi çok basit olabilir. Her mavi yakalı çalışan bunu anlayabilir ve bu, yönetiminizin iletişim kurabilmesini gerektirir.

Dolayısıyla liderlik, iletişim, anlayış ve herkese strateji ve risk yönetimine dair gerekli anlayışı aktarmak, bir organizasyonun ve kültürünün temel bir parçası olmalıdır. Ancak durum her zaman böyle değildir çünkü kültür zorlu bir canavardır ve bu canavarın ılımlaştırılması gerekir. Hastalıkların değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi ve ayrıca halledilmesi gerekir. Ancak

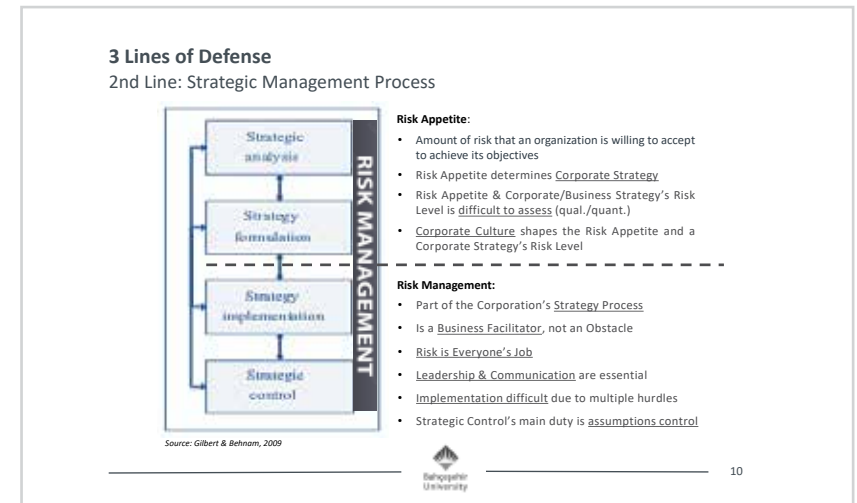
bu çok çok derin ve zordur çünkü organizasyona derinden kök salmış tır ve bazen kültür, risk yönetiminin ne anlama geldiğine ve şirket içinde ve dışında belirli risklerle nasıl başa çıkılacağına dair anlayışı destekleyen olumlu bir kültür değildir. Yani en iyi stratejiye sahip olsanız bile, strateji yine de başarısız olabilir. Ünlü stratejist Peter Ducker, kültürün stratejiyi kahvaltıda yediğini söyler. Bu, birçok danışmanın söylediği çok bilinen bir sözdür. Ancak stratejik yönetimin gerçek sihirbazı Peter Ducker ne hakkında konuştuğunu biliyordu çünkü bu gerçekten doğrudur. Belirli bir kurum kültürünüz olduğunda, bu bir filtre gibi işlev görür ve aynı zamanda insanların zihninde bir tıkanıklık oluşturur. Bunu aşamazsanız, en iyi risk yönetimi yaklaşımlarına sahip olmak için elinizden gelenin en iyisini yaparsanız bile, insanlara ulaşamazsınız.

Bu, daha uzun bir süre boyunca kurum kültürünün sağlıklı bir risk anlayışına ve riske ilişkin sağlıklı bir yaklaşım ve yönetim felsefesine sahip olmasını kolaylaştırabilmenizi gerektirir. Yani, daha önce de söylediğim gibi, ikinci savunma hattı gerekli araçları sağlamalıdır ve risk yönetimi yalnızca belirli bir departmanda barındırılan bir şey değildir, herkesin gerekliliği-

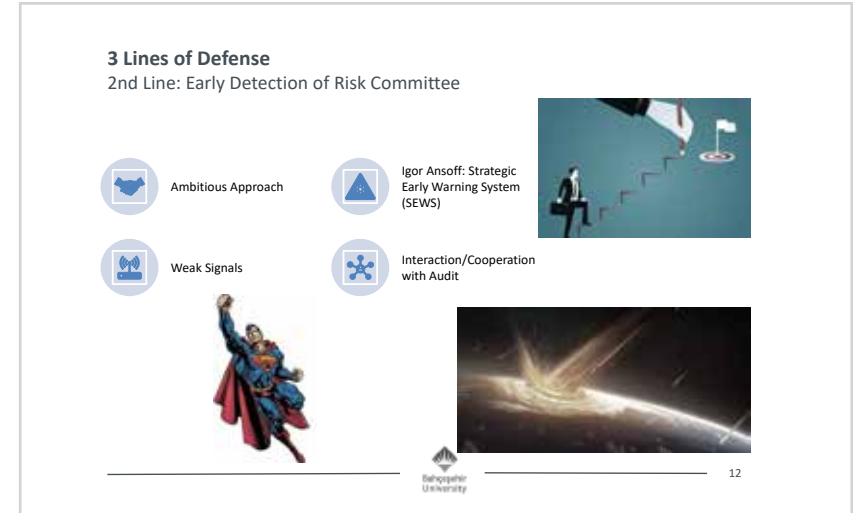
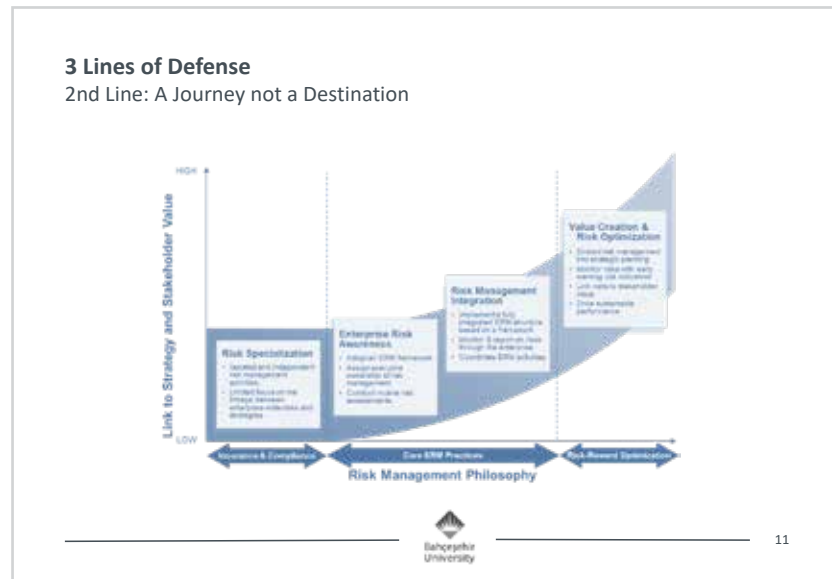
nin bir parçasıdır. Bu nedenle risk yönetimi, özellikle stratejik yönetim sürecinin sürekli bir unsurudur. Stratejik yönetim süreci, şirketin stratejisini oluşturan ve uygulanmasını sağlayan temeldir. Bu nedenle risk yönetimi, benimsenmesi ve strateji analizi ve oluşumunun başlangıcından itibaren başlatılması gereken çok önemli bir parçasıdır.

Ancak konu özellikle uygulama olduğunda, risk yönetimi bir şirketin tüm stratejik yönetiminin çok önemli bir yönüdür ve bir günde yapılabilecek bir şey değildir. Çok gelişmiş bir kurumsal risk yönetim sistemini uygulamak yıllar süren bir süreçtir. Bu, sadece bir politikanız olduğunu ve bunu kuruluşa dayattığınız, ardından bunun artık bizim risk yönetimi yaklaşımımız olduğunu söylediğiniz bir süreç değildir. Bu, şirketin bahsettiğim gibi belirli yönlerden gerçekten kaçınılması için çok uzun bir süreçtir. İyi yaklaşımlara bir örnek, bazı şirketlerin bazen işlerinde iyi olduklarına inanmalarıdır.

Faaliyet gösterdiğim yerden başka bir örneğim var. Türkiye'deki birçok şirket gibi, tüketim malları veya farklı müşterilere dağıtılan nispeten büyük fiziksel ürünler üreten bir şirket var. Müşterilerle birlikte, finansmana

ihtiyaç duyuyorsunuz. Bu nedenle şirketler genellikle distribütörlere, dağıtımıcılara ve ilgili müşterilere önceden yatırım yapar ve bu elbette bir bankacılık yaklaşımıdır. Bazen bu şirketlerde 100 milyonlarca Euro'luk bakiye olur. Bunlar sizin ilgili distribütörleriniz çünkü onları önceden finanse ediyorsunuz. Onlara ürün gönderiyorsunuz ve paranızı geri almanız 3-6 ay sürüyor çünkü paranız genel ekonomik sisteme ve son müşterilere adım adım dağıtılıyor. Ve bu seviyede finansman yaptığınızda, bir banka gibi risk yönetimi standartlarını uygulamanız, karşı tarafın kredibilitesini ve ödeme kabiliyetini değerlendirmeniz gerekiyor. Dolayısıyla, ilgili distribütörlerinizin veya aracı ilişkilerinizin karşı taraf riskini anlamak, iki, üç, dört, beş yüz milyon değerindeki kredi riskini yönetmek için çok önemli. Ancak bazı şirketler buna çok sorumsuzca yaklaşıyor. Sadece dağıtım yapıyorlar ve satış departmanı dağıtımdan memnun çünkü performans kriterlerinde ve KPI'larında satış yaptığımızı gösteriyor ama sonra parayı bekliyoruz ve hiçbir şey olmuyor. Para, ürünler geri gelmiyor ve bazı durumlarda kesinlikle geri gelmiyor.

Yönetim kurulunda da yer aldığım bu şirkette, şirketlerinde çok fazla batık alacak olduğunu ve yine de satış yapıp durduklarını, bu kadar iyi satış yaptıkları için mutlu olduklarını, ancak önemli miktarda para kaybettiklerini ve satış departmanının bundan haberdar olmadığını gördüm. Bu nedenle bir kredi risk yönetimi politikası ve bir kredi risk yönetimi departmanı oluşturduk, böylece şirketin CFO'su neredeyse bir bankanın kalite seviyesinde bu durumu izleyip yönetebildi. Şirket, kredi riski yönetiminde, çok iyi bir risk yönetimi yaklaşımı sayesinde aniden tekrar para kazanmaya başladı ve bu durum dağıtımıcıların işini engellemedi ve dağıtımıcıları değiştirmeye başladılar. Bunu takdir ettiler çünkü parayı sağlayan kişiyle ilişkinizi çok iyi yönetirseniz, ödüllendiriliyorsunuz bile. Dolayısıyla müşteriler ve dağıtımıcılar, zamanında veya daha erken ödeme yaptıklarında teşvik edildikleri için daha fazla iş yapmaktan mutlu oldular. Ancak bunun gerçekleşmesi zaman alıyor. Türkiye'de de çok ilginç olan bir şey var: Sermaye Piyasası Kurulu, risk komitesinin ve sözde bağımsız yönetim kurulu üyelerinin rolünü tanımlıyor çünkü buna erken tespit veya riskin erken belirlenmesi komitesi diyorlar. Erken tespit, risk komitesine, her türlü riski görebilen ve çok erken, hatta kuruluştaki herkesten bile daha erken bilgilendirebilen

bir süpermen olma sorumluluğu yüklüyor. Yani bu neredeyse sihirli bir şey ama kesinlikle öyle değil çünkü her şeyden önce risk komitesi riski bulmaktan sorumlu değil. Başkalarının bunu halledebilmesi için gerekli metodolojiyi oluşturmaktan sorumludur. Yine de, bunu seviyorum çünkü size çok fazla sorumluluk yüklüyor ve bu, şu anda yapay zeka yaklaşımıyla ilerleyebilecek bir durumla örtüşüyor. Şimdi yapay zeka ile örüntü tanıma da daha iyi olmak için gerekli araçlara sahibiz ve belki de çevremizde bir asteroit veya kuyruklu yıldızla ilgili bir sorun olduğunu görüyoruz, ancak bunun geleceğini biliyoruz ve bize çarpmaması için gerekli önlemleri alabiliriz.

Üçüncü savunma hattına geliyoruz. Bu çok önemli bir boyut ve ben denetim komitesinde sıklıkla başkan yardımcısı veya başkan olarak bulundum ve tüm denetim departmanlarıyla ve ayrıca dış güvence şirketleriyle çok iyi bir etkileşimimiz oldu. Özellikle Sermaye Piyasası Kurulu'na ve kamuoyuna ne zaman rapor vermemiz gerektiğine bakmamıza yardımcı oluyorlar. Ayrıca gerekli raporlama standartlarına ve gerekli finansal ra-

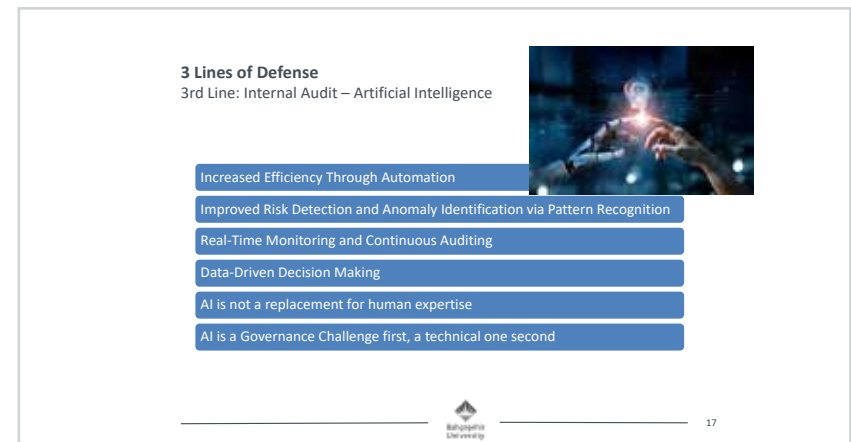

porlara da sahibiz. Bu nedenle, bir denetçiye ihtiyacımız var ve denetçi, süpermen gibi onlara benzer şekilde gelip bunu anlamaya çalışıyor. Ama bazen gerçekler biraz farklı olabiliyor. Çünkü bugünün denetim ve iç denetim uygulamalarına baktığımızda, deneyimin önemli olduğunu görüyorum. Hayatım boyunca bankalarda ve diğer kurumlarda gördüğüm tüm dolandırıcılık vakaları, iç denetim tarafından bulunmadı. Dışarıdan bir emirle bulunmadı. İlk savunma hattı olarak deneyimli çalışanlar tarafından bulundu ve aniden bir şeylerin ters gittiğini gördüler. Bir sorun var. Tam olarak ne olduğunu bilmiyorum ama sanırım bir sorun var. Ve böyle bir şüphe olduğunda çok dikkatli olmanız gerekir çünkü normalde bunu daha iyi anlarlar. Çünkü bir denetçi olarak, genel merkezde oturuyorsunuz ve denetim planına göre denetim yapıyorsunuz. Genellikle gerekli deneyime sahip olmazsınız çünkü ön taraftaki kişilerin deneyimi vardır. Bu yüzden daha fazla denetçinin daha yaşlı olmasını, daha fazla denetçinin iş insanları olmasını isterdim. Örneğin, eski bir departman başkanı veya eski bir CEO gibi. Yaş bir avantaj değil, çünkü o zaman belirli pozisyonlar için gerekli olan burna sahip olabilirsiniz. Klasik mektup yaklaşımını kullanırsanız, yani PWC veya KPMG'de genç bir denetçiyseniz ve çalışmaya

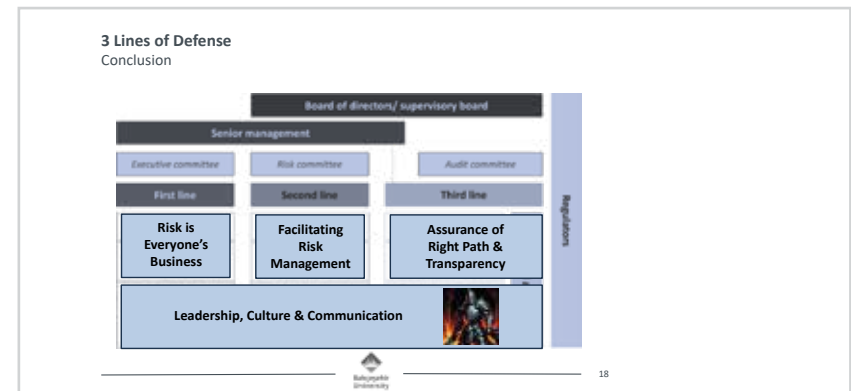
devam ederseniz, şirketin denetim departmanına girersiniz ve gerçekten büyük bir yönetici olma şansınız olduğunu görürsünüz. Ancak çok yüksek değildir. Bu yüzden kuruluşun başka bir bölümüne veya başka bir kuruluşa geçiyorum. Çok sık gördüğüm bir durum dolayısıyla istediğim odadaki en ilginç kişinin Brad Pitt değil, denetçi olması. Bu belki de denetim mesleğini, ülkenin denetim konularıyla ilgilenen çok üst düzey bir profile doğru böyle bir geçiş gördüğümüz yönde geliştirmek için bir gerekliliktir.

Bunun için elbette yeni beceriler gerekiyor ve olumlu bir şekilde empatiden bahsediyoruz, siber güvenlik konularını ele alabilmekten, yapay zekayı ele alabilmekten bahsediyoruz. Çünkü yapay zekanın herkes için bir sorun olmadığını, hatta herkes için bir nimet olduğunu düşünüyorum. Ancak deneyimli bir kişi olarak sizin özel bulgularınızı yorumlayıp gerçek sorunun nerede olduğunu görebilecek bir yapay zeka yok çünkü bazen tamamen farklı görünen bir sinyal geliyor ama araştırmaya başladığınızda neden burada bitirdiğinize şaşıırıyorsunuz. Belki de dolandırıcılık vardır ve özellikle bankalarda ve aynı zamanda endüstri şirketlerinde çok talihsiz dolandırıcılık vakaları gördüğümü söyledim. Yani yapay zeka bir nimet. Herkesi lanetlemek için değil, işleri elimizden almayacak. Yapay zekanın

ne tür kalıplar yarattığını anlayabilmemiz için daha fazla deneyim gerektirecek.

Öyleyse, üç temel anlayışla özetlememe izin verin. Metnin ilk satırı, riskin herkesin işi olduğu bir satırdır. İkinci satır, kolaylaştırıcıdır ve üçüncü satır, doğru yolda olduğumuzu, herkes için şeffaflık yarattığımızı ve savunma anlayışını sürdürdüğümüzü garanti eder. Savunma, ancak doğru liderlik kültürü ve iletişime sahip olduğunuzda iyi bir risk yönetimiyle gerçekleşebilir. Çok teşekkür ederim.

Ali Kamil Uzun

Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) Kurucu ve Onursal Başkanı

Prof. Dr. Melih Erdoğan

TİDE Bilim Kurulu Başkanı

TİDE ve Mesleğin Geleceği: Sonsuza Kalmak İçin Ufkun Ötesini Görmek

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Ali Kamil Bey ile huzurlarınızdayız. Birlikte bir değerlendirme yapmaya çalışacağız. Bu değerlendirme iki yaşlı insanın sizinle sohbeti şeklinde olacak. Lütfen desteğinizi esirgemeyin. Oturum başlığımız; TİDE ve Mesleğin Geleceği. Sonsuza kalmak için ufkun ötesini görmeye çalışıyoruz. Aslında bugün sabahın bu yana yapmaya çalıştığımız biraz o. Yani dünyaya ve geleceğimize farklı bir perspektiften bakalım. Hep gelecek düşüncesi içindeyiz ama gelecek nasıl olacak? Gelecek sadece dünyaya bakmakla değil, dünyanın ötesinde, dünyanın verdiği olanaklarla yani burada araçları kastediyorum. Web teleskobunu mesela düşünebilirsiniz. Bunlarla geleceği görebilir miyiz acaba? Gelecek ilgili kestirimlerimizi daha isabetli daha net daha doğru yapma imkanı bulabiliriz. Yani şu ana kadar hep yeni bir perspektif oluşturmaya gayret ettik.

Öncelikle mesleğimizle ilgili isterseniz biraz düşünelim. Mesleğin geleceğini tartışıyoruz bir yandan da değil mi? Biz aslında mesleğimizi tartışıyoruz. Dünyanın içinde bulunduğu pek çok çalkantı var. İşte her gün yeni bir olayla kalkıyoruz ve bakıyoruz, Rusya – Ukrayna Savaşı, Hindistan – Pakistan arasındaki gerginlik bir an hareketsiz geçmiyor. Sadece dünyada mı ülkemizde de bir sürü çalkantı var. Her gün televizyonu açtığımızda yeni bir olayla, yeni bir gerçeklikle karşılaşıyoruz. Dünyada ve özellikle Türkiye'nin içinde bulunduğu çalkantılı dönem ile kendine özgü belirsizlik ortamı bulunuyor. Yani bu belirsizlik konusu üzerinde durmak istiyorum biraz. Bu belirsizlik doğal olarak mesleğimizin geleceği hakkında tartışmamızı da gerektiriyor. Mesleğimizin geleceğine ilişkin demek ki bizim kaygılarımız var. Yani bir takım kaygılarımız var ki bunu tartışıyoruz. Varlığını sürdürmek isteyen her kurum kuruluş da bu kaygıyı taşımalı ve bununla ilgili tartışmalı, düşünmeli elbette. İyi de niye kaygı duymuyoruz? Mesleğimizle ilgili olarak baktığımızda biz mesleğimize çok değer atfediyoruz. Çok değer veriyoruz mesleğimize. O nedenle değer verdiğimiz bir şeyin yitip gitmesinden korkarak kaygı duyuyoruz. Onun için de onun varlığını sürdürmek istiyoruz. Ancak kaygımızı artıran bir şey var ki o da geleceğin belirsiz olması. Hatta giderek de gördüğümüz gibi belirsizleşiyor olması. Elbette elimizde geleceği görebilmek, geleceğe ilişkin kestirimlerde, öngörülerde bulunabilmek için bir takım veri setleri var. Bunlardan faydalaniyoruz ancak bu veri setleriyle birlikte bir takım ölçümler yapabilir, kestirimlerde bulunabiliriz. Tabii bunlar hep olabilir, olacak ama daha ne olabilir? Bence elimizde çok değerli başka bir şey var. O da sezgilerimiz ve düş gücümüz. Sezgilerimiz ve düş gücümüz bize ayrıca kuvvet vermeli. Çok kuvvet vermeli. Özellikle ben bir ara çalışmıştım. Bu Bayes teoremiyle ilgili bir çalışma yapmıştım. Orada bir takım önsel olasılıkları veya öznal olasılıkların gerçek mevcut redlerle kombine edilerek yeni kestirimlere gidilmesi, yeni daha güçlü öngörülere gidilmesi gibi. Yani biz bu, sezgilerimizi işin içine katabiliriz bir şekilde ama yine de, bunlar hep kestirim olarak yani bir tahmin olarak, bir öngörü olarak kalıyor.

Buradan, bu söylediklerimden hareketle meslek örgütümüzün kurucusu,

Sayın Ali Kamil Uzun Bey'e ben iki soru sormak istiyorum. Bu mesleğe ben sizin neden bu kadar değer atfettiğinizi merak ediyorum. Ben özelde Enstitünün kurucusu olarak sizin bu mesleğe neden bu kadar değer atfettiğinizi öğrenmek ve hazirunun da öğrenmesini arzu ederim doğrusu. Buyurun söz sizin.

Ali Kamil Uzun: Teşekkür ediyorum hocam. Bu meslek bu coğrafyada asırlar öncesine gidiyor. Bir değer atfettiğim bu mesleği yaklaşık yarım asırdır yapıyorum. Salonda öğrencilerim de var. Zaman zaman onlarla yaptığım sohbetlerde hep ifade ediyorum. Okul öncesi çocukluğumdan, üniversiteden mezuniyet ve sonrası yıllara uzanan zaman diliminde hayallerimde ve hedeflerimde denetim mesleği yer almıyordu. Hani kısaca kariyer öykümden söz edecek olursak, benim çocukluğum bugün Marmara Üniversitesi'nin Göztepe Kampüsü'nün olduğu o zamanki yerde, bağ, bahçe, bostanların olduğu geniş arazilerde geçti. O arazide hayallerimizin peşinde koşardık. Orada havada bir uçak görürdük. O zaman ne uçağa binmişliğimiz ne de havalimanı görmüşlüğümüz var. O yüzden de hep hayal gücümle bu yolcuların uçağa nasıl binip indiklerini tasavvur etmeye çalışıyordum. Herhalde bir merdiveni var. Uçaktan inecek ya da binecek sinyalini aldı mı, o merdiven aşağıya doğru sarkıyor ve yolcuları indirip bindiriyor. Oyun oynadığım arkadaşlarımla birlikte bir uçak gördüğümüzde, yakınımıza gelmesi ve yolcuların nasıl inip bindiğini görmemiz için dua ederdik. Bu hayalim beni pilot olma hayalleri kurdurdu ve büyüyünce ben pilot olacağım derdim. Bu arada bugün burada İstikbal Göklerdedir temalı bir Zirve yapıyoruz.

İlkokula başladıktan sonra bugün öğretmenlerden çok bahsedince benim de hayatıma dokunan bir ilkokul öğretmenim vardı. Benim esme, çizime karşı olan ilgimi keşfetmişti ve bu konuda beni teşvik ederdi. Rahmetli babam da inşaat işleriyle uğraşırdı. Ben büyüyünce mimar olayım, elim çizgiye yatıyor. Babama yardımcı olurum demiştim. Sonra geldi çattı üniversite zamanı. O zaman şimdiki gibi bir yerleştirme sistemi yoktu. Sınava giriyorduk bir puan alıyorduk. Ön kayıt sistemiyle üniversite üniversite dolaşıyorduk. Hukuk Fakültesi'ne kaydımı yaptım. İyi bir puan almıştım hatta

kayıt yaparken kayıt bürosundaki görevli bu puanla hukuk fakültesinde ne işin var demişti. İstanbul Üniversitesi'nin Hukuk Fakültesi'ne kayıt yaptır-dım eve geldiğimde rahmetli babam çok mutlu olmuştu. Dersler hoşuma gitti kızlar ağırlıklı bir bölümdü. Bu arada radyodan da puanları dinliyoruz, borsa gibi iniyor, çıkıyor. Baktık İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi ismi çok gündem olmaya başladı. Burada ne oluyor dedim. Burada yarının genel müdürleri yetişiyor dediler. Ben de o heyecanla Hukuk Fakültesi'nden kaydımı aldım İşletme Fakültesine kayıt yaptır-dım. Akşam eve geldiğimde babama söyledim. Ne olacaksın, dedi. İşletmeci olacağım dedim. Kimi işleteceksin dedi. Rahmetli hukukçu olacağım diye gurur duyan kişi ben işletmeci dediğimde hayalleri yıkılmıştı. Zaten hayatım boyunca da iki konuyu izah etmekte çok güçlük çektim. Biri mezun olduğum fakülte. Diğeri de yaptığım iş. İşletme ve iç denetim. İşletme bölümü de kolej gibi 175 öğrenci alıyor. Son sınıfa geldiğimizde de disiplinler var. O zaman yüksek lisans yapmanıza da gerek yok. Son sınıfta muhasebe, denetim, personel, üretim, finans, pazarlama bölümlerinden ben pazarlamayı tercih ettim. Benim ilgimi çekiyordu. Bakıyorum çocuklukta pilot, mimarlık, hukukta öğrencilik, sonra işletme... Bu arada askere gittik geldik. İş fırsatları için de bankanın veya kamu kurumlarındaki denetçi sınavlarına girdim. Kendime yeni kariyer yolu açalım dedim ama denetçi çok seyahat ediyor ve özel hayatı çok etkileniyordu. Bir bankanın teftiş kurulunda, kariyer hayatım başladı. Bir teftiş kurulu üyesi olarak istikbalimi göklerde ararken yerde buldum. Yıllar sonra düşündüm yani birbirinden farklı alanlarda hayaller kurmuşum. Gençlere hayallerinizin peşinde koşun diyoruz. Sabah da aynı mesajları verdik. Şimdi bu ne perhiz bu ne lahana turşusu denilebilir. Öyle söylüyorsunuz sen hayallerinizin hangisinin peşinden koşun. Pilot olma hedefim vardı olmadı ama hayal gücümün ifadesiydi. İş hayatında, yetenek testleri, kişilik testlerine de katıldım ve bu testlerde benim fikir oluşturma yönümün güçlü olduğu ortaya çıkıyordu. Dediğim gibi ben uçak süren pilot olamadım ama fikirleri ortaya koyan bir pilot sayılıyorum. Mimarlık alanına bir ilgim olmadı ama karikatürist olarak bu işi devam ettiriyorum. Hukuk şu anda mesleğinin zaten odağında olan alan aslında. Diyeceksiniz ki, pazarlama nerede bu işte... Aslında yıllar sonra uluslararası denetim

firmasında, bu işin pazarlama departmanını kurmak üzere bir görev aldım. Birbirinden farklı alanlarda, hayal gücümün tetiklemeyle ilgi ve merak duyduğum birçok hususu bu meslekte topladığımı görüyorum. Tek bir alanın insanı olmadım. Farklılıklar, merak, ilgi. Zaten meslek de meraklı olmayı, çok yönlü olmayı istiyor. Bir şeyin her şeyi, her şeyin bir şeyini bilen insan olmayı istiyor. Bu bakımdan da beni cezbeden ve bir ömre adanmışlık yörüngesinde yürüttüğüm bir meslek haline getirdim. Aslında şunu fark ettim. Öğrenmeyi öğrenmeye teşvik eden bir meslek çünkü çalıştığınız ekiple, ekip şefinizle birbirinden farklı alanlara gidiyorsunuz. Mobil bir iş var yeni bilgiler öğreniyorsunuz. Kişilerle uyuşmayı, uzlaşmayı öğreniyorsunuz. Sürekli talebe olma motivasyonu var. Daha önemlisi yaptığım işin, başkasının yaptığı bir işi veya faaliyet gösterdiği kurumun işini daha iyi yapmaya yönlendiren bir iş olduğunu gördüm. Elinde ne varsa, bilginde ne varsa tecrübende ne varsa onları aktarıyorsunuz. Kısaca koçluk, mentorluk yapıyorsunuz. Daha da önemlisi siz bir genç olarak bir üstadın yanında başlıyorsunuz, o size el veriyor. Yarın siz de sizden sonrakilere el veriyorsunuz. Gençler sizin yanınıza geliyor, görüş alıyor. Bu da bana heyecan veren ayrı taraf oldu çünkü ben de o sıralardan o yaşlardan geçtim. Meslek bana esnek olmayı, uyum gösterme, empati yaparak kendimizi yetiştirme, olgunlaştırma, şeffaflık, hesap verebilmeyi öğretti. Teftiş kurulunda başladığımda burayı bize yönetici fidanlığı olarak söylemişlerdi. Sizi iş birimlerinde orta ve üst seviyede yönetici yapacağız demişlerdi. Ben de işletme fakültesine yarının genel müdürleri yetişiyor motivasyonu girmiştim ama hayatında hiç genel müdürlük dönemim olmadı. Daha doğrusu meslekle tanıştıktan sonra öyle bir isteğim de olmadı. Hep bu işi değerlendiren, denetleyen tarafta oldum bir de tabii merak, enstitüyü kurma düşüncemiz de oradan geldi. Teftiş kurullarının geleneksel, muhafazakar bir yapısı, dışa kapalı, kendi içinde bir disiplini var. Bu kadim coğrafyada denetimin geçmişi çok eskilere İpek ve Baharat yolları ticaretinin geliştiği dönemlere kadar gidiyor. Köklü geçmişi olan geleneksel, muhafazakar mesleğin ülkemizde modern açılımını nasıl gerçekleştiririz düşüncesiyle, enstitü kurma fikrini de ortaya çıkmış oldu. Böyle olunca da bir yandan hayallerimin bütünlediği, birbirinden farklı alanlara duyduğum

ilgi öte yandan böyle bir meslekte karşılık buldu. Bizim mesleğimiz de çok farklı alanlarda, çok farklı sektörlerde bilgi edinme veya kendimizi o noktada geliştirmenin yanında bir yandan da bir Evliya Çelebilik tarafı var. Dolaşıyorsunuz mobilitesi var. Farklı kültürleri görüyorsunuz. Bu açıdan karikatüristliğimi de destekledim. O mesleki gezginliğimle, sergiler açtım. O kültürlerin, coğrafyaların içinde ilham aldığım esprilerden karikatürler çizdim. Mesleğe değer atfetmemin nedeni sevdiğim bir işe kavuşmanın ötesinde aslında topluma, kuruma, bireye, çalışana veya temiz, şeffaf topluma, hesap verme, o konuda duruşunuzla örnek olma, hem siz değer katıyorsunuz hem size değer verilen bir meslek.

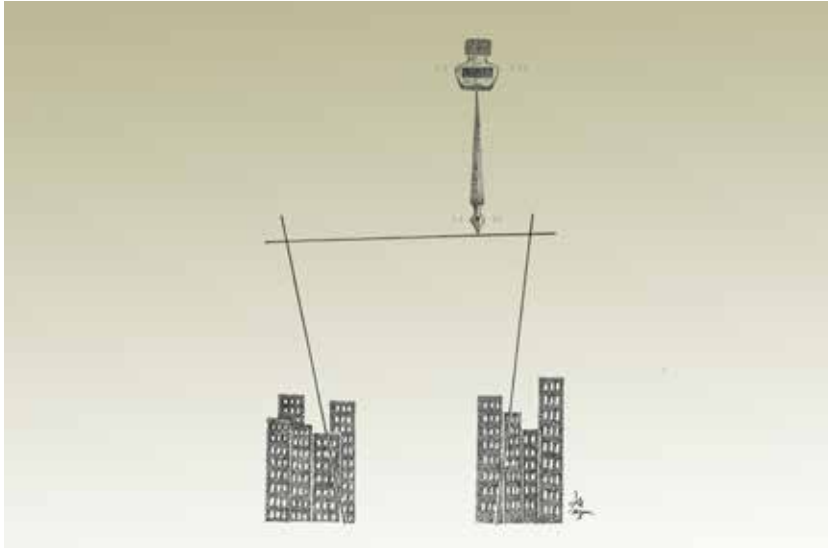
Prof. Dr. Melih Erdoğan: Şöyle diyebiliriz o zaman... Hem bireysel hem de Enstitünün kuruluşuna bu kadar emek verdikten sonra değer atfetmeniz de doğaldır diyorsunuz. Yalnız çok daha önemli bir şey söylediniz. Bu Enstitünün bir fonksiyon görmesi, işe yaraması, insanları eğitmesi, yetiştirmesi, mesleki olarak desteklemesi falan gibi pek çok şeyi söyleyebiliriz. Bunlar da artık vazgeçilmez konular ve değer atfetmenizi arttıran konular mutlaka. Ben bir soru daha soracağım. Sezgilerinizin ve düş gücünüzün önemi için ne söylemek istersiniz? Ama ondan önce ben salondaki genç arkadaşlarımıza sorayım. Siz sezgileriniz ve düş gücünüzle nasıl bir dünya düşünüyorsunuz? Nasıl bir dünya düşünüyorsunuz ülkeniz ve kendiniz için?

Öğrenci: Engellerin olmadığı bir dünya düşünüyorum. Avrupa, Afrika, Avustralya olsun oralara gitmek için uzun prosedürler olmasın yani sınırların olmadığı bir dünya düşünüyorum. Mesela tek bir ülke olsun, başkent İstanbul olsun ya da başka bir yer olsun ama bu şekilde.

Öğrenci: Bence daha adaletli bir dünya düşünüyorum.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Sınırların olmadığı, daha adil, daha adaletli bir dünya düşününüz var. Ben bu sezgi ve düş dünyamızı farklı bir boyutta tartışmak istiyorum. Konuşmalarımızdan anlamışsınızdır. Ali Kamil Bey aynı zamanda değerli bir karikatüristtir. Yani öyle amatör falan değil. Müzelerde karikatürleri olan dergilerde, gazetelerde, karikatürleri yayınlanan bir dostumuzdur. Gayet de başarılıdır o konuda. Onun için farklı bir şey yap-

mak istiyorum. Ben birkaç karikatürünüzü burada göstermek istiyorum hem size hem izleyicilere ve onun üzerinden acaba nasıl bir düşünce dünyanız var? Bunu irdeleyebilir miyiz diye düşünüyorum. İlk karikatürümüzle başlayalım. Burada iki, blok görüyoruz. İki bina bloğu ve aralarında kurulan bir trapez var. Ve onun üzerinde bir kalem, bir hokka. Ne anlatıyorsunuz burada?

Ali Kamil Uzun: Benim mesleğimde mürekkep ve hokka var. Hiç unutmu-yorum mesleğin ilk yıllarında daha tecrübesiz ve yeniyim. Birlikte çalış-tığım kişi bir şekilde beni kendince testlerden geçiriyor veya farklı tutumlar içine giriyor. Gençliğimin ve acemiliğimin verdiği durumla biraz sıkıntı duyuyorum. Bir üstadım dedi ki, “o laflar üzerine hiç sıkıntı duyma. O la-fıyla, sözülle, davranışıyla seni, rahatsız etmeye çalışır. Senin en büyük gücün kalemin. Onunla sen zaten derdini ifade edeceksin.” Ama ben buna kalemşörlük diyorum. Kalemşör olmak dünyada özellikle ülkemizde biraz cesaret istiyor yani sırat köprüsünden geçmeyi gerektiriyor. Sırat köprüsü metaforuyla kalemşör olmayı, kaleminle bir duruş göstermeyi çünkü be-nim mesleğimin en önemli enstrümanı kalem. Bize de mesleğin ilk yıllarında

kalemi nasıl tutacağımız nasıl derdimizi ifade edeceğimiz anlatıldı. Bugün sadece denetçi için değil bir gazetede yazar için karikatürist için kalem, topluma mesaj vermek, kendi duygu ve düşüncelerini aktarmak gücünü ifade ediyor. Ama toplum da her zaman size bu özgürlüğü verme-yebiliyor. Bu baskılar altında kaleminizin ucundan gönlünüzün ve aklınızın akmasını mı göstereceksiniz yoksa vazgeçip susacak mısınız? Ben bunu hayal ederek çizdim. Benim çizgilerim zamansız çizgilerdir. Çok yıllar önce çizmiştim ama hala çok güncel.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Buradaki karikatürde, şişenin içine genellikle mektup koyup atarlar siz kalem koyup atmışsınız.

Ali Kamil Uzun: Kalemimi koydum. Geleceği yazmak için ben gençlere özgeçmiş değil öz geleceklerini yazmalarını tavsiye ediyorum. Öz gelecek yazmak için bir hikayem olması gerekiyor. Hayalimi o denize bırakıyorum. İssız bir adasınız, sizi bulmaları için şişenin içine bir mektup koyuyorsunuz. Bense ıssızlaşan, yalnızlaşan toplumda, bireylere kendi gelecek hikayesini yazması için bir mesaj.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Karikatür aslında resmin bir dalı olarak geçer ve karikatür sanatının özelliği yapılmış, çizilmiş olanın size bir anda mesajını verebilmesidir. Tarih içinde gerçekleşmiş bir olayı orada sembol olarak kullanırsınız ama o tarihsel olayı bilmeyen karikatürü anlayamaz. Ne anlatıldığını anlayamaz, çıkarımda bulunamaz. Karikatürlerinizde konuşma baloncuğu da yok. Sessiz karikatürler.

Ali Kamil Uzun: Çizginin dili olduğuna inanıyorum. Okuma yazma bilmenize veya bir dil bilmenize gerek yok. Çizgi size kendini anlatıyor. Zamansız olma imkanı da veriyor. Her dönem hani bir düşünceyle çıkıyorsunuz ama başka bir mesaja da geliyor. Hatta şimdi ChatGPT'ye yine bir iki karikatürümü yorumlattığımda, orada da belli yorumlar var. Düşüncelerde bir yere geliyoruz ama benim yüklediğim anlamlar konusunda biraz daha çalışması lazım.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Yeni bir karikatür. Buradaki mesaj da kişiden kişiye daha doğrusu algılayıcıya göre değişiyor. Benim çok etkileyici bulduğum karikatürlerden biri. Burada da mesaj açık aslında ama çok kısaca sizden rica edelim.

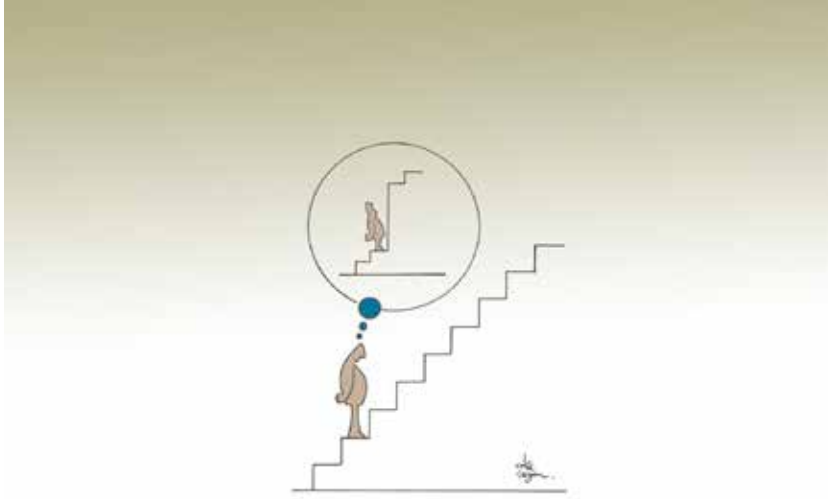
Ali Kamil Uzun: Düşlediğin gelecek ellerinde şekillenecek diyor. Burada asker, anti militarist bir duruş sergiliyor. Cumhuriyetimizin kurucusu da “Yurtta Sulh Dünyada Sulh” diyor. Burada sadece militarizmle ilgili değil toplum kutuplaşıyor, dünya kutuplaşıyor, farklı duygu ve düşünceler zıt kutuplar halinde birbiriyle çatışıyor. Elimizde ne varsa o masum bir şey de olsa bir silaha dönüşebiliyor. Bu şekliyle öldürücü olması gereken bir silahı da aslında siz kendi geleceğiniz için barışa, daha pozitif alanlara dönüştürebilirsiniz.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Bu karikatürünüz ne anlatıyor?

Ali Kamil Uzun: Bunu yıllar önce çizmiştim. Bugün farklı bir şekilde bir mesaj verme imkanı da verdi. Dünya Ekonomik Forumu'nun son teması, 'Akıllı Çağ İçin İş Birliği' idi. Bu akıllı çağ iş birliğinde gelecek riski var çünkü kutuplaşma, birbirini farklı anlayan düşünceler, farklı yaklaşımlar var. Bunu çizerken kürsüde güneşle bir pozitif mesaj orada da onu dinleyen insanlar var. Yani beş duyusu sağlıklı ama o mesaj, kafalarında sorgu sual getiriyor ama görme engelli bir bireyse onu algılıyor. İçinde bulunduğu-

muz toplumda, buna iletişim zekası diyorum. Kimi beş duyusu yerinde kiminin görme engeli var. Hangisinin iletişim zekası güçlü? Hangisi daha iyi görüyor? Bizim birbirimizi gönül gözüyle, gönül diliyle anlamamız, iletişim kurmamız bunu daha farklı yere de götürebilir.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Bu da gene bir bakışta anlaşılan anlamlı bir karikatür.

Ali Kamil Uzun: Burada benim her zaman önem verdiğim bir durum var. Genelde ne yaparız? Mazeret üretiriz. Yani bir işin nasıl olamayacağını anlatmaya çalışırız. Halbuki ki o enerjinin boşa harcanmasından başka bir şey yapmıyorsun. Başta yapamayacağım diyorsun ama yapabilirsin. Bir şeyin nasıl olabileceğini düşünmek, orada malzeme değil muhalefet getiriyor. Geleceğe ortak olmak istiyorsan malzeme değil marifet üret. Yoksa geleceğe ulaşamayacaksın. Yani orada dikilip kalırsın.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Bu herkes için ders verici bir karikatür. Orada böyle çakılıp kalmayalım arkadaşlar. Önümüzdeki engel varsa bu engelleri önleyelim.

Ali Kamil Uzun: Basamakları çıkacağız ama nasıl yapacağız? Burada sanatçılarımızın ilham veren öykülerini dinlediniz.

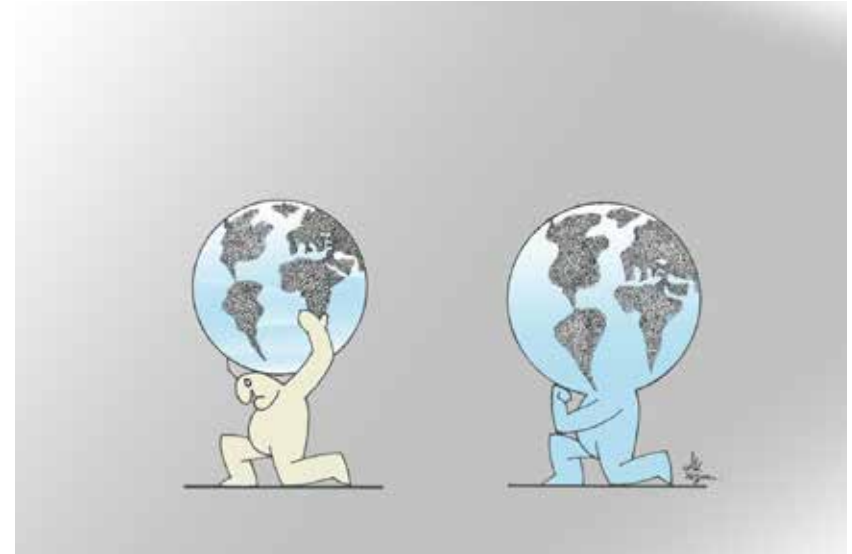
Prof. Dr. Melih Erdoğan: O nedenle Sevcan Hanım da Bade'de bizim programımızda yer aldılar. Ben onların çok ilham verdiğini düşünüyorum. Şimdi de düşünmeyebilirsiniz ama beş-on yıl sonra şöyle bir toplantıda şöyle denilmişti diye çıkıverir önünüze. O bakımdan onların katılımı için de çok teşekkür ederim. Çok mutlu olduk, çok ilham verdiler.

Ali Kamil Uzun: Selçuk Bey kendi hikayesini anlatırken, ben de çocukluk ve ergenlik dönemlerime gittim. Lise 1'de okuyorum. O sıra judoya merak sarmışım. Bir de ergenlik var, kanımız deli akıyor. Birinci sınıfta kaldım. Bunu anlattığımda gençler, "Hocam siz sınıfta mı kaldınız?" diye hayret ediyorlar. Tekrar birinci sınıfı okuyorum. İlk dönem sonu beş zayıf geldi. Rahmetli babam senin adam olacağın yok diyerek, beni alıp, inşaata götürdü. Elimde harç tenekesi, kürek hadi dedi. Ben de hırslandım, kızıyorum araya işçiler giriyor. Bir yandan da baktım hırslımdan babam bir köşede duygulanmış ağlıyor. Daha da kızıyorum. Bir köşede hem ağlıyor hem de bizi burada inşaatta çalıştırıyor. Akşam oldu. Eve geldik. Akşam sofrasında düstur çekilmezdi. Ağız tadıyla yemeğimizi yer, bir şey olduysa da bir kenarda kulağımızı çekerlerdi. Yemeği bitirdik, ben zaten perişan olmuştum. Omuzum ağrıyor, ellerim patlamış. Babam beni bir kenara çekti. "Sen benim yaşayamadığım gençliğimsin. Ben Rize'nin bir köyünden kaktım geldim buralara. Çalışayım iyi bir ailem iyi evlatlarım olsun vatana millete hayırları olsun istedim. Benim hayallerim senin de geleceğin gidiyor?" Bu sözlerden sonra bendeki o hiddet duygusu ortadan kalktı ve düşünmeye başladım. Ekmek elden su gölden bize bir imkan sunulmuş, babam imkansızlıkları var etme gayreti içinde. İkinci dönem takdirname aldım. Ondan sonra bir daha hiç bütünleme görmedim. Bir başka babanın evladı olsaydım veya ben başka türlü bir tepki gösterseydim olay farklı olacaktı ama böyle bir dokunuş beni farklı bir noktaya getirdi.

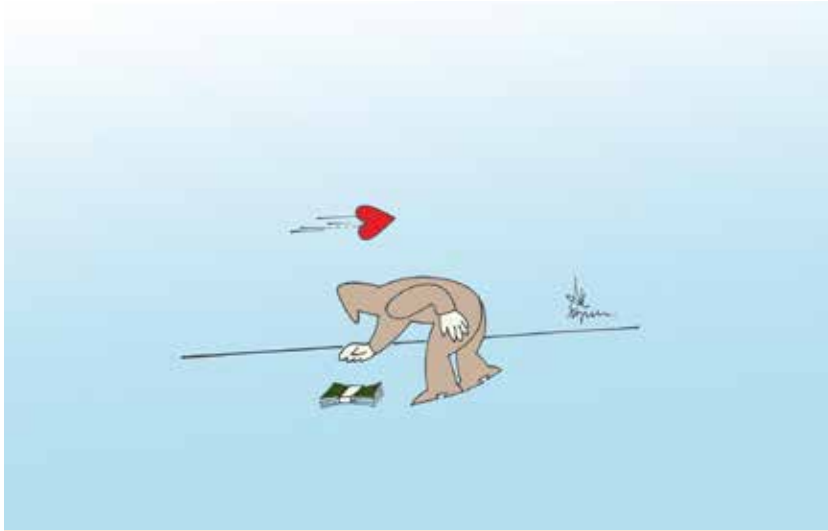
Prof. Dr. Melih Erdoğan: Çok güzel bir karikatür daha.

Ali Kamil Uzun: Sanatçı da olsanız sanatınızı icra ederken bir konfor alanının içerisindeyiz. Burada farklı bir bakış açısı getirmek istedim. Fermuar da yeniden geleceğe açık ol. Sen on şarkıyı daha farklı nasıl seslendirebilirsin? Yeni bir bakış açısıyla onu ifade etmeye çalıştım. Bir de hani buradan sanata sansür de çıkar. Ağzınıza fermuar derler ya konuşma diye böyle de düşünebilirsiniz.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Farklı bir karikatür daha...

Ali Kamil Uzun: Bu benim adıma verilen ödülün objesi aynı zamanda. Biri vardır dünyayı sırtında taşır. Ben de buna alın terinden akıl terine yani yapay zekadan yapan zekanın üstüne yaptım. Dünyayı sırtında taşıyan değil dünyayı bile aklında taşıyan alın teriyle yeni dünya yaratanları çizdim. Biz aklımızla değer yaratacağız.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Son karikatürümüz.

Ali Kamil Uzun: Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde karikatür sergisi açmıştım. Sergi bitti Başhekim Yıldırım Bey beni odasına çağırdı. Benden bir ricası olduğunu söyledi. Bana bu karikatürü benden istediğini söyledi. “Ben hastalarım konferanslar veriyorum. Saatler süren konferanslar yapıyorum. Ondan sonra sen iki çizgiyle bu işi halletmişsin” demişti. Hayat bize fırsatlar sunuyor. Biz de tercihler yapıyoruz. Hani sunulan fırsat ve yaptığımız tercihler. Her tercih aynı zamanda bir vazgeçiş. Doğru mu yanlış mı o anda onu değerlendirmeniz mümkün değil. Ben bunu özellikle gençlere ithaf etmek istiyorum. Önünüzde uzun bir hayat var ve karşınıza çok fırsat çıkacak ve tercihler yapacaksınız. Bu tercihlerin doğru olması için öz geleceğimizi tasarlamamız, bir değerler alfabenizin olması lazım. Bu tercih nasıl yapılacak? Nasıl okuma yazma için 29 harfimiz var. Geleceğin okur yazarı olmak için de 29 harfe bir değer atfetmek, benim hayatımda çok kritik karar alma dönemlerime ışık tutmuştur. Neden vazgeçiyorum, neyi tercih ediyorum? Hiç unutmuyorum iş dünyasının önemli bir iş insanı, o zaman mesleğimin ilk yıllarıydı ve bana bir teklifle geldi.

Konuştuk, nezaketen görüşme yaptık. Sonra bana ne istersin dedi. Öyle bir an geldi ki, reddetmek nezaketsizlik olacak. Ben de perdeyi biraz yukarıdan açtım ve söylediğim rakamı kabul etti. Öte yandan benim içimdeki ses, gitme taraftarı değil. Sözleşmeyi imzalamak için randevulaştık. Bu karikatürü çerçevelettim ve hediye ettim. Ona kıymetli zamanını ayırdığı için teşekkür edip, mevcut kurumumda devam edeceğimi söyledim. Zaman bana kararımın ne kadar doğru olduğu gösterdi. O zaman orada önüme çok cazip teklifler gelmişti hatta eşim nasıl böyle bir işi reddedersin demişti.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Çok teşekkürler. Karikatürlerinizle sezgilerimizi ve düş gücümüzü irdeledik.

Ali Kamil Uzun: Ben müsaade ederseniz size bir soru sorayım. Biz sizinle tanışıyoruz. Ben TİDE öncesi de sizi tanırdım. Türkiye’de ilk bilgi teknoloji denetimini başlatan kurumdaydım. O işte bana düşmüştü. Sizin de o konuda kitaplarınız vardı, oradan takip ediyordum. Daha sonra yollarımız TİDE’de kesişti. Çok güzel de bir yol arkadaşlığı yapıyoruz. Akademisyen olarak sizin TİDE’ye bakış açınızı öğrenmek isterim.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Bildiğiniz gibi akademisyenlik çok farklı bir uğraş. Esnek bir çalışma ortamı var fakat gecesi, gündüzü, tatili bir anlamda yok. Hiçbir zaman uğraştığınız o alanla o işle o akademik çalışmayla bağınızı koparamıyoruz. Hep onunla uğraşmak hep aklınıza takılıdır, aklınızdan çıkaramazsınız. Emekliyim biliyorsunuz ama hala gördüğünüz gibi kitap yazmak, makale yazmak, burada toplantılarda yer almak gibi uğraşlarla da devam ediyorum. Yani başka türlü olmuyor. Bilimsel alanımızdaki, yaşam alanımızdaki sorular ve sorunlar bitmek bilmiyor çünkü yaşamın her anında karşınıza birtakım olgular çıkıyor ve onlara kendi perspektifinizden bakıyorsunuz. Niye, nasıl, nasıl çözülebilir soruları hep kafanızı uğraştırıyor. Sorgulamaktan vazgeçemiyorsunuz. Bu dünyada bir yandan herkes gibi yaşarken bir yandan da farklı bir dünyanın içinde yuvarlanıp gidiyorsunuz.

Sanırım 1997 yılıydı, ilk etkinliğiniz olan kongrenizin duyurusunu gördüm. İçindeki konularda bilgi teknolojileri ve iç denetim vardı. Mutlaka benim buna katılmam lazım dedim. TİDE ile ilk bu kongrede tanıştım. Şunu da söylemeliyim ki, bu tür kongreler, toplantılar, sempozyumlar bir akademisyen için son derece önemlidir. Kuramsal alanda yaptıklarınızı, uygulamada görürsünüz, onları test edebilirsiniz. Siz kendi yanlışınızı düzeltirken belki karşı tarafa da uygulamada şöyle olması daha doğru olur diye yol açarsınız. O bakımdan bir akademisyen için bu meslek örgütleriyle ve yahut bu tür kurum kuruluşlar, enstitülerle ilişki kurmak önemlidir. Ayrıca TİDE'nin sizi nezaketle içine alan sosyal yapısı ve çağdaş dünya anlayışı da benim için çok önemli etkenlerden biri oldu. O nedenle TİDE'de yer almaktan mutlu olduğumu, onur duyduğumu burada söylemek isterim.

Ali Kamil Uzun: TİDE benim için ne denildiğinde Ataol Behramoğlu'nun şiirinden bir dörtlülle ifade etmek istiyorum:

“Yaşadıklarımın öğrendiğim bir şey var: / Yaşadın mı büyük yaşayacaksın, ırmaklara, göğe, bütün evrene karışırasına / Çünkü ömür dediğimiz şey, hayata sunulmuş bir armağandır / Ve hayat, sunulmuş bir armağandır insana...”

Aslında bu dizeler hepimiz için hayatta düstur edineceğimiz bir mesaj taşıyor. Çünkü bize sunulmuş bir armağan olan hayata armağan olacak bir ömür sunuyor. Tutum ve davranışlarımızla, emeklerimizle değer yaratarak, hayatın her anını anlamlı kılmak mümkün. İnsan ölümsüzlük peşinde koşuyor ama bu gerçek olacak mı belli olmaz ama bana göre ölümsüzlük arkamızda bıraktıklarımız diye düşünüyorum. Bunu da, “30 Olmak Sonsuz Kalmak” mottomuzdan hareket ederek ifade ediyorum. Gün gelip de doğanın kurallarına boyun eğmemiz gerektiğinde, yaşarken farkında olmadığımız, birbiri ardına gelen yeni yıllarda yeni günlerde ürettiğimiz, var ettiğimiz değerler, bıraktığımız izler, ardımızda kalacak. Ölümsüzlüğü onlar tadacak. TİDE'de ‘30 Olmak Sonsuza Kalmak’ hikayesindeki saklı hayat iksirinin bu olduğunu düşünüyorum. Sizin gibi değerli hocalarıma bu anlamda şükranlarımı sunuyorum. Meslektaşlarıma, sevgili gençlere, böy-

le bir yolculukla beraber yol arkadaşlığı yapıyoruz. Bizler kurduk sizlere emanet bırakıyoruz ama sizlerin ellerinde geleceğe çok daha güzel bir şekilde evrilecek, ölümsüzlük bir kenara ama emeklerimizin sonsuz kalması, Enstitümüzün sonsuz kalması sizlerle mümkün olacak.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: TİDE'nin geleceğine ilişkin çok güzel söylediniz. Tam yeri geldi.

Ali Kamil Uzun: Meslek insanlarının, bilim insanlarının içinde bir arada olan bu gençlere önem ve değer veriyor, ailenin bir parçası olarak görüyoruz. Gençler bu bayrağı alıp, daha ileriye taşıyacaklar. Onlara gelecek vadeden bir meslekten bahsediyoruz. Enstitü var oldukça bu meslek var olacak. Ülkemizin, ülkemizin aydınlık geleceğinin sigortası ve güvencesi olacak. TİDE sadece üyeleriyle değil meslek insanlarıyla, bilim insanları, iş insanlarıyla, gençlerle birlikte geleceğe ortak olma yolculuğu yapıyor. Bu zirve ve forumlarımızla da bunu öngörüyoruz ve bunu sağlamaya çalışıyoruz. Bana gelecek nedir diye sorarsanız, ben herhalde gençlik derim. Gençlik içinde heyecan var, içinde hayaller var, enerji var. Biz de genç düşünceli gençler olarak, gelecek güzel gelecek diyorum. Hocam bu yolculukta eşlik ettiğiniz, duygularımızı ifade etmede vesile olduğunuz için çok teşekkür ederim.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Ben de birkaç şey söyleyerek toplantıyı bitireyim isterseniz. Mesleki gelecekle ilgili birkaç şey burada söyleme ihtiyacını hissediyorum doğrusu. Gençlerimizin de bilmesi açısından denetimin, denetim işinin artık sadece bir mali çözümleme olduğu düşüncesini bir yana bırakmamız lazım. Bu mali denetimin ötesi o kadar farklı alanı içeriyor ki, atık yönetiminden tutun da işletmenin içinde yani yönetim kurulu kararlarını incelemeye kadar veyahut Kartalkaya'daki yangına kadar bizim alanımıza giriyor. O bakımdan iç denetimi lütfen bir kere bu bağlamda ele alınız. Meslek olarak da seçmek isterseniz veyahut bir mezun olarak neyin ne olduğunu bilmek isterseniz bu önemli. Dünyanın geleceğinin bir belirsizliğe sürüklendiğini söylemiştim. Burada biz mesleğimizi bundan ayrı tutamayız. Yani o da onun içinde yuvarlanıp gidiyor. O bakımdan biz

gerçekleştirdiğimiz etkinliklerde hep çok kutuplaşan dünyada denetim ne olacak? İklim değişiklikleri, sürdürülebilirlik, dijitalleşme gibi konuları hep inceledik ve incelemeye de devam edeceğiz. Yani ufkun ötesine bakmaya çalışıyoruz. Mevcut durum ve yapay zeka modelleri, istihdamdaki sektörel değişimleri şekillendirmeye devam edeceğini bize gösteriyor. Yani meslekler kayboluyor, değişiyor, dönüşüyor. O bakımdan dikkatli olmalıyız. Dijitalleşme etkisine, muhasebe ve denetimin de yüksek oranda maruz kaldığını söylemek isterim. Bir gerçeklik olarak, denetim konvansiyonel yanıyla bu özelliğini kaybedecek. Onun için bizim de bu gelişmelere ayak uydurmamız son derece önemli. Denetim, dijitalleşmeyi kullanarak, kendisine geniş bir alan açma potansiyeline sahip. Mesleğimiz bireylerin eğitim, öğrenim, sağlık, çalışma, konut edinme, barınma, sözleşme özgürlüğü, sosyal güvenlikten yararlanma, örgütlenme, dinlenmeye kadar tüm haklarının gerçekleştirilmesinde, ekonomik ve sosyal bir yapının güvencesi olmak için önemli roller üstlenebilecek potansiyele veya potansiyellere fazlasıyla sahip. Bunu gözden kaçırmamamız gerekiyor. Denetim, yaşam döngüsü analizleri, sürdürülebilirlik, iklim değişikliği düzenlemeleri ve standartları gibi yapılarak, kamu yönetiminin hazırlayacağı ve/veya onaylayacağı yazılımlarla, algoritmik olarak entegre olabilir ve kamu adına uygunluk kontrolü yapabilir, yapmalıdır da bu konuda gayret göstermelidir. Bu kontrollerin yürütülmesinde, denetimin destekleyici ve tamamlayıcı uzmanlık birikimi vardır. Bunu başarabiliriz. Denetçinin sadece mesleki bilgi olarak değil, onu da eklemek isterim doğrusunu isterseniz. Çok önemli bu kısmı. Sadece mesleki bilgi olarak değil entelektüel anlamda da donanımlı olması, olgular arasında ilişkiler kurabilmesi ve toplumdaki güvenilirliğini, itibarını, saygınlığını koruyarak, profilini önemli ölçüde değiştirmesi gerekiyor. Denetçi sonuçta dünyaya uygar bir perspektiften bakan bir kişidir. Bakabilen bir kişi olmalıdır. Benim de gelecekle ilgili değerlendirmem budur. Katıldığınız için hepimize ve tabii ki size çok teşekkür ediyorum.

Ali Kamil Uzun: TİDE olarak kullandığımız “Hiç Denetim Olmadan Olur mu?” sloganıyla son sözü eklemek istiyorum. Sabrınız için teşekkür ederiz.

ORTAK BİR HAYALİN İLHAM VEREN ÖYKÜSÜ: BANDIRMA FÜZE KULÜBÜ

Bandırma Füze Kulübü, yönetmenliğini Ömer Faruk Sorak'ın üstlendiği, senaryosunu Mustafa Uslu, Mert Dikmen ve Ayberk Olgay'ın yazdığı, başrollerini Alina Boz, Deniz Can Aktaş ve Erkan Kolçak Köstendil'in paylaştığı, 21 Ekim 2022 tarihinde vizyona giren Türk sinema filmi.

Bandırma Füze Kulübü; “Otur oturduğun yerde!” diyenlere inat, hayalleri çalınsa da pes etmeyen, kısıtlı imkanlara ve karşılaştıkları tüm engellere rağmen, ülkelerinden uzakta, dünyanın bir ucu NASA’da hayallerine ulaşış gökyüzüne füze göndermeyi başaran Bandırmalı lise öğrencilerinin gerçek hikâyesini konu alıyor.

“Bandırma Füze Kulübü, kısıtlı imkanlara, karşılaştıkları tüm engellere rağmen gökyüzüne füze göndermeyi başaran Bandırmalı gençlerin hikayesini konu ediyor. 1950’li yıllarda uzaya karşı merak gittikçe artmıştı. Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler Birliği başta olmak üzere pek çok ülkede, bilinmezlerle dolu semanın ötesine geçebilmek için kıyasıya bir mücadele başlamıştı. 1957 yılında ilk olarak SSCB Sputnik’le uzaya roket göndermiş, ardında da ABD harekete geçmişti. Sputnik’ten ilham alan Bandırma’da yaşayan liseli gençler, devlet desteği, maddi imkanlar, uzay programı dahi olmadan hayallerini gerçekleştirip, imkansızı başarabilmek, uzaya roket gönderebilmek için “Bandırma Füze Kulübü”nü kurmuşlardı.”

GENÇLERİN DÜŞLERİNDE GELECEK

Moderatör: Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel

Ayşenaz Ayazma, Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü

Dilara Yılmaz, Anadolu Üniversitesi Denetim Kulübü

Enes Furkan Tuğ, Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi İç Denetim Topluluğu

Pelin Bozkurt, Yeditepe Üniversitesi İşletme Kulübü

Gül Fidan Aydın, Marmara Üniversitesi Denetim Kulübü

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Böyle güzel bir günün sonunda biraz da gençlerimize kulak vereceğiz. Onların düşlerinde geleceğini onlardan dinleyeceğiz. Öncelikle sorulara cevap vermeden önce kısaca kendinizi tanıtmamanızı isteyeceğim. Ben Ayşe Naz'la başlamak istiyorum. Ayşenaz sorularım ilk başta biraz ütöpik olabilir. Değişimin hızının değiştiği bir dönemde yaşıyoruz. Gerçekten bazı şeyler çok hızlı değişiyor. 10 yıl önce örneğin YouTube, Instagram yokken şimdi hayatımızda ve hepimiz bu hıza yetismeye çalışıyoruz. Dolayısıyla Ayşenaz önce kendinden biraz bahset. Sonra da eğer 2050 yılında bir Mars kolonisi kurulsaydı, sence ilk denetim raporunda hangi konular yer alırdı?

Ayşenaz Ayazma: Bahçeşehir Üniversitesi İşletme Bölümü üçüncü sınıf öğrencisiyim. Aynı zamanda Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü'nde başkan yardımcılığı görevini üstleniyorum. Bu yıl Gelecek Zirvesi'ne üniversite olarak ev sahipliği yaptığımız için çok mutluyuz. Buradan bize bu fırsatı tanıyan tüm TİDE ailesine, özellikle her zaman destekleriyle bizim yanımızda olan Sayın Ali Kamil Uzun'a teşekkürlerimi iletiyorum. Umuyorum ki güzel bir Zirve oluyordur ve oturumumuzu Hümeysra Hocamızla beraber keyifli bir şekilde tamamlarız.

Soruya cevap olarak, eğer 2050 yılında bir Mars kolonisi kurulursa, Selçuk Bey de oturumunda, 2040 yıllarından sonra bunun gündeme geleceğinden bahsetmişti. O yüzden 2050 yılına kadar da detaylı bir denetim raporu çıkabilir bu konuda ama önceliğin yaşam koşullarına verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü orada dünyadaki gibi yaşam şartlarını bulamayacağız. Yani gıda sıkıntısı olacak. Oksijen, hidrojen, su kaynakları bile çok sıkıntılı olacak. O nedenle bunlarla ilgili sıkı bir denetim olması gerektiğini düşünüyorum.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Ben aynı soruyu Pelin'e de yöneltmek istiyorum. Yeditepe Üniversitesi İşletme Kulübü'nden.

Pelin Bozkurt: Öncelikle güzel davetiniz için çok teşekkür ederiz. Yeditepe Üniversitesi İşletme Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisiyim. Geçtiğimiz üç yılda İşletme Kulübü'nde aktif olarak görev aldım. Bu yıl da başkanlığını

sürdürüyorum. Genel olarak kulübümüzde çeşitli etkinlikler düzenliyoruz. Aynı zamanda genç etkinliklerle biz de TİDE ile birlikte olmak isteriz. Soruya cevap olarak, 2050 yılında bir Mars kolonisi kurulacak olursa, bence en büyük denetim alanlarından biri, kaynak yönetimi üzerine olmalı. Çünkü oradaki kaynaklarımızın ne olacağını, ne kadar olacağını, nasıl kullanabileceğimizi bilmiyoruz. Bunların eşit ve adil bir şekilde dağıldığına emin olmak aynı zamanda oraya giden koloninin doğru ve düzgün bir iş dağılımının olduğundan emin olmak bence en önemli konu olacak.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Teşekkürler cevabın için. Bir sonraki soruya ben Dilara'yla devam etmek istiyorum. Anadolu Üniversitesi Denetim Kulübü'nden katıldım. Dilara bize bu Bandırma Füze Kulübü filminde de görüldüğü gibi bazen imkansızlıklardan dolayı bazı ülkeler bazı şeyi başaramayabiliyor. Ama bu uzaya yönelik teknolojiler sence sadece güçlü ülkelere mi fayda sağlar. Yani teknoloji ve denetim geliştikçe daha adil bir dünya oluşabilir mi?

Dilara Yılmaz: Ben Anadolu Üniversitesi İngilizce İşletme ikinci sınıf öğrencisiyim. Aynı zamanda Denetim Kulübümüzün başkanlığını yapıyorum. Hem TİDE ailesine hem de Zirve sürecinde emeği geçen tüm öğrenci arkadaşlarıma teşekkür etmek istiyorum. Eskişehir'den geldik ve çok güzel ağırlandık. Sorunuza gelecek olursak, teknolojik gelişmeler birer Ar-Ge çalışması ve aynı zamanda da ekonomik güç istiyor. Bu yüzden doğal olarak daha güçlü ülkelerin elinde ilerleyeceğini düşünüyorum. İşin içine denetim girdiğinde hem şeffaflık hem de eşitlik ilkeleriyle birlikte hareket edilirse aynı zamanda da teknolojinin adil tarafından yararlanabilmemiz önem kazanıyor. Çünkü bu alandaki çalışmalarda hem teknoloji demokratik bir şekilde kullanılabilir olmalı hem de uluslararası bir birlik sağlayabilmeli diye düşünüyorum. Hem denetim hem teknoloji faydalı şekilde kullanılırsa adilce hareket edilebilir.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Çok teşekkür ederiz. Gül Fidan Aydın, Marmara Üniversitesi Denetim Kulübünden bize katılıyor. Aynı soruyu senden de cevaplamanı isteyebilir miyim?

Gül Fidan Aydın: Ben Marmara Üniversitesi Denetim Kulübü'nün 17. dönem başkanıyım. Marmara Üniversitesi Türkiye'nin ilk denetim kulübü aynı zamanda. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisiyim. Bu fırsat elime geçmişken ben buradan Nuran Hocamıza teşekkür etmek istiyorum. Aynı zamanda kulübümüzün danışmanı, danışman hocası. Ali Kamil Bey'e de bu kulübü kurduğu ve bize bu imkanları verdiği için çok teşekkür etmek istiyorum. Soruya gelecek olursak, eğer adil bir dağılım olursa, yapay zekanın denetim alanında çok iyi kullanılabilir bir alan olduğunu düşünüyorum. Adil dağılım sonucunda teknolojinin dünyada eşit, adalet sağlayacağını düşünüyorum ve bunun da en güzel örneğinin denetimden geçeceğini düşünüyorum. Denetim sonuçta sadece fonksiyonel olarak değil eşit, adil dağılımı da sağlayacağını ve bunu da denetleyeceğini düşünüyorum.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Çok teşekkürler. Yeni bir soruyu Enes'e yönelteceğim.

Enes Furkan Tuğ, Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi İç Denetim Topluluğu'ndan katılıyor. Yapay zekadan bahsediliyor günümüzde zaten. Nasıl gelişecek, iç denetim mesleğinde yapay zeka uygulaması nasıl olacak hep tartışılıyor, konuşuluyor. Yapay zekayı en iyi kullananlar ileride ön plana çıkacak. Yani yapay zeka insanın işini, görevini almayacak ama yapay zekayı iyi kullananlar ön plana çıkacak deniliyor. Dolayısıyla sence insanların işlerini kaybetme korkusu var mı bu konuda? Özellikle iç denetimle ilgili ve bununla nasıl başa çıkmaları gerekiyor?

Enes Furkan Tuğ: Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Denizcilik İşletmeleri son sınıf öğrencisiyim. Buraya İç Denetim Topluluğu olarak gelecektik ama olmadı. Arkadaşlarımın ve danışman hocalarımın sizlere selamını getirdim. Soruda yapay zeka şu an için verileri topluyor. Herhangi bir karar alamıyor ve bir sorumluluğu yok. Sorumlu olduktan sonra insan yapay zekayı iç denetimde daha çok kullanacak. Burada insan denetimi çok önemli. Yapay zekayı işimizi kaybetmek korkusuyla değil de onu kullanarak işimizde daha iyi yerlere gelebiliriz.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Yapay zeka işimizi nasıl kolaylaştırıyor nasıl faydalanabiliriz? Nasıl riskleri azaltırız? Etkili kullanırız, belki onu düşüneceğiz. Bir toplantıda yapay zekayla ilgili bir konuşmada, hesap makinesi ilk icat edildiğinde, matematik profesörlerinin bir yürüyüş yaptığını, hesap makinesi varsa biz nasıl matematik öğreteceğiz, ne işe yarayacak dediklerini duymuştum. O da bana çok ilginç gelmişti. Bence biz öyle bir süreçten geçiyoruz. Yapay zeka bizim yerimizi mi alacak ama ben şahsi olarak hiçbir zaman teknolojik yer almayacağını, hayatımı kolaylaştıracağını, kendine daha fazla vakit ayırmasına fırsat sunacağını düşünüyorum. Yavaş yavaş da bunu yapmaya başladı çok teşekkürler cevabım için.

Şimdi soracağım soruyu hepinizden bekliyorum. Bandırma Füze Kulübü'nün hikayesini izledik. Orada da gördüğünüz gibi sınırlı imkanlarla da olsa insan istediği şeyi başarmak için gayret etmesinin ona neler kazandırabileceğini gösteriyor bize. füze yapıp istedikleri başarıyı Türkiye'de gösteremediler ama bir şeyi denediler, uğraştılar ve o alanda ilerlediler. İç denetim mesleği gençlerin hayal gücüyle böyle yeniden tasarlırsa ve bu Bandırma Füze Kulübü'nden aldığınız ilhamla ne düşünürsünüz? Yani bu-

günkü etkinlikte size bu yönde en çok ne ilham verdi? Kimle başlayalım? Kim cevaplamak ister?

Dilara Yılmaz: Filmi daha önce izlediğimde, ben de sınırlı imkanlar dahilinde olsak, eğer bir şekilde hedefe doğru ilerliyorsak, gerçekten başarabileceğimize inandım ve bu noktada da ileride denetim alanında ilerlersem çok mutlu olurum. Biz sadece denetleyenler değil aynı zamanda geleceğe yön veren bireyler olarak da öyle olacağız. Çünkü hem geçmişe dönük değil İrem hocamızın bahsettiği gibi geleceğe dönük riskleri, fırsatları da değerlendireceğiz. Bizler Z kuşağı olarak, teknoloji çağına çok entegreyiz. Bu da bizim daha proaktif bir şekilde ilerlememizi sağlayacak. Denetimin sadece denetleme değil hem fırsatlara yol açan hem de yeniliklere keşfeden bireyler olarak ele alacağımızı düşünüyorum. Bandırma Füze Kulübü de hedefimizde şaşmamız gerektiğini bize anlatıyor.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Çok teşekkürler. Çok güzel bir cevap. Pelin ile devam edelim.

Pelin Bozkurt: Bugün zaten Sevcan Hanım ve Selçuk Bey'in bahsettiği gibi

işlerin sonunu getirdiğiniz sürece her şeyi başarabilirsiniz. Bunun da iyi bir örneği bence. Bu kadar kısıtlı imkanlara rağmen, onlara inanılmamasına rağmen yine de bırakmayıp devam etmeleri ve daha sonrasında gerçekten çok büyük işlere imza atmaları ve geldikleri yeri unutmamaları beni çok etkiledi. NASA'da bir füze atışı yapacakken bile üzerine Marmara 5 yazmış olmaları filmi izlememiştım sahneyi gördüğümde beni çok etkiledi. İç denetimin de ileride çok daha geniş ve çok farklı yerlere geleceğini düşünüyorum açıkçası. Çünkü bu dijitalleşen süreçte yapay zeka bize destek olacak ve belki de hiç fark etmediğimiz alanlara da denetimde güvence sağlamak gerekecek. Belki hiç ilgilenmediğimiz ya da şu anda vakit ayıramadığımız alanlara daha fazla önem ve zaman sarf edebileceğiz. Bu açıdan da ben bu alanın parlayacağını, çiçek açacağını ve güzel fırsatlar sunacağına inanıyorum.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Hem günümüzün hem geleceğimizin mesleği diyorsun. Çok teşekkürler. Enes...

Enes Furkan Tuğ: Bandırma Füze Kulübü bize sınırlı imkanlarla da olsa hayallerimizin gerçekleşebileceğini gösterdi. Önümüze çıkan engellere ta-

kılmayıp, takılsak da üstesinden gelebilmeyi denemeliyiz. İç denetim de gençlerin hayal gücüyle cesaretiyle daha güzel bir yapı oluşturacaktır.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Çok teşekkürler. Ayşenaz...

Ayşenaz Ayazma: Ben de arkadaşlarımdan dediklerine katılıyorum çünkü benzer şeyler düşünüyorum. Tekrara düşmek istemedim şu anda. O yüzden biraz daha denetçilik anlamında yorumlamaya devam edeceğim soruyu. Bu anlamda baktığımızda da zaten Ali Kamil Bey de bahsetmişti denetçilik önceden biraz daha muhafazakar görünen daha kısıtlı görülen bir alanken, günümüzde biraz daha rehberlikçi yönüne de kaydı aslında. Yani biri müfettiş geleceği zaman işte raporlarımızı hazırlayalım, açığımızı yakalamasın tedbirindeyken, şimdi denetçinin amacı açıkları yakalamaktan ziyade açık yakalasın tabii ki ama biraz daha yön vermek amaçlı, kurum nasıl geliştirilebilir biraz daha bunlara bakıyor. Bu açıdan da bakış açımızı daha fazla genişletmemiz lazım. Denetçi de gelecekte bunu çok daha başarılı bir şekilde yapacaktır diye düşünüyorum.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Gül Fidan, son olarak senden bu soruya yanıt alalım.

Gül Fidan Aydın: Soruya arkadaşlarım çok güzel cevaplar verdiler. Daha çok fırsatları analiz eden değil fırsatları yakalayan denetçiler olacağımıza inanıyorum. Hayal gücümüzü de işin içine katarak, analiz kısmından çıkıp analize nasıl bir boyut kazandırabiliriz, nasıl bir boyuta getirebiliriz gibi bir kısımdan düşünüyorum ben de daha ilerideki denetçiler için.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Ben kendi hayatımda kendi kariyerimde de tecrübe ettiğim kadarıyla bir şey yapmaya çalışmada çok kısa sürede takdir ve başarı beklemek bence en büyük dezavantajı yaratıyor. Yani ilk etapta yaptığınız görülmeyebilir, anlaşılmayabilir ama siz hep doğru olanı yapmaya çalışıp, elinizden geleni yaparsanız, eninde sonunda farkına varılacağını ve görüleceğini göreceksiniz. Bir soru daha yönelteceğim size. Bugünkü Zirve'nin temasını biliyorsunuz, Mustafa Kemal Atatürk'ün veciz sözü İstikbal Göklerdedir. 1925'te söylenen bu vizyoner sözün bugün yapay zeka, uzay teknolojileri ve küresel belirsizlik çağında sizce bireysel ve mesleki olarak nasıl bir anlamı olmalı? Seninle başlayalım Dilara...

Dilara Yılmaz: Atatürk'ün 'İstikbal Göklerdedir' sözü sadece havacılık alanında değil biz gençlerin hem deneysel hem mesleki anlamda ilerlemeyi sürdürmesi, bilime dayalı ilerlemekten vazgeçmemesi, cesaretle hareket etmesi gerektiğini vurguluyor. Ben böyle anlıyorum. Aynı zamanda bizlerin sadece teknik alanlarda kendimizi geliştirmesinden yana değil de etik, hukuk ve adalet gibi kavramları, toplumsal sorumluluk bilincimizi kaybetmeden hareket etmemizden yanayım. Hayatımız boyunca bizler her şekilde kendimizi geliştirebiliriz ama eğer bilincimiz yoksa hep eksik yaparız diye düşünüyorum.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Çok teşekkürler Enes...

Enes Furkan Tuğ: Bireysel olarak sürekli olarak kendimizi yenilemeliyiz, öğrenmeliyiz. Kurumsal olarak da bir şirket olarak da sürekli yenilikten ve teknolojiye yana olmalıyız.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Teşekkürler. Peki, Pelin Mustafa Kemal bu sözü o günlerde söylerken ne kastetti sence? Yani kastettiği şeyler bugün

yaşadığımız teknolojideki gelişmelerle bağdaşır mı? Acaba o günlerden gördü mü sence? Ne düşünüyorsun bu konuda?

Pelin Bozkurt: Zaten çok öngörülü bir lider olarak kendisi bunu da bence öngörmüş. Bende bu söz daha çok herhangi bir sınıra takılmamayı ve hayallerini kısıtlamamayı çağırıyor bende. Herhangi bir hayalin varsa, kim ne dersin desin istikbal göklerde, sınırların ötesinde bulabilirsin. Bu söz söyleyken eminim ki bu teknolojinin bu noktaya geleceğini bilmese de teknolojinin inanılmaz bir şekilde ilerleyeceğini belli ki öngörmüş ve sınırlara takılmadan ilerleyebileceğimizi de daha önceden tespit edebilmiş.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Çok teşekkürler. Gül Fidan...

Gül Fidan Aydın: İstikbal Göklerdedir sözünü kastedilenin uzayla sınırlı olduğunu düşünmüyorum. Bu İstiklal Göklerdedir sözünü, gelişen teknolojilerin neler olabileceğini çok önceden fark ettiğini düşünüyorum. Burada kastedilenle sürekli kendimizi yenilememiz gerektiğini, mesleki anlamda da bireysel anlamda da bu sınırların dışına çıkmamızı ve yaptığımız işe daha farklı boyutlar kazandırmamız gerektiğini düşünüyorum. Bu sözden benim kendi çıkarımım bu yönde.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Çok güzel. Teşekkürler. Son olarak Ayşenaz.

Ayşenaz Ayazma: 'İstikbal Göklerdedir' sözünü, gökler sadece gökle sınırlı değil.

nırlı değil. Bu sözle gökyüzünün sınırsız olduğunu, atmosferin dışına çıkıldığı gibi ufkumuzun da dışına çıkabileceğimizi bence yansıtmış. O yüzden sürekli kendimizi geliştireceğimizi, sürekli ufkumuzu genişletmemiz, bakış açılarımızı sınırlı tutmamamız gerektiğini de kastediyor. Bir işi yaptığımız zaman her boyutuyla düşünebiliriz. Gerçekleştiremesek de ama bir noktadan gerçekleştirmeye başlarsak, başarılı veya başarısız olalım yine de hem topluma hem de bireye katkı sağlıyor. Sevcan Hanım'ın da sunumunda bahsettiği Atatürk'ün bir sözü vardı. Bu sözü ben de çok seviyorum: "Vatanımı en çok seven görevin emini yapandır." Bu sözler bugünkü konseptte de çok yakışıyor, teşekkür ederim.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Ben çok teşekkür ediyorum. Denetim kulüplerimizden pırıl pırıl gençler... Türkiye İç Denetim Enstitüsü'nün en güzel teşvik ettiği noktalardan biri, üniversitelerimize denetim kulüplerinin kurulması ve yaygınlaştırılması oldu. Bu gençlerin birbiriyle iletişimi için çok önemli. Biz de Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü olarak bunu yıl şahsen tanık olduk. Denetim kulüplerinin nasıl bir ağ olduğundan ve öğrencilere çok farklı vizyon kattığını gördük. Umarım ülkemizdeki tüm üniversitelerde bir denetim kulübü kurulur ve daha büyük bir topluluğa ulaşırız, hitap ederiz. Farklı şehirlerden, İstanbul farklı üniversitelerinden buraya geldiğiniz için çok teşekkür ederim.

DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ KONUŞMASI BAYRAK DEVİR TESLİM TÖRENİ

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: İki yıl önce Ankara'da gerçekleşen Gelecek Zirvesi'nde bayrağı teslim almıştım. Şimdi bayrağı, MÖDAV İstanbul Şubesi Başkanı adına Prof. Dr. Ömer Lalik'e teslim ediyorum.

Prof. Dr. Ömer Lalik: Sevgili Hümeysra benim asistanlarımdan biri. Onun elinden böyle bir görevi MÖDAV başkanı adına alıyorum. MÖDAV Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim Ve Dayanışma Vakfı'nın TİDE ile yaşıt olduğunu zaten Ali Kamil kardeşim söyledi. 30 yaşında. Bu birlikteliği biz Nuran Cömert Hocamızın ara buluculuğuyla tanıştık ve TİDE'yle bir iş birliği sözleşmesi imzaladık. O günden bugüne, dostluk sürüyor. Her şeyin mirengi noktasında bilgi var. Bilgi özgürlüğü sağladığı gibi bilgi sahibini de tehlikeye atar. Onun için böyle bıçak sırtında yürür bilgi sahibi olan. Onun için hayat konusunda verilecek birtakım dersler, alınacak dersler var.

Ben gençlerle beraber olmaktan haz duyuyorum. Artık yaşımız başımız alındı gitti ama ihtiyarlığın yaşı yok. Onun için ihtiyarlığı hiç düşünmeden

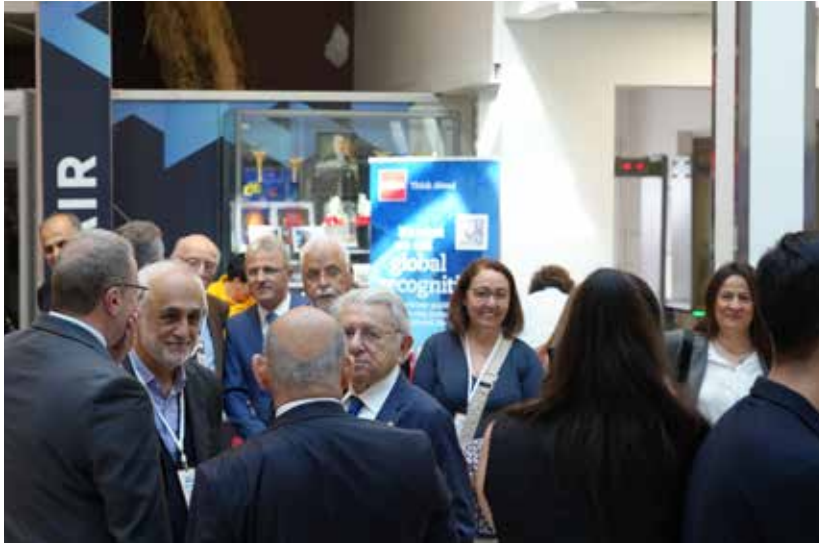
yaşayın. Sevgiyi yüreğinizden eksik bırakmayın. Dostlarınızı arayın ve hepinizi 100. doğum gününde de bulmak istediğimi bilim.

Ali Kamil Uzun: Teşekkürler Hocam. Ben de bu vesileyle önce bayrağı devreden ev sahibi üniversitemiz adına Hümeysra Adıgüzel Hocamıza çok teşekkür ediyorum. 2023'te Ankara'da devraldı bugün de yine Ankara'da yapılmak üzere MÖDAV İstanbul şubesi başkanına, Ankara'da MÖDAV başkanına iletilmek üzere teslim edildi. 6. Zirveyi yaptık. 2027'de de 7. zirveyi yapacağız. Sabah da ifade ettiğim gibi nutuktan ilham alarak yapacağımız uluslararası bir Zirve olacak. Bütün kulüplerimize hatta dünya kulüplerinin de davet edileceği çok geniş kapsamlı dünyaya örnek olacak bir Zirve hayalimiz var. Başkent Ankara'da Çok daha geniş katılımı, bu alanda çok farklı sürprizlerimiz de var. Daha nice yıllarda bu iş birliğini devam ettirsin.

Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel: Bir kapanış konuşması yapmak istemiyorum. Çok teşekkür ediyorum. İki yıl önce güvendiler, bize bayrağı teslim ettiler. Umarım mahcup etmemişimdir. Çok güzel bir etkinlik oldu. Hepinize katıldığınız için teşekkür ediyorum. Çok emeği geçen denetim kulübünden arkadaşlarımı sahneye davet etmek istiyorum. Hepsı pırıl pırıl gençler çok teşekkür ediyorum kendilerine.

GELECEK ZİRVESİ 2025'İN ARDINDAN

ULUSLARARASI
**GELECEK
ZİRVESİ 2025**

Gelecek Zirvesi 2025

İSTİKBAL GÖKLERDEDİR
“Geleceğimiz için ufkun ötesini
görmek...”

TİDE Gelecek Okulu projelerinden biri olan **Gelecek Zirvesi 2025**'e verdiğimiz önemi katılımınız ile desteklediğiniz, iç denetim mesleğinin geleceğine birlikte katkı sağladığınız ve değerli görüşlerinizi paylaştığınız için teşekkür ederiz.

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yönetim Kurulu

Ali Kamil Uzun
Ayşenaz Ayazma
Bade Daştan
Dilara Yılmaz
Ekin Gökçe Oymak
Enes Furkan Tuğ
Gül Fidan Aydın
Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel
Dr. Markus C. Slevogt

Prof. Dr. Melih Erdoğan
Prof. Dr. Nur İrem Nuhoğlu
Doç. Dr. Nur Kuban Torun
Osman Bahri Turgut
Prof. Dr. Ömer Lalik
Pelin Bozkurt
Doç. Dr. Selçuk Topal
Dr. Sevcen Yeşiltaş

MUHASEBE ÖĞRETİM ÜYELERİ BİLİM VE DAYANIŞMA VAKFI (MÖDAV)

13 Kasım 1995 tarihinde kurulan Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV), Türkiye üniversitelerinde görev yapan tüm muhasebe öğretim üyelerini temsil eden sivil bir oluşumdur.

Temel amacı; muhasebe bilim insanlarının en iyi şekilde yetişmesine, muhasebe biliminin ve bilimsel tartışma ortamlarının gelişmesine, muhasebe eğitim ve araştırmalarının düzeyinin yükseltilmesine katkıda bulunmak ve muhasebe bilim insanları arasındaki dayanışmayı güçlendirmek olan Vakıf, bu amaç doğrultusunda, geleneksel hale gelmiş Uluslararası Muhasebe Konferansı başta olmak üzere çalıştaylar, paneller, sempozyumlar gibi çeşitli bilimsel faaliyetler sürdürmekte, Türkiye'nin her tarafındaki üniversiteleri ziyaret ederek onlarla birlikte yerel etkinlikler düzenlemekte ayrıca Muhasebe Bilim Dünyası isimli bir dergi çıkarmaktadır.

25 Şubat 2010 tarihinde MÖDAV ve TİDE aralarında bir mesleki işbirliği protokolü imzalamışlar ve mesleki konularda bilimsel çözüm ortağı olarak çalışma kararı almışlardır. İç denetim konusunda çalışan öğretim üyeleri TİDE'nin Akademik İlişkiler Komitesinde önemli rol ve sorumluluklar üstlenmişlerdir.

MÖDAV'ın faaliyetleri ve hizmetleriyle ilgili ayrıntılı bilgi almak için www.modav.org.tr web sitesini ziyaret edebilirsiniz

Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı web sitesine QRCode ile erişebilirsiniz.

TÜRKİYE İÇ DENETİM ENSTİTÜSÜ

Türkiye İç Denetim Enstitüsü, ülkemizde uluslararası standartlarda iç denetim mesleğinin gelişimi için 19 Eylül 1995 tarihinde kuruldu. TİDE'nin 31 Aralık 2024 itibarıyla, 1.106 kurumu temsil eden 3.514 üyesi bulunuyor.

Enstitü, mesleğin profesyonellerinin yetkinlikleri, finans ve reel sektör şirketleri ile kamu kurum ve kuruluşlarının kurumsal yönetim kalitesi, mesleğin akademik gelişimi için çeşitli hizmetler sunuyor.

Türkiye İç Denetim Enstitüsü; her yıl düzenli olarak gerçekleştirilmekte olan iç denetim, kurumsal yönetim, iç kontrol ve risk yönetimi konularında yetkin uzmanların bilgi, deneyim ve iyi uygulama örneklerini paylaştıkları **“Uluslararası Türkiye İç Denetim Kongresi”**, yazı, makale ve söyleşileriyle mesleki gündemi belirleyen, temel mesleki bilgi ve referans kaynağı **“İç Denetim Dergisi”**, mesleki kitap yayıncılığında **“TİDE Yayınları”** ulusal ve uluslararası literatüre katkı sağlamayı amaçlayan, iç denetim mesleğiyle ilgili akademik araştırma ve makalelerin yer aldığı, **TİDE ACADEMIA Research/Governance, Risk, Control & Audit** adlı süreli akademik dergi ile sürekli güncelliği sağlanan ve dilimize çevrilen **“Uluslararası İç Denetim Standartları ve Mesleki Uygulama Çerçevesi”**, iç denetim profesyonellerinin küresel yetkinlik belgesi **“Uluslararası İç Denetçi Sertifikası”**, sürekli mesleki gelişim için **“Mesleki Gelişim ve Yetkinlik Seminerleri”**, ülkemizde iç denetim farkındalığının yaygınlaşmasını hedefleyen **“İç Denetim Farkındalık Ödülleri”**, iki yılda bir farklı bir üniversitenin ev sahipliğinde gerçekleştirilen **“Uluslararası Akademik Forum”** etkinlikleri, iki yılda bir farklı şehirde farklı bir üniversitenin ev sahipliğinde düzenlenen ve çeşitli üniversitelerdeki öğrencileri bir araya getirerek, ortak bir iletişim ve paylaşım platformu oluşturmayı amaçlayan **“Gelecek Zirvesi”**, profesyonel kariyer fırsatlarının değerlendirilmesi için **“Kariyer Merkezi”** olmak üzere pek çok uluslararası ve ulusal mesleki birikimlere erişim ve paylaşım imkânı sağlıyor. Türkiye İç Denetim Enstitüsü, bu hizmetleriyle, mesleğin profesyonellerine ve iş dünyamıza güncel kalmak, değişim, gelişim ve büyümenin ortağı olmak konularında fırsatlar sunuyor.

Aynı zamanda Türkiye İç Denetim Enstitüsü'nün kurumsal tarihine bakıldığında, kısa sürede kaydedilen önemli mesafenin çok önemli ödüllerle de taçlandırıldığı görülüyor. Bu ödüllerin en önemlisi, 2007 yılında 250'den fazla enstitü arasından kazanılan IMAP (International Mastering Advocacy Program-Uluslararası Mesleki Tanıtım ve Benimsetme Programı) ödülü oluyor. IIA (The Institute of Internal Au-

ditors-Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü), iç denetim mesleğine yaptığı yenilikçi katkılarından dolayı Türkiye İç Denetim Enstitüsü'nü IMAP (International Mastering Advocacy Program) ödülüne layık görüyor.

Bir diğer önemli ödül, 1998 yılında yine IIA'nı vermiş olduğu "Dünya çapında en hızlı gelişen ve üye sayısını en hızlı artıran enstitü" olarak kazanılan ödül oluyor. Ayrıca Enstitü'ye, 1999 yılında IIA Başkanı özel ödülü olan "Exceptional Public Relations Program" ödülü veriliyor. Enstitünün, "kurumsal yönetim güvencesi için İç Denetim" misyonu ile 2001 yılında yayın hayatına kazandırdığı İç Denetim dergisi, Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA) tarafından 2003 yılında mesleki yayıncılığın en iyisi seçilerek, birincilikle ödüllendiriliyor. 2015 yılında Avrupa İç Denetim Enstitüleri Konfederasyonu (ECIIA) tarafından TİDE'ye Onur Ödülü takdim edildi. TİDE, ECIIA tarafından Onur Ödülü ile ödüllendirilen ilk Enstitü oldu.

TİDE'nin 25. yılında, (IIA tarafından TİDE'ye "25. Yıl Ödülü" yeni sertifikası ve dijital nişanı takdim edildi. IIA tarafından verilen ve iç denetim enstitüleri açısından önemli bir başarı kıstası kabul edilen Farkındalık Özel Ödülü'nü TİDE, on birinci kez sahip oldu. TİDE, Kurumsal Yönetim Derecelendirmesi yaptıran STK'lar arasında en yüksek kurumsal derecelendirme notuna sahip sivil toplum kuruluşu olarak, TKYD Kurumsal Yönetim Ödülü'nü son sekiz yıldır alıyor.

Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA) ve Avrupa İç Denetim Enstitüleri Konfederasyonu (ECIIA)'nın temsilcisi olan Türkiye İç Denetim Enstitüsü, "Meslekte mükemmelliğin küresel paydaşı olmak" vizyonu ile şirketlerimizin yönetim kurulları, denetim komiteleri, icra kurulu başkanları, üst düzey yöneticiler ve iç denetçiler, kamu kurum ve kuruluşlarımız, düzenleyici kurumlarımız, üniversitelerimiz ve akademisyenlerimize hizmetleriyle katma değer yaratma misyonunu sürdürmeye devam ediyor.

Enstitü faaliyetleri ve hizmetleriyle ilgili ayrıntılı bilgi almak için www.tide.org.tr web sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Türkiye İç Denetim Enstitüsü web sitesine QRCode ile erişebilirsiniz.

TEŞEKKÜRLER

Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) işbirliğiyle ve Bahçeşehir Üniversitesi'nin destekleriyle düzenlenen Gelecek Zirvesi 2025'e katkı sağlayan akademik dünyanın değerli öğretim üyelerine, iş dünyasının değerli yöneticilerine ve meslektaşlarımızla birlikte katılımlarıyla bizlerin geleceğe olan inancını artıran öğrencilerimize teşekkür ederiz.

Açılış konuşmalarıyla bizleri onurlandıran; Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel'e, Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkanı Osman Bahri Turгут'a, Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkan Vekili Prof. Dr. Nur İrem Nuhoğlu'na, TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı Ali Kamil Uzun'a, Bahçeşehir Üniversitesi Denetim Kulübü Başkanı Ekin Gökçe Oymak'a,

Hazırladıkları sunumlarla ufuk açan; Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Selçuk Topal'a, Koç Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Sevcan Yeşiltaş'a,

Esin Veren Öyküsü ile Genç Sanatçı Ödülü'nü alan Keman Sanatçısı Bade Daşdan'a,

Esin Veren Öyküsü ile Genç Bilim İnsanı Ödülü'nü alan Koç Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Sevcan Yeşiltaş'a,

3 Lines Of Defence: A Concept For Any Cruising Altitude / 3'lü Savunma Hattı: Her İrtifada Geçerli Bir Konsept başlıklı oturumda bir konuşma gerçekleştiren Bahçeşehir Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Markus C. Slevogt'a,

TİDE ve Mesleğin Geleceği: Sonsuza Kalmak İçin Ufkun Ötesini Görmek başlıklı oturumda konuşma gerçekleştiren TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı Ali Kamil Uzun'a, TİDE Bilim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Melih Erdoğan'a,

'Gençlerin Düşlerinde Gelecek' başlıklı panelin moderatörlüğünü üstlenen Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hümeysra Adıgüzel'e, Marmara Üniversitesi'nden Gül Fidan

Aydın'a, Anadolu Üniversitesi'nden Dilara Yılmaz'a, Bahçeşehir Üniversitesi'nden Ayşenaz Ayazma'ya, Yeditepe Üniversitesi'nden Pelin Bozkurt'a, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi'nden Enes Furkan Tuğ'a,

Gelecek Bayrağının Devir Teslim Töreni'ni gerçekleştiren; Bahçeşehir Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Dr. Hümeysra Adıgüzel'e, Bilim Kurulu Onursal Üyesi Prof. Dr. Ömer Lalik'e, TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı Ali Kamil Uzun'a,

İlgi ve katılımları için üniversitelerimizden katılan değerli öğretim üyeleri ve öğrencilerine, iş ve meslek insanlarına, Zirve programı ve organizasyonunda emekleri için Bilim Kurulu ile Organizasyon ve Düzenleme Komitesi başkanı ve üyelerine,

TİDE Ofis Çalışanları; Aslı Çavuşoğlu'na, Güzide Aka'ya, Sanem Daşcı'ya, Zeynep Özçelik'e, Müge Yalçın'a, Ali Rifat Yücel'e,

Kitabı yayına hazırlayan editörler; Ali Kamil Uzun, Gürdoğan Yurtsever, Sibelnur Söker'e,

Gelecek Zirvesi 2023 ile ilgili görsel tasarımlar ve Zirve kitabını yayına hazırlayan; Serpil Kaya, Nuray Vurgun ve 3K Yayıncılık Hizmetleri'ne,

TEŞEKKÜR EDERİZ

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yönetim Kurulu

YAYINLARIMIZ

Yayın No: 1 - Türkiye'de İç Denetim Üzerine Yapılan

Akademik Çalışmaların Analizi: 1985-2010

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Akademik İlişkiler Komitesi tarafından hazırlanan çalışmada, iç denetim alanında 1985-2010 yılları arasında yapılmış olan yüksek lisans ve doktora çalışmaları ortaya koyuluyor ve analiz ediliyor.

Yayın No: 2 - Akademik Forum 2010

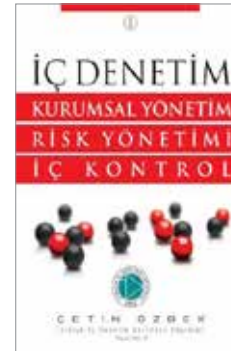
Kitapta, Türkiye İç Denetim Enstitüsü'nün, Marmara Üniversitesi ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile birlikte 13 Mayıs 2010 tarihinde "İç Denetim Mesleğinin Akademik Gelişiminde İş Dünyasının Beklentileri, Üniversitelerimizin İhtiyaçları" temasıyla gerçekleştirilen ilk Akademik Forum olan Akademik Forum 2010'da sunulan bilimsel tebliğler ve konuşmalar yer alıyor.

Yayın No: 3 - İç Denetim, Kurumsal Yönetim,

Risk Yönetimi ve İç Kontrol

İç Denetim, Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi ve İç Kontrol adlı kitap, TİDE'nin geçmiş dönem başkanlarından Çetin Özbek tarafından kaleme alındı. Günümüz iç denetim mesleğini her yönüyle inceleyen, kurumsal yönetim, risk yönetimi, iç kontrol kavramlarının içeriği ile uluslararası standartlara uygun bir iç denetim faaliyetinin söz konusu kavramlar ışığında, bir kurumda nasıl uygulanabileceğini ele alan ülkemizdeki ilk kaynak çalışma niteliği taşıyan kitap, TİDE tarafından yayına hazırlandı.

Yayın No: 4 - Meslekte Mükemmelliğin Küresel Paydaşı:**Türkiye İç Denetim Enstitüsü**

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yönetim Kurulu Üyesi ve Başkan Yardımcısı Gürdoğan Yurtsever tarafından yazılan, Editörlüğü Türkiye İç Denetim Enstitüsü Kurucu ve Onursal Başkanı Ali Kamil Uzun tarafından yapılan kitap, Serpil Kaya tarafından yayına hazırlandı. Yüzden fazla kişinin katkıda bulunduğu, Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA) Başkanı Richard Chambers, Avrupa İç Denetim Enstitüleri Konfederasyonu (ECIIA) Başkanı MarieHélène LAIMAY ve Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) Başkanı Özlem Aykaç İğdelipınar'ın önsözlerinin bulunduğu kitapta, Türkiye İç Denetim Enstitüsü'nün kurumsal tarihi anlatılıyor. Kitap aynı zamanda iç denetim mesleğinin yakın tarihine ışık tutuyor.

Yayın No: 7 - Akademik Forum 2014

Kitapta; Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE)'nün, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile birlikte Galatasaray Üniversitesi ev sahipliğinde, 9 Mayıs 2014 tarihinde, "Mesleki Mükemmelliğin Akademik Geleceği; Araştırma, Eğitim, Kariyer" temasıyla gerçekleştirdiği üçüncü Akademik Forum'da sunulan bilimsel tebliğler ve konuşmalar yer alıyor.

Yayın No: 5 - Akademik Forum 2012

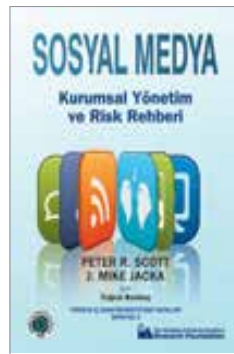
Kitapta, Türkiye İç Denetim Enstitüsü'nün, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile birlikte 16 Mayıs 2012 tarihinde "Denetim Mesleğinin Gelişimi ve Beklentiler" temasıyla gerçekleştirdiği ikinci Akademik Forum olan Akademik Forum 2012'de sunulan bilimsel tebliğler ve konuşmalar yer alıyor.

Yayın No: 8 - Kampüsten Geleceğe: Kariyerimi Şekillendirirken İç Denetim

Ülkemizin ve meslek ailemizin geleceği üniversite öğrencileri için kariyer seçimlerinde yol gösterici olmak, iç denetimi kariyer seçiminde bir fırsatı olarak sunmak; iç denetimi teknik olmayan, sistematik bir şekilde tanıtmak amacıyla yayımlanan kitabın yazarlığını Ethem Yenigün yaptı. Kitabın sonunda ayrıca "İç Denetim Hakkında Bilgi Alınabilecek Kaynaklar" kısmına da yer verilerek, iç denetimi detaylı öğrenmek isteyenler için bir kaynakça önerisi sunuldu.

Yayın No: 6 - Sosyal Medya - Kurumsal Yönetim ve Risk Rehberi

Çevirmenliğini Tuğrul Bozbeyin, editörlüğünü Baki Enis Balakbabalar ve Selman Ortaköy'ün yaptığı kitap, Akademik İlişkiler Komitesi ve Yayın Komitesinin katkılarıyla yayına hazırlandı. Kitap, çalıştığı kuruma değer katmak isteyen bütün profesyoneller için kurumsal sosyal medya stratejisinin hazırlanması, sosyal medya politikalarının oluşturulması, sosyal medyanın takip edilerek kuruma olan etkilerinin ölçülmesi, sosyal medya fırsat ve risklerinin belirlenerek yönetilmesi ve kurumun sosyal medya faaliyetlerinin denetlenmesi konularında rehberlik yapıyor. Ülkemizi, çalıştığımız kurumları, paydaşlarını ve bireyleri etkileyen sosyal medya fenomeni gittikçe popülaritesini artırırken TİDE olarak bu yayınlı meslektaşlarımıza fayda sağlamayı hedefledik.

Yayın No: 9 - Gelecek Zirvesi 2015: Gelecek için Değerlerimizi Bilmek

TİDE Gelecek Okulu'nun bir etkinliği olarak düzenlenen Gelecek Zirvesi etkinliğinin ilki, "Gelecek İçin Değerlerimizi Bilmek" teması ile gerçekleştirildi. Zirve, 8 Mayıs 2015 tarihinde, Çanakkale Zaferi'nin 100. yılı olması vesilesiyle, Çanakkale'de düzenlendi. Zirve ile Çanakkale ruhunu, bu ruhun özünde yer alan "değer bilme" ve "dayanışma" duygularını pekiştirmek amaçlandı. Bu amaçla, farklı disiplinlerden, kendi alanında uzman birçok uzman Zirve'ye konuşmacı olarak davet edildi. Bu etkinlikte yapılan konuşma ve sunumların, daha fazla kişiye ulaştırılması ve kalıcı olması amacıyla da kitap haline getirildi.

Yayın No: 10 - Sawyer's İç Denetçiler İçin Rehber – 6. versiyon

Larry Sawyer tarafından yazılan ve ilk olarak 1973 yılında yayımlanan İç Denetçiler İçin Rehber isimli klasikleşmiş kitabın güncelleştirilmiş 6. versiyonudur. 6. versiyon; İç Denetimin Temelleri, İç Denetim Süreçleri ve Yöntemleri ile Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi ve Uyumun Temelleri olmak üzere üç ciltten oluşuyor. Türkiye İç Denetim Enstitüsü eski Yönetim Kurulu Başkanı olan Çetin Özbek, kitabın çevirisini yaparken, editörlüğünü de TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı Ali Kamil Uzun ile TİDE geçmiş dönem başkanı Gürdoğan Yurtsever yaptı.

Yayın No: 11 - COSO İç Kontrol Bütünlük Çerçeve 2013

COSO İç Kontrol Bütünlük Çerçeve 2013 dört kitapta oluşuyor: Birinci kitap Yönetici Özeti, ikinci kitap Çerçeve ve Ekler, üçüncü kitap Bir İç Kontrol Sisteminin Etkililiğini

Değerlendirmek İçin Kullanılabilecek Açıklayıcı Araçlar, dördüncü kitap Dış Finansal Raporlama Üzerinde İç Kontrol: Bir Yaklaşımlar ve Örnekler Özeti. Kitabın çevirisi Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nuran Cömert tarafından yapıldı.

Yayın No: 12 – Uluslararası Akademik Forum 2016

Kitapta; Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE)'nin, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile birlikte Boğaziçi Üniversitesi ev sahipliğinde, 6 Mayıs 2016 tarihinde, “İç Denetimde Mesleki ve Akademik İnovasyon” temasıyla gerçekleştirdiği dördüncü Akademik Forum'da yer alan konuşmalar ve sunumlar yer alıyor. Dördüncüsü gerçekleştirilen Akademik Forum ayrıca uluslararası yapılan ilk Akademik Forum olma özelliğini de taşıyor.

Yayın No: 13 - İç Denetim Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi: 2010-2015

TİDE Akademik İlişkiler Komitesi (AİK) bünyesinde başlatılan ve dönemsel olarak tekrarlanan bu çalışmanın ikincisi, 2010-2015 dönemini kapsıyor. Yapılan araştırmanın kapsamında; Yüksek Öğretim Kurumu web sayfasında yer alan “Ulusal Tez Veritabanı” tez türlerini (yüksek lisans ve doktora) de dikkate alarak, yıllara göre, iç denetim, iç kontrol, kurumsal yönetim ve risk yönetimi konularındaki tez sayısı, tez temalarının sektörel bazda dağılımı ve tez çalışmasının yapıldığı üniversiteler ve danışman unvanları açısından analiz ediliyor. Çalışma, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Lerzan Kavut ile birlikte Doç. Dr. Burcu Adiloğlu ve Gürol Baloglu tarafından hazırlandı.

Yayın No: 14 - Gelecek Zirvesi 2017

“Geleceği hisset, kendini fark et, harekete geç...”

TİDE Gelecek Okulu'nun etkinliği olarak düzenlenen Gelecek Zirvesi 2017, “Geleceği hisset, kendini fark et, harekete geç” teması ile 21 – 22 Nisan 2017 tarihlerinde Sakarya'da gerçekleştirildi. İki yılda bir düzenlenen etkinliğin zamanının belirlenmesinde bahar mevsimi, mekanın seçilmesinde ise Ulusal Bağımsızlık Destanımız ilham kaynağı olarak alınıyor. Sakarya Zaferi'nde ifade bulan atalarımızın canları pahasına fedakarlık göstererek imkansız başarıma ruhu, Gelecek Zirvesi 2017'nin de ana teması için ilham kaynağı oluyor. Zirve'de akademisyenler, iş dünyası temsilcileri ile birlikte alanlarında uzman konuk konuşmacılar, Sakarya Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleşen Zirve'de, bir araya geldi. İlgi çeken konuşmalar ve sunumlar, Gelecek Zirvesi 2017 adıyla kitaplaştırıldı.

Yayın No: 15 - Uluslararası Akademik Forum 2018

Kitapta; Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE)'nin, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile birlikte Eskişehir Anadolu Üniversitesi ev sahipliğinde, 11 Mayıs 2018 tarihinde, “Gerçek Zamanlı Güvence Modeli Olarak Sürekli Denetim ve Sürekli İzleme” temasıyla gerçekleştirdiği beşinci Akademik Forum'da yer alan konuşmalar, sunumlar ile birlikte değerli akademisyenlerimizin bildirileri de yer alıyor.

Yayın No: 16 - Türkiye'de İç Denetim Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi: 2016-2017 ve 1985-2017 Değerlendirmeleri

TİDE Akademik İlişkiler Komitesi (AİK) Eğitim Bölümü Akademik Tez Envanteri Çalışma Grubu bünyesinde yürütülen Lisansüstü Tez Envanteri çalışmalarının üçüncüsü olarak hazırlanan “Türkiye'de İç Denetim Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi: 2016-2017 ve 1985-2017 Değerlendirmeleri” araştırma çalışması, Türkiye Yüksek Öğretim Kurumu “Ulusal Tez Veritabanı”nda yer alan, 2016 ve 2017 yıllarında yapılmış “İç Denetim ve İlişkili Konulardaki Yüksek Lisans ve Doktora Tez Çalışmalarının” çeşitli açılardan analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada ayrıca, 2010-2017 dönemi

analizi ve 1985-2017 dönemi karşılaştırmasına yer verilmiştir. TİDE AİK bünyesinde oluşturulan “Lisansüstü Akademik Çalışmalar Veri Tabanı”nı güncelleyen bu çalışma; devamlılığı ve yıllar itibarıyla mukayese edilebilirliği sağlanmak açısından, önceki yıllarda yapılan araştırmalarla uyumlu ve aynı içerikte gerçekleştirilmiştir. Çalışma, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Lerzan Kavut ile birlikte Doç. Dr. Burcu Adiloğlu ve Araştırma Görevlisi Nevzat Güngör tarafından hazırlanmıştır.

Yayın No: 17 - Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi (UMUÇ)

TİDE Yayınlarının 17. yayını olan Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi (UMUÇ) diğer adıyla Kırmızı Kitap, güncellenen son baskısıyla Türkçeye kazandırıldı. İç denetçiler için her zaman elinin altında bulunması gereken ve iç denetçilerin işlerinin bir nevi anayasası sayılan Kırmızı Kitap, devamlı bir başvuru kaynağı olarak kullanılıyor. Aynı zamanda kitabın içinde yer alan Zorunlu Rehber'de, İç Denetimde Mesleki Uygulamalar için Ana Prensipler, Uluslararası İç Denetim Standartları, İç Denetimin Tanımı ve Etik Kurallar ile Tavsiye Edilen Rehber'de Uygulama Rehberleri ve Ek Rehberler, iç denetçilerin çalışmalarında uyulması zorunlu ilkeler halinde sunuluyor. Kitap, TİDE Standartlar ve Sertifikasyon Komitesi tarafından yayına hazırlandı.

Yayın No: 18 - Gelecek Zirvesi 2019

"Güneş ufuktan, gelecek umuttan doğar..."

2019 yılı bu ülke için özel bir yıldır. Mustafa Kemal ve arkadaşlarının 19 Mayıs 1919 günü Samsun'a çıkışının 100. yılında, Gelecek Zirvesi 2019, Samsun'da Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ)'nin ev sahipliğinde düzenlendi. Zirve öncesi Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın tahsis ettiği TCG BAYRAKTAR (L-402) Milli Amfibi Tank Çıkarma Gemisi'nde başlayan yolculukta, Türkiye'nin farklı şehirlerindeki üniversitelerimizden 100 öğrenciyle birlikte, Milli Savunma Üniversitesi Deniz Harp Okulu öğrencileri, akademisyenler, iş ve meslek insanları yer aldı. OMÜ'nün ev sahipliğinde ve “Güneş Ufuktan, Gelecek Umuttan Doğar” temasıyla düzenlenen Zirve'de, alanında uzman konuşmacılarla birlikte akademisyenler ve meslek profesyonelleri de ufuk açıcı konuşmalarıyla yer aldılar. Bu konuşmalar ve sunumlar, Gelecek Zirvesi 2019 adıyla kitaplaştırıldı.

Yayın No: 19 - Uluslararası Akademik Forum 2020

Altıncısı düzenlenen, “Uzaktan Erişim ve Yeni Normal” temalı Uluslararası Akademik Forum 2020, 29 Mayıs 2020 tarihinde, çevrimiçi olarak yaklaşık 500 kişinin uzaktan katılımıyla gerçekleştirildi. Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) işbirliğiyle, iki yılda bir düzenlenen Forum ile alanında uzman isimler bir araya geldi. Pandemi koşulları nedeniyle, TİDE tarihinde de bir ilk olarak çevrim içi düzenlenen Uluslararası Akademik Forum 2020'de yer alan konuşmalar, sunumlarla birlikte kitapta yer alıyor.

Yayın No: 20 - Gelecek Zirvesi 2021: “Gelecek Sensin... İleri!”

Türkiye İç Denetim Enstitüsü ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı iş birliğinin yanı sıra Afyon Kocatepe Üniversitesi'nin destekleriyle dördüncüsü gerçekleşen Gelecek Zirvesi'nin teması; “Gelecek Sensin... İleri!” oldu. İki yılda bir düzenlenen Gelecek Zirvesi, ilhamını Ulusal Bağımsızlık destanından alıyor. 2021 yılında da Zirve'nin, Anadolu'nun ve Türk ulusunun kurtuluşunu sağlayan Büyük Taarruz'un başladığı topraklarda Afyonkarahisar'da düzenlenmesi planlanıyordu. Pandemi kısıtlarının devam etmesi sebebiyle, Afyonkarahisar'a gidilemedi fakat etkinlik Afyon Kocatepe Üniversitesi'nin ev sahipliğinde çevrim içi olarak düzenlendi. Türkiye İç Denetim Enstitüsü Gelecek Okulu'nun bir etkinliği olarak hayata geçirilen Zirve'ye, ülkemizin ve mesleğimizin geleceği olan üniversite öğrencileri, onları geleceğe hazırlayan çeşitli üniversitelerde görevli akademisyenlerle birlikte değerli konuşmacılar ve mesleğin profesyonelleri katıldı. Bu konuşmalar ve sunumlar, Gelecek Zirvesi 2021 adıyla kitaplaştırıldı.

Yayın No: 21 - Uluslararası İç Denetim Sempozyumu

19 Eylül 1995 tarihinde kurulan TİDE, kuruluşunun küresel ve ulusal ilanını, 2 Ekim 1995 tarihinde düzenlenen “Uluslararası İç Denetim Sempozyumu” ile gerçekleştiriyor. TİDE'nin kurumsal belleğinde miladi bir değer ve öneme sahip olan bu ilk etkinliğin aynı zamanda o dönemde çıkarılmış ilk yayını da bulunuyor.

TİDE Yayınları, bu ilk yayını yeniden gün yüzüne çıkararak, geleceğe olan sorumluluğunu da yerine getiriyor. Kitapta, bundan 27 yıl önce gerçekleştirilen bu önemli organizasyonda konuşma yapan konukların konuşma metinleri ve sunumları, İngilizce ve Türkçe olarak yer alıyor. Kitaba TİDE web sayfası üzerinden erişebilirsiniz.

Yayın No: 22 - Uluslararası Akademik Forum 2022

Yedincisi düzenlenen, “Çok Kutuplaşan Dünyada Jeoekonomik Stratejiler ve Denetim” temalı Uluslararası Akademik Forum 2022, 2 Aralık 2022 tarihinde gerçekleştirildi. Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) iş birliği ve Yeditepe Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenen Forum ile alanında uzman isimler bir araya geldi. Uluslararası Akademik Forum 2022'de yer alan konuşmalar, sunumlarla birlikte kitapta yer almaktadır.

Yayın No: 23 - Gelecek Zirvesi 2023

2023 yılı Cumhuriyetimizin 100. yılının kutlandığı çok özel ve önemli bir yıldır. Cumhuriyetimizin 100. yılı, Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi ev sahipliğinde düzenlenen Gelecek Zirvesi 2023 etkinliğiyle kutlandı. “Düşlediğin Gelecek Değerlerinden Gelecek” temasıyla, 12-14 Ekim 2023 tarihleri arasında gerçekleşen Zirve, Anıtkabir ve Kurtuluş Savaşı Müzesi ziyaretleriyle başladı. Zirve'de akademisyenler, iş dünyası temsilcileri ile birlikte alanlarında uzman konuk konuşmacılar bir araya geldi. İlgi çeken konuşmalar ve sunumlar, Gelecek Zirvesi 2023 adıyla kitaplaştırıldı.

Yayın No: 24 - Uluslararası Akademik Forum 2024

Uluslararası Akademik Forum 2024, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ve Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) iş birliği ile 10 Mayıs 2024 tarihinde “Teknoloji Devrimi ve Sürdürülebilirlik Dünyasında Güvenin Yeniden İnşası İçin Denetim” temasıyla İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Uluslararası Akademik Forum 2024'de yer alan konuşmalar, sunumlarla birlikte kitapta yer almaktadır.

Günümüzde yaşamımızı etkileyen pek çok uygulama, gökyüzüyle ve ötesinde “uzay” ile bağlantılı. Dünya gözlem uydularının ürettiği devasa büyüklükteki veri, meteorolojiden, bilimsel araştırmalardan, kentsel yaşama; trafik, ulaşım, iletişim, yerleşim planlaması gibi çeşitli alanlara kadar birçok uygulama, yapay zekâ ile işlenerek yaşamımızı yönlendiriyor. Mustafa Kemal Atatürk, 15 Mayıs 1925’te yani tam 100 yıl önce, Ankara’da Türk Tayyare Cemiyeti’nin açılışında, istikbalin göklerde olduğunu söylemişti. Gökyüzüne ve akıl almaz bir hızla ilerleyen uzay teknolojisine ilişkin gelişmeler, 100 yıl önceki “İstikbal Göklerdedir” gelecek öngörüsünü, yeni bir boyutta tartışmayı ve denetim mesleğini de bu bağlamda düşünmeyi gerektiriyor. Bahçeşehir Üniversitesi ev sahipliğinde, 9 Mayıs 2025 tarihinde gerçekleşen Zirve’de, alanında uzman konuşmacılarla birlikte akademisyenler ve meslek profesyonelleri de ufuk açıcı konuşmalarıyla yer aldılar.

ISBN 978-605-73775-5-5

